EL FIGAROT

BUTLLETÍ DELS CASTELLERS DE VILAFRANCA - NÚM. 24-25 SEGONA ÈPOCA - JUNY 1997

Hem fet una portada, però en teníem d'altres...

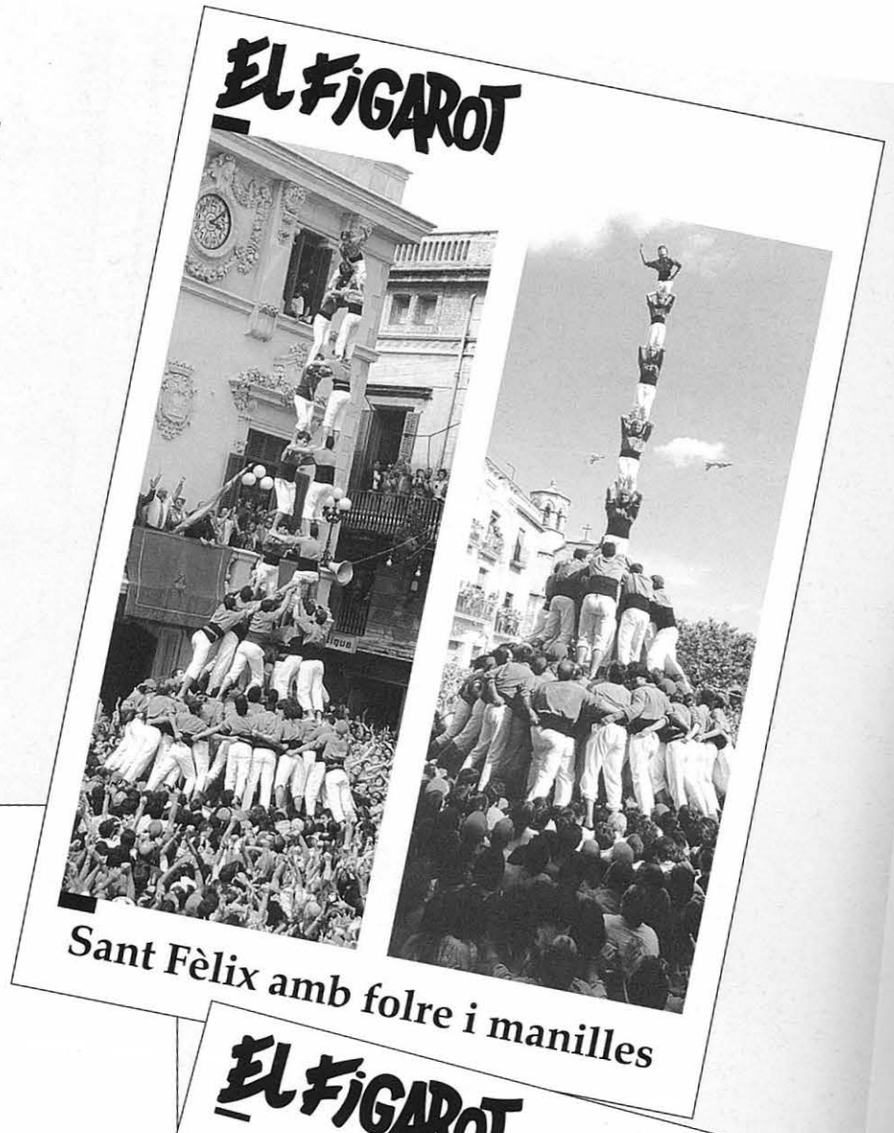

Sant Fèlix amb folre i manilles

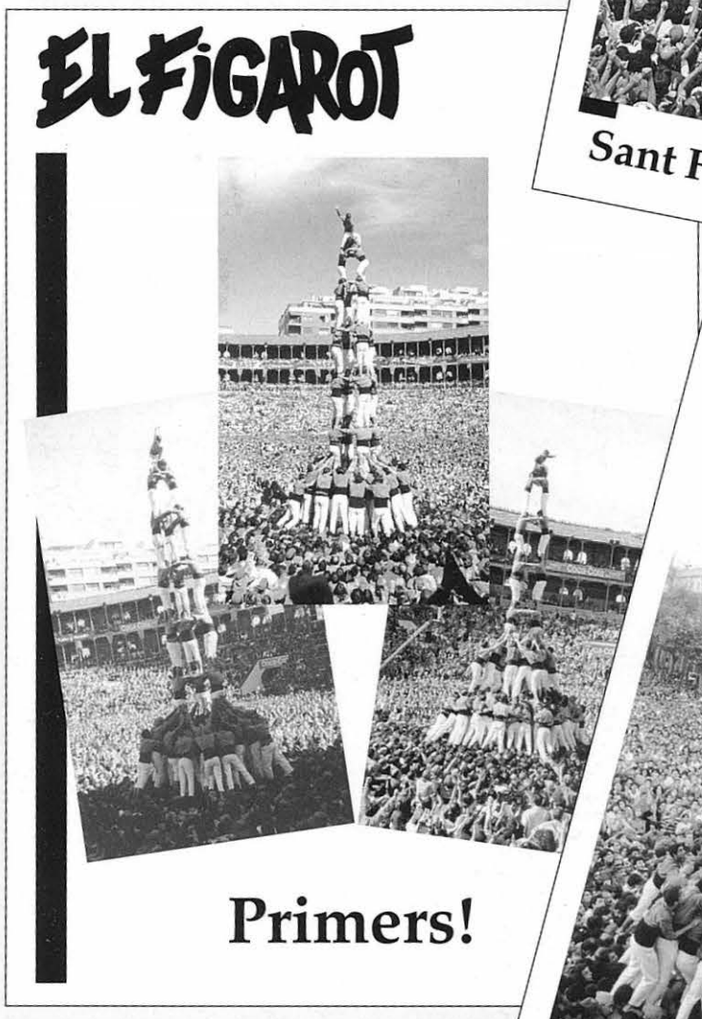

Primers!

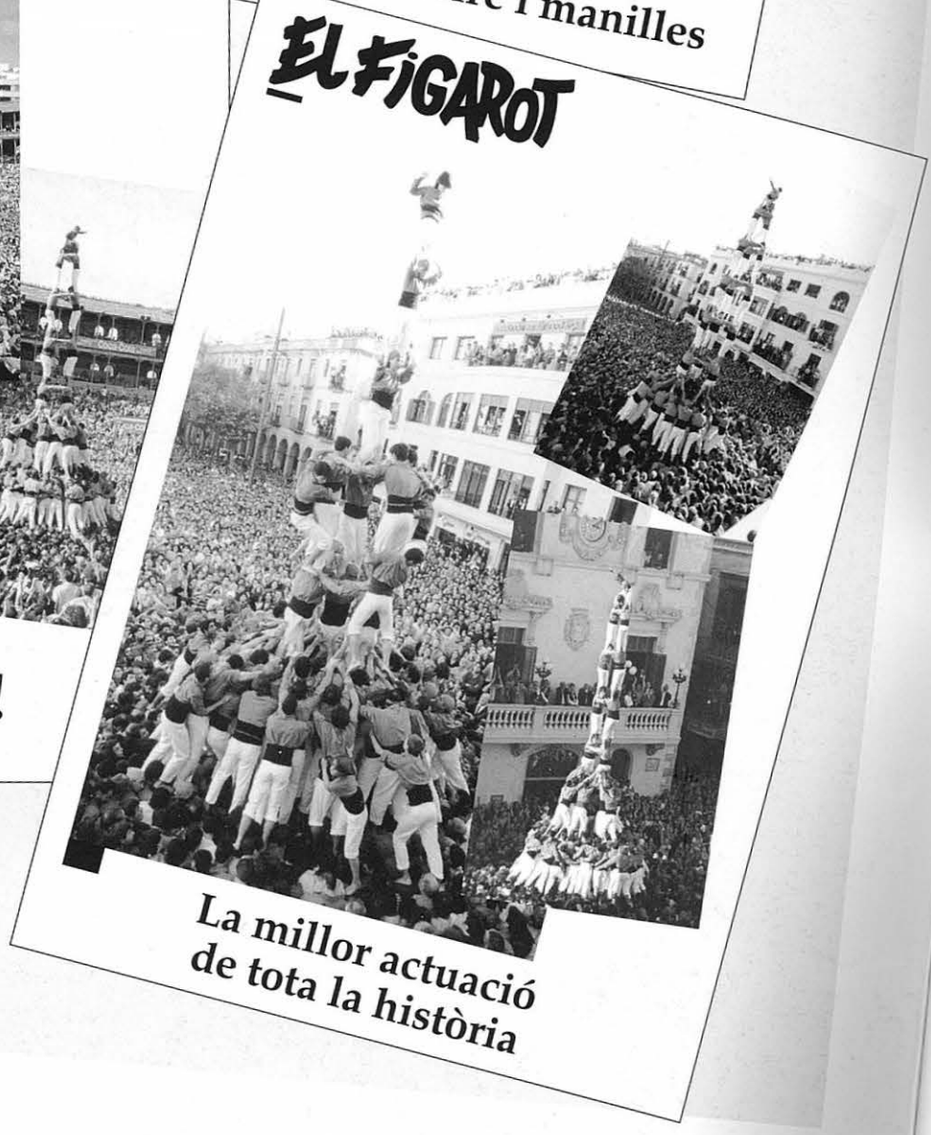

La millor actuació de tota la història

ÍNDEX

Josep Mestres: "No hem de perdre mai de vista qui som" 4
Les gestes dels més petits 8
Joan Badell: "Indiscutiblement som els reis dels folres i de les manilles" 10
L'arquitectura també es mou 12
Els castells del 96 15
La millor temporada de la història 16
Sant Fèlix: tot és segons el verd de l'angle d'on es miri ... 27
Victòria, ja ens tocava! 32
El tren de la llegenda *va fer parada a Vilafranca* 38
Mentalitat guanyadora 43
Deu temporades de nou 44
Domini pilaner 46
Passem comptes 48
Tres torres de nou a les tres i deu 50
L'esplai casteller 53
El Garsa, *un casteller irrepetible* 54
Albert Masana, un casteller del peu amb tots els ets i uts 59
Atencions bàsiques en les caigudes 60
Lèxic casteller penedesenc 63
Els castells dins les festes vuitcentistes del Camp de Tarragona segons els literats coetanis: Francesc-Pelai Briz 69
Tres dies fent castells en tres països europeus 72
El carter sempre truca dues vegades 75
Els Castellers arreu del món 76
Tornem a ser protagonistes 78
Castellers maratonians 82
El Mortadel.lo guanya la XII edició del Correverdura 83
La més castellera celebra el primer lloc del Concurs 84
Sopar de la Colla 86
Se'ns hi apunta la família 88
Feliç amb Fèlix 89
Terra baixa / Soci de mèrit 90

BUTLLETÍ DELS CASTELLERS DE VILAFRANCA

Segona època. Núm. 24-25. Juny del 1997

Edita: Colla Castellers de Vilafranca.
Estatge social: General Prim, 11. Vilafranca del Penedès. Ap. Correus 313.

Consell de redacció: Josep M. Figueras, Eloi Miralles i Biel Senabre.

Col.laboradors: Toni Alujas, Joan Badell, Josep A. Bernaus, Jordi Bertran, Joan Beumala, Fonxo Blanc, Jordi Carbonell, Xavi Carrasco, Carles Casanellas, Joan Guixeras, Gemma Just, Josep M. Llop, Lluís López, Jordi Mir, Toni Miralles, Fèlix Miret, Joan Montserrat, Ricard Rafecas, Antoni Ribas, Sílvia Sabaté, Ton Salvadó, Josep A. Torreño.

Foto de la portada: P. J. Guinovart

La foto de la portada del número anterior és de P. J. Guinovart

Fotocomposició, fotolits, muntatge i impressió: Gràfiques Kerpe

Dip. L. B-29.663/86

Editat amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
Conselleria de Benestar Social

Ajuntament de Vilafranca del Penedès
Regidoria de Cultura

El Figarot no es responsabilitza de l'opinió que expressin els articles signats.

EDITORIAL

Respectar per ser respectats

Als parlaments que es van fer durant el sopar de l'última festa de la colla, el qui aleshores era el president del Patronat dels Castellers de Vilafranca, Josep Mestres, va exposar una idea que creiem que tots hauríem de compartir: ara més que mai hem de ser molt escrupolosos a l'hora de mantenir una manera de fer i d'actuar respectuosa cap a totes les altres colles, actitud que durant gairebé cinquanta anys ha caracteritzat els Castellers de Vilafranca.

És indiscutible que en les dues darreres temporades hem aconseguit uns castells extraordinaris i que, en el balanç general de les construccions que s'han dut a terme durant aquests dos anys, hem estat la colla que ha marcat uns registres més alts. Tot plegat ha comportat un reconeixement per part del món casteller, i la consideració consegüent cap a les fabuloses construccions que s'han vist gràcies als castellers de la camisa verda.

Però hi ha una altra mena de reconeixement que la colla ha procurat fer-se seu des que es va fundar l'any 1948, i que no depèn dels moments més o menys bons per què es passa. Ens referim a un respecte que es guanya gràcies a mantenir un tracte amb els castellers de les altres colles fonamentat, precisament, en el respecte mutu.

Ara que hem arribat a la privilegiada posició en el món casteller que tenim, és lògic que tots els altres siguin més primmirats a l'hora de jutjar les nostres actituds. Precisament per aquesta raó, no hem d'oblidar qui som i quin ha estat el nostre tarannà i hem de perseverar per continuar sent la colla que sempre hem estat, tant pels castells que fem com pel tracte que donem a tots els qui comparteixen amb nosaltres la passió castellera. Hem de continuar sent respectats, respectant.

Tots els qui duem amb orgull la camisa verda ens hem d'esforçar al màxim perquè continuem enlairant grans castells i perquè el moment casteller tan dolç que vivim duri molts anys, però també hem de vetllar per seguir sent una colla senyora, que coneix els valors que comporta el fet casteller -un dels quals és justament el respecte mutu- i que n'és un exemple. Només així, per damunt dels castells que anem aconseguint, serem sempre en tots els aspectes la colla capdavantera que som.

Josep Mestres
"No hem de perdre mai de vista qui som"

Per a algú avesat a l'arqueologia, acostumat a estudiar períodes que abracen centenars de milers d'anys, referir-se a un espai de temps que només n'inclou quatre deu ser com fer parlar de cèl.lules microscòpiques a un expert en elefants i mamífers proboscidis. Li deu representar tot un exercici mental per sortir del costum i dels paràmetres d'anàlisi que li són habituals. Però per al Josep Mestres, arqueòleg de professió, els quatre anys que ha estat president del Patronat de Castellers de Vilafranca li deuen haver servit -entre d'altres coses- per adonar-se que no cal fixar-se en un cicle extensíssim per comprovar com evoluciona una societat. I és que, si girem la vista enrere i recordem com era la colla l'any 1993 quan ell va agafar el càrrec i observem com és ara, haurem de convenir que s'han portat a terme importants canvis, tant en el nombre de castellers, com en la configuració mateixa de la colla i en l'organització interna, com en el nivell de castells que s'ha aconseguit. Posats a transmutar, fins i tot els seu inconfusible bigoti ha volat un parell de cops commemorant alguna proesa castellera. Tanmateix, tractant-se d'un home bàsicament reflexiu i convençut com està que, per moltes variacions que hi hagi, cal preservar un lligam amb el que hem estat sempre per conservar així uns sòlids trets que ens identifiquin, un cop passada l'esbojarrada eufòria inicial, el bigoti ha tornat a sortir indefectiblement.

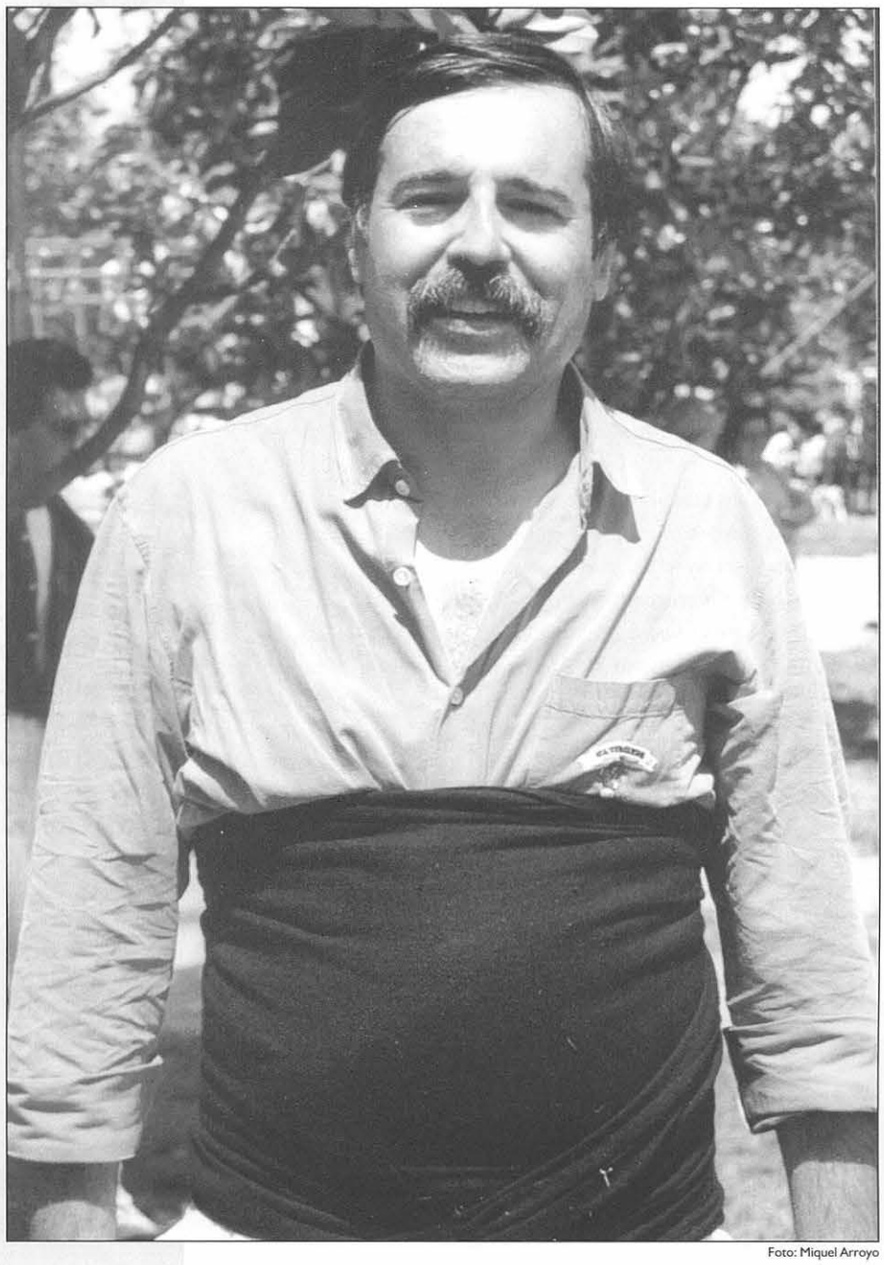

Foto: Miquel Arroyo

Tretze anys a la junta

A l'assemblea del març passat, el Josep Mestres, fins aleshores president del Patronat de Castellers de Vilafranca, va passar al Pere Regull el relleu que ell mateix havia agafat fa quatre anys del Josep Just. Llavors va aprofitar la reunió amb tota la colla per exposar les raons que el portaven a dur a terme aquest traspàs. "*El fet de plegar com a president del Patronat s'ha degut bàsicament al cansament dels anys que portava en els òrgans directius de la colla, perquè jo hi compto els nou anys que havia estat a la junta del Patronat, més els quatre que he fet de president. Suposo que els tretze anys han pesat bastant a l'hora de prendre la decisió, ja que de vegades fins i tot t'adones que la mateixa experiència et fa ser excessivament prudent. A més, em sembla que, un cop finalitzat el període de traspàs de la situació anterior a l'actual i veient que la colla està en-*

"Un cop finalitzat el període de traspàs de la situació anterior a l'actual i veient que la colla està encarrilada, és bo que l'equip que es va presentar a les eleccions agafi totalment la direcció de la colla"

"El fet que hi hagués una junta del Patronat diferenciada legalment de la junta de la colla va permetre que sempre existís un referent estable durant el període electoral"

carrilada, és bo que l'equip que es va presentar a les eleccions agafi totalment la direcció de la colla".

De fet, l'estada del Josep Mestres dins de la junta del Patronat de Castellers de Vilafranca, primer com a vocal i posteriorment com a president, coincideix exactament amb la vigència dels estatuts que ara s'han modificat. És a dir, que ha viscut de prop un període ben determinat que va començar en el moment que el Patronat es va dotar del suport legal necessari per dur a terme la finalitat per què s'havia constituït, i acaba quan s'han posat les bases imprescindibles per fer el nou pas cap a la configuració legal més adequada al que han de ser les entitats com la nostra en els propers anys. "*Jo vaig entrar a la junta quan van fer els estatuts del Patronat que tenim, o sigui que vaig junt amb els estatuts*". La pròpia gènesi d'aquests estatuts i la seva posterior evolució per adequar-los a l'època que vivia la colla a cada moment, doncs, han estat uns referents constants d'aquests tretze anys. "*Els estatuts del Patronat es van elaborar per donar una cohesió social a la colla; perquè llavors aquesta no era prou potent. Ja aleshores es va discutir si s'havien de fer uns estatuts interns de la colla o si s'havien d'obrir a la participació de gent externa. Finalment es va optar per tirar endavant uns estatuts oberts que permetessin que molts aficionats que no eren de la colla poguessin participar-hi, precisament per aconseguir-ne la projecció social. Així també es lligava amb la tradició del patronat que ja existia amb aquest nom, tot i que a partir d'aquell moment es dotava d'uns estatuts, que són els que encara tenim ara*". Aleshores hi va haver dues juntes, la de la colla i la del Patronat.

La junta del Patronat de Castellers de Vilafranca es va encarregar de vetllar pels interessos de la colla en els aspectes que s'apartaven dels pròpiament castellers i, quan es va adquirir la casa de Cal Figarot, es va ocupar de tenir cura del local. "*De fet, el pes de la gestió de l'adquisició de la casa va anar a càrrec de la junta del Patronat, comptant amb la col.laboració de la junta de la colla. Llavors encara ens reuníem per separat, encara que molts components d'una junta també ho eren de l'altra. Precisament per aquesta raó, i també perquè es van donar algunes disfuncions, es va decidir de treballar conjuntament i, per tant, es van començar a fer reunions amb les dues juntes plegades, o sigui, que a la pràctica era com si hi hagués una sola junta*". Aquesta estructura es va mantenir inalterable fins al 1994. "*Amb el temps, va passar que cada cop érem més gent, sobretot a causa que la junta de la colla s'anava ampliant perquè tenia un nombre de membres més flexible, ja que enlloc es marcava quants n'havien de ser. Aquest fet va provocar que cada cop costés més que les reunions fossin operatives*".

La lògica evolució de la colla i de la seva organització va fer veure que, després d'haver transcorregut més d'una dècada, també calia plantejar-se la renovació dels estatuts del Patronat per fer-los més adequats a la realitat.

Amb la nova estructura, que ja es va aprovar arran dels acords presos a l'assemblea passada, hi haurà tres tipus de socis: els socis de mèrit, que són els que reben aquest títol honoríficament; els socis protectors, que protegeixen econòmicament la colla però no tenen dret a vot a l'assemblea, i els socis numeraris, que són els castellers, els únics que escullen la junta i participen activament a les assemblees i, per tant, decideixen com ha de ser la colla. No cal dir que aniria molt bé que la majoria de socis numeraris fossin també socis protectors.

Garantia d'estabilitat

Un altre dels papers destacats que ha tingut el Patronat de Castellers de Vilafranca en els últims anys ha estat la garantia d'estabilitat que ha donat, sobretot arran del procés electoral que es va viure al tombant dels anys 1994 i 1995. Josep Mestres remarca aquest important

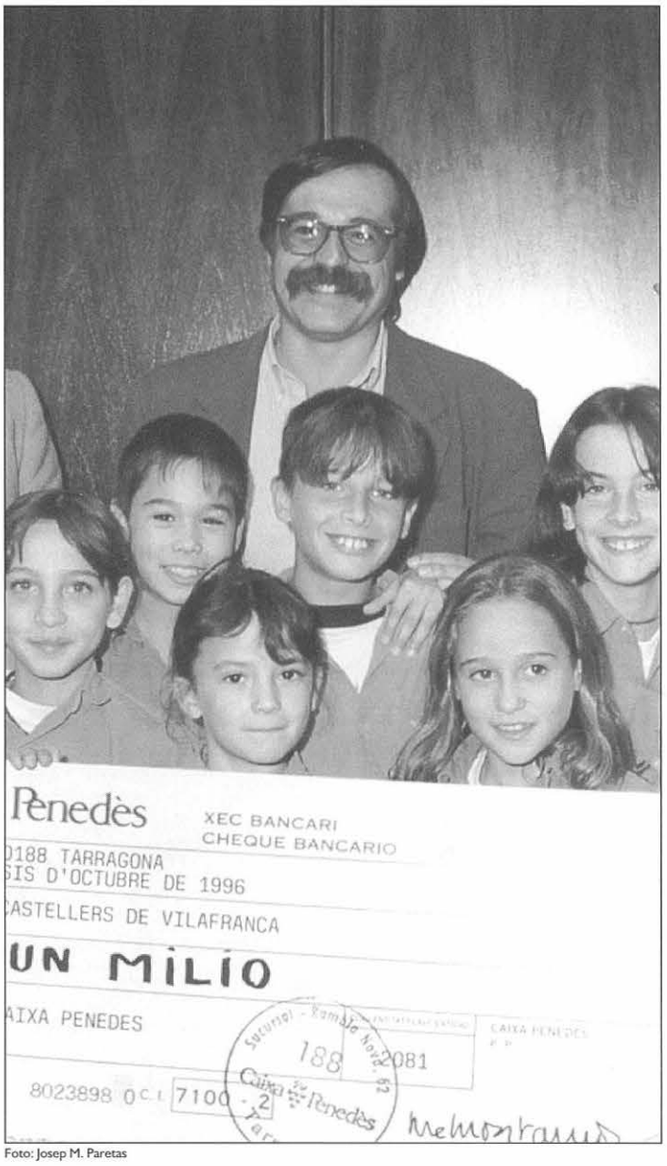

Foto: Josep M. Paretas

"Hi ha tan poca diferència entre un intent que es carrega i un que no es carrega. Els segons aquests de diferència representen després una evolució totalment diferent: és un fracàs o un èxit"

"El 1995 no es va començar de zero, hi havia tot un treball previ fet, al qual es va ajuntar el revulsiu de la nova junta i que els resultats castellers han anat acompanyant"

"Més que canvis reals, efectius, hi ha hagut un canvi psicològic, un canvi de mentalitat, que ha comportat un canvi de la dinàmica general de la colla"

aspecte, que li va tocar de viure ben directament. "*El fet que hi hagués una junta del Patronat diferenciada legalment de la junta de la colla va permetre que sempre existís un referent estable durant el període electoral. Aquesta estabilitat va aportar tranquil.litat a l'hora de discutir les propostes que van presentar les dues candidatures que van optar a les eleccions i, en conseqüència, va propiciar que es dugués a terme un procés electoral normal i corrent, madur.*".

Cal recordar que, com que el Carles Domènech havia portat la colla durant més de vint anys, la major part dels castellers no havien passat mai per una situació com la que es presentava al final del 1994: haver d'escollir un cap de colla entres dos aspirants. I també s'ha de dir que la falta d'habitud feia que es plantegessin molts interrogants per saber si convenia més arribar a un acord que evités les eleccions o era millor decidir entre les dues alternatives. "*Jo era partidari d'anar a unes eleccions,* diu el Mestres; *pensava que era bo per a la colla que tothom pogués expressar lliurement l'opinió que tingués i que, un cop exposats els criteris de cadascú i després d'escollir democràticament el que semblés millor a la majoria, sortís una candidatura que regís la colla durant un període, i que tothom treballés per al col.lectiu. Així ha de ser sempre. En canvi, si s'evita que la gent es manifesti i doni la seva opinió, sempre hi ha aquell estat d'opinió encobert que no és bo per a ningú*".

Traspàs d'un sistema a l'altre

El balanç d'aquests quatre anys, doncs, ha de reflectir forçosament els important canvis que hi ha hagut. D'una banda, les modificacions de caire legal que s'han dut a terme i que s'han exposat anteriorment. Com a president del Patronat de Castellers de Vilafranca, al Josep Mestres li ha tocat fer "*el traspàs d'un sistema a l'altre, i aquest paper el vaig assumir sobretot per facilitar aquest pas. Vaig continuar per donar el màxim de seguretat i d'estabilitat al canvi que la colla havia d'afrontar necessàriament*".

Un altre aspecte que ha variat força en els darrers quatre anys ha estat el de la configuració humana de la colla, sobretot perquè hi ha entrat molta gent jove. "*Aquests canvis van molt lligats al moment dels castells, és a dir, als èxits castellers. Tot i amb això, recordo que els últims mesos del 1994 ja es va produir una forta entrada de jovent a la colla. Penso que la Festa Major i el concurs de Tarragona van comportar com una mena de revulsiu en molta gent, que es va incorporar a la colla. I això que no era el moment més òptim, des del punt de vista dels èxits. Després han vingut les boníssimes temporades del 1995 i del 1996 i el procés de rejoveniment de la colla s'ha consolidat.*"

La primera torre de nou

A l'inici de l'entrevista, indicàvem que la reflexió és una de les virtuts del Mestres i, en parlar dels moments inoblidables que hem viscut en els darrers dos anys i de les repercussions que han tingut per a la colla, li surt la vena reflexiva, i aporta la necessària relativització que s'ha de donar a tot fenòmen, sigui bo o dolent, per ser fidels a aquesta cautelosa manera d'observar la realitat. "*Hi ha tan poca diferència entre un intent que es carrega i un que no es carrega. Els segons aquests de diferència representen després una evolució totalment diferent: és un fracàs o un èxit. Hi ha un exemple clarissim que és la torre de nou del Sant Fèlix del 1995: vam tirar la primera torre a la una del migdia i va arribar on havien arribat totes les altres torres de nou, del 93 i del 94, i, si aquí s'hagués acabat la Festa Major, hauríem continuat en la mateixa línia d'aquells anys. En canvi, una hora després, tornem a intentar el castell i el descarreguem i, automàticament, ja s'han acabat tots els problemes de la colla... en una hora de diferència! I el que passi en una hora de diferència no depèn de la gestió de ningú, sinó més aviat de l'atzar*".

Foto: Fèlix Miró

Foto: Fèlix Miró

"El tema de la canalla s'ha portat molt bé: hi hagut una captació molt important de canalla, se l'ha tractat molt bé i s'hi ha fet un treball molt intens"

"No hem de perdre mai de vista qui som i que la colla de Vilafranca és una colla senyora perquè sempre ha respectat els altres"

Constatar aquest fet, però, no li fa treure mèrits a ningú perquè ell mateix reconeix que "*és evident que hi ha hagut tot un treball i que el fet d'entrar una nova junta ha portat un entusiasme que s'havia d'aprofitar, i que s'ha aprofitat. Tot això són factors que afavoreixen el procés, però si el resultat hagués estat el de la una, tot plegat hauria estat molt diferent*".

A banda de la importància reconeguda de la torre de nou del Sant Fèlix del 1995, el Josep Mestres destaca un altre castell culminant en l'inici de l'esplendor actual: el pilar de sis del desembre del 1994, a l'Arboç. "*Per mi, el pilar de sis de l'Arboç va significar molt. Aquell pilar ens va obrir les portes d'altres èxits, ja que els pilars han estat la meitat dels nostres trumfos. Després s'hi suma la superació del trauma de la torre de nou i la posterior consecució dels altres castells importants. El pilar de sis del 94 i la torre de nou del 95 són dos castells emblemàtics. Per això crec que és important remarcar que el 1995 no es va començar de zero, hi havia tot un treball previ fet, al qual es va ajuntar el revulsiu de la nova junta i que els resultats castellers han anat acompanyant, cosa que no passava abans*".

Canvi psicològic

El Mestres creu que "*més que canvis reals, efectius, hi ha hagut un canvi psicològic, un canvi de mentalitat, que ha comportat un canvi de la dinàmica general de la colla. Això explica que, encara que, si fa o no fa, pugin els mateixos castellers el 95 que el 94, els resultats siguin diferents. Ara s'afronten els castells amb una altra mentalitat*". Així doncs, la seva conclusió és que "*les dues juntes que m'he trobat fent de president, la d'abans de les eleccions i la d'ara, han treballat bé, totes dues. Ara bé, a una no la van acompanyar els resultats castellers i a l'altra li han anat bé aquests resultats. Però pel que fa a la gestió, hi ha hagut bastant de continuïtat*" Aquesta afirmació, però, li permet de referir-se també a la diferència que ha trobat en la relació amb els dos caps de colla. "*Jo he treballat molt de gust tant amb el Mènec com amb el Melilla. Amb el primer hi havia més lligams, potser aportats pels anys, i amb el segon hi ha hagut molta honestedat*".

Hi ha un aspecte que el Mestres destaca com a aportació molt positiva de la nova junta: la canalla. "*El tema de la canalla s'ha portat molt bé: hi hagut una captació molt important de canalla, se l'ha tractat molt bé i s'hi ha fet un treball molt intens, tant als assajos com en les activitats externes.*"

No oblidar qui som

Des d'aquest començament de temporada, el Mestres passa a ser un *castteller de peu*, encara que les seves opinions tindran el valor del qui ha tirat el carro durant molts anys. Per això, és interessant conèixer què pensa del futur més immediat dels Castellers de Vilafranca, i sobretot de la temporada que tot just iniciem. "*Des del punt de vista dels castells, la colla està absolutament encarrilada. Però, per al futur, m'agradaria donar un consell: que siguem prudents. De cap de les maneres no hem de caure en la prepotència. Tot pot anar molt bé i els castells poden continuar anant sobre rodes, però no hem de perdre mai de vista qui som i que la colla de Vilafranca és una colla que sempre s'ha considerat senyora, i se l'ha considerat així perquè ha respectat els altres. I vull remarcar-ho perquè aquest és un risc important. Ara és quan més humils ens hem de demostrar, perquè els altres ja ens miren amb uns altres ulls*".

Seguint la idea exposada en el parlament que va fer a la festa de la colla de la tardor passada, el Mestres insisteix en el fet que, per ser respectats realment, abans que res hem de respectar. Aquest respecte pels altres és un valor que creu que hem de tenir ben present perquè, a banda de refermar-nos en el present, entronca amb un tret que distingeix la colla des de fa gairebé mig segle.

Biel

Foto: Fèlix Miró

Foto: Fèlix Miró

"Per al futur, m'agradaria donar un consell: que siguem prudents. De cap de les maneres no hem de caure en la prepotència"

Les gestes dels més petits

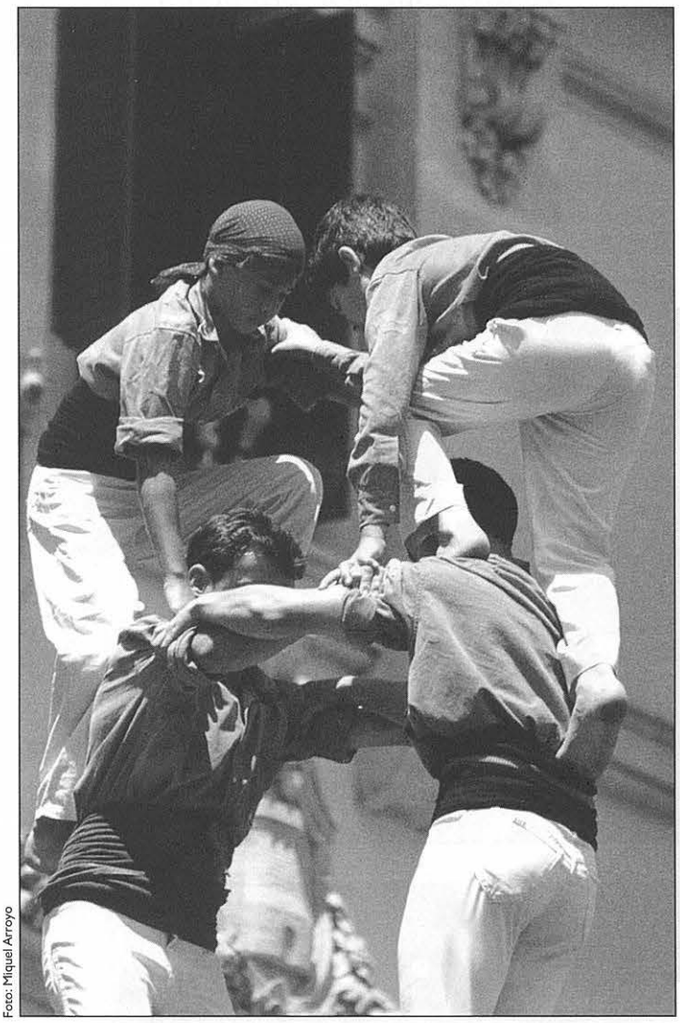

Foto: Miquel Arroyo

Faust:
"En el quatre de nou amb agulla, sembla que hi hagi una flor i que se li vagin traient les fulles."

Miquelet:
"Quan feia de cassoleta, a mi m'agradava bastant mirar les agulles."

Qui no ha llegit mai les cròniques castelleres del darrer quart del segle passat? Pilars de vuit, quatres de nou, castells i castellers mitològics... Algunes d'aquestes ressenyes recullen les experiències dels castellers que van bastir aquestes construccions, somiades fins fa poc, i sortosament viscudes i protagonitzades des de no fa pas gaire. El que no ha arribat fins a nosaltres, però, són les opinions, els pensaments dels del pom de dalt. La seva particular visió dels castells, el tarannà que imprimeix la responsabilitat que recau sobre les seves espatlles, perquè, al cap i a la fi, ells són els que fan gran una colla, reflecteixen sense cap mena de dubte el moment i l'estat de forma de qualsevol agrupació castellera. Si, com dèiem al començament, han arribat fins a nosaltres les gestes de l'Espiridió, del Guerxo de Xacó, de l'Isidre de Rabassó, i d'altres, segurament quan hagi passat l'espai de temps suficient perquè s'avaluï l'històric moment que estem vivint, es parlarà del Faust, de l'Anna, del Miquelet, de la Vanessa...

Tot seguit transcrivim una petita xerrada que hem mantingut amb el Miquelet i el Faust, una digna representació de la nostra canalla. Comprovareu que aquest tast és ben escàs, donats els mèrits que han fet no només els entrevistats, sinó tota la resta dels que s'emparren més amunt. Valgui aquesta breu conversa com a homenatge i tribut per a ells, sense excepció.

Tots dos heu anat de cassoletes. Què sentíeu des d'allà dalt? Teníeu temps, de fixar-vos en alguna cosa?

Faust: *-A mi no m'agradava gaire. Això d'acotar-se, de mirar cap avall...*

Miquelet: *-Ves, doncs a mi m'agradava bastant mirar les agulles.*

I si l'enxaneta tira enrere quan ja sou a lloc, què en penseu?

Faust: *-Home, emprenya molt, quan estàs d'aixecador veure que tira avall.*

Ara que no ens sent, com va amb el Melilla?

Faust: *-Sempre ensuma, es fica pertot arreu. Ens pregunta sempre com va el castell per allà dalt, i jo li ho explico.*

Miquelet: *-De vegades va bé i de vegades és molt antipàtic i no hi ha qui l'aguanti...*

Vosaltres dos pugeu en uns pisos en què també hi ha moltes nenes. Com ho porteu, això?

Miquelet: *-Ens portem bé, som amics.*

Faust: *-No hi ha cap problema. També hi ha moltes noies que pugen al tronc. Són castellers com qualsevol altre.*

Ja sabeu que això de pujar al pom de dalt, tard o d'hora s'aca-

barà. A quin pis us agradaria anar?

Faust: *-Jo vull anar a quints o a sisens. Però si fa falta gent a galeres, hi aniré.*

Miquelet: *-A mi m'agradaria anar a quarts o a quints, però, com el Faust, si em criden a galeres, hi aniré.*

Per acabar, expliqueu-nos quin és el castell que valoreu més i per què.

Faust: *-A mi, el quatre de nou amb agulla, perquè sembla que hi hagi una flor i que se li vagin traient les fulles. Tu ja m'entens...*

Miquelet: *-Molt bé, Faust, t'expliques més bé que un diccionari.*

S'ho passen bé fent castells, i també amb l'ambient que envolta aquest món.

Elephas Primigenius

La Glorieta
Càtering

Cuina selecta per als seus àpats diaris o per a celebracions especials

Esdeveniments familiars
Reunions d'empresa
Stands en fires
Trobades d'amics
Menús per a joves
Berenars i xocolatades
Àpats freds
Calçotades i xatonades

Consulteu-nos sense compromís, treballem sota encàrrec

Alguns dels nostres suggeriments

Cresta de gambes
Sopa de rap amb ametlles
Escudella i carn d'olla
Arròs amb conill
Consomé amb mandonguilles farcides de pinyons

■

Ànec amb peres o prunes i pinyons
Bacallà amb all i oli gratinat sobre llit d'espinacs
Perdiu amb farcellets de col
Llom amb ametlles
Samfaina amb botifarra
Truites variades

■

Montserrat Giralt i Gili
Tel. (93) 817 29 62
C/ Sant Antoni, 9
08720 VILAFRANCA DEL PENEDÈS

Joan Badell

"Indiscutiblement som els reis dels folres i de les manilles"

El difícil art de fer castells. Formar els castellers pis per pis, muntar pinyes immenses, folres complicats, imaginar els fonaments perquè el castell es basteixi amb seguretat. Moltes hores pensant com encabir les crosses per on no passa ni un paper de fumar, buscant un primeres mans per a les manilles que sigui consistent i lleuger alhora. El tronc, al cap i a la fi, són faves comptades. Ara, una altra cosa és que la pinya, el folre i les manilles siguin una sola veu, una única força. És la ciència dels castells.

El Joan Badell és, des de fa tres temporades, l'ajudant del David Miret, encarregat de pinyes i folres. Com a casteller, la seva trajectòria va començar a finals de l'any 1990.

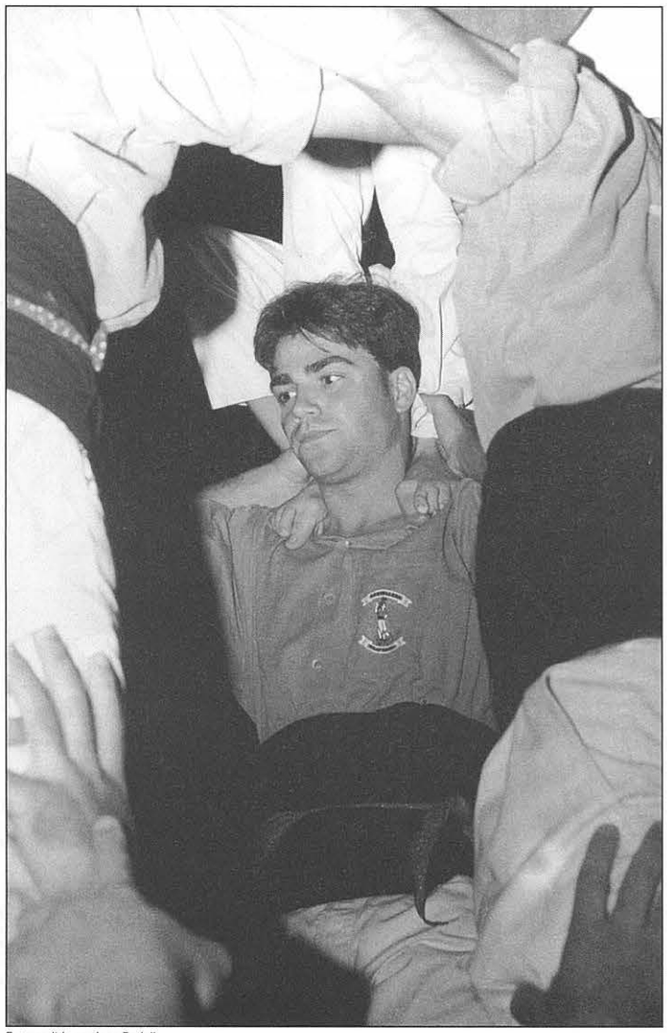

Foto cedida per Joan Badell

"Hem d'acostumar-nos a pensar que els castells són una conjunció entre tots els pisos."

En què consisteix la teva missió com a membre de l'equip de pinyes i folres?

-Bàsicament tenim tant les pinyes com els folres dividits en dues parts. Si és un castell amb pinya, el David Miret s'encarrega de les primeres mans i vents, i jo de tots els laterals. Si el castell és amb folre o amb folre i manilles, el David munta els peus i jo m'encarrego que tota la gent del folre estigui a lloc, i si manca algú, de fer els canvis que crequi convenients, i el mateix amb les manilles. Però, tant la pinya com els folres, els decidim conjuntament a les reunions prèvies que fem abans de les actuacions, és a dir, que ho decidim amb antelació. Sempre ho decidim conjuntament el David i jo.

La vostra situació, a voltes, és un pèl compromesa, perquè, la veritat, muda molt pujar al folre, sortir de l'anonimat de les galeres. Evidentment, moltes vegades us haureu vist obligats a excloure'n algú...

-Més que excloure, hauríem de parlar de seleccionar. La nostra feina és tan desagradable com necessària, en alguns casos per causa de la manca d'assistència, en d'altres per l'excessiu pes, etc. Hem de ser conscients que en el nostre treball tothom és igual i no hi ha ningú que estigui per damunt dels altres. La nostra primera premissa és que la gent hagi complert als assajos. La segona és que tingui les mides i les característiques adequades per ocupar el lloc que se li assigna. I amb la major experiència possible, és clar; i cal treballar la gent perquè adquireixin pràctica. No concebim el folre com un privilegi, com un luxe, ja que tothom és important, però ningú no és imprescindible. Hi ha una tendència a donar més importància al fet de pujar al folre que quedar-se a les galeres, però, repeteixo, tan necessari i important és un membre de les manilles com un de les galeres. Hi ha un lloc per a cada persona, i cada persona al seu lloc. Hem d'acostumar-nos a pensar que els castells són una conjunció entre tots els pisos.

Fes una valoració de la tasca que va haver de dur a terme l'equip tècnic de la colla que va inventar-se un muntatge per provar la primera torre de nou.

-La torre de nou, pràcticament ens va arribar feta. Vam posar més gent al folre, dues persones més a les manilles, però el que era portacrosses, cordons, etc., ho vam heretar de l'equip anterior. Bàsicament, el problema que ens hem trobat, si és que es pot dir problema, ha estat més el pilar de vuit, el quatre de nou amb agulla i el quatre de deu, que no pas la torre de nou, que ens ha servit molt a l'hora de muntar les manilles del pilar de vuit, perquè l'agafem com una torre, tot i que ens

hem trobat amb el problema de centrar totes les forces cap al mig. El quatre de nou amb agulla ens va portar certs problemes, sobretot l'agulla, però érem conscients que, quan poguéssim posar tota la gent al folre, es resoldrien, i ha estat el castell més ràpid de muntar, ja que teníem ben clar que el segon i el baix del pilar havien d'anar sense crosses ni cordó, per problemes d'espai, i que els segons patirien perquè les agulles del pilar se'ls tirarien a sobre per fer força. També vam veure clar que els crosses havien de treballar amb els peus a fora. L'equip tècnic que va dissenyar la primera torre de nou va obrir la porta dels castells del futur, i gràcies a aquests primers intents es va poder anar polint les mancances tècniques. És una llàstima que, sent nosaltres els primers a enfrontar-nos-hi, la va fer abans una altra colla. Hem de tenir clar que això ja ha passat i que hem estat nosaltres qui l'hem consolidat de sobres. Indiscutiblement som els reis dels folres i de les manilles.

Parlem del quatre de deu. Heu estudiat com corregir-lo?

-El quatre de deu ens el vam començar a plantejar la setmana següent al concurs. Recordo perfectament que, un dimarts, estava sopant a casa i em va trucar el David per dir-me que ens havíem de veure urgentment, que hi havia un tema bomba. Ja em vaig imaginar de què anava, i vaig marxar directament cap a Cal Figarot. Ens hi esperava el Melilla per preguntar-nos si ens vèiem en cor de muntar l'estructura del quatre de deu, a la qual cosa, tant el David com jo, vam contestar un sí rotund, i aquella mateixa nit vam començar a llançar propostes sobre el paper, conscients que l'assaig ens faria variar els esquemes. A partir d'aquí vam començar a fer proves, i van ser un parell de setmanes molt intenses en què ens trobàvem gairebé quatre vespres a la setmana, i anàvem aplicant-ho a l'assaig, quan teníem gent, i vèiem que les proves sortien satisfactòriament.

Què va passar en l'intent de la passada Diada de la Colla?

-Un cop intentat, vam veure que un dels errors va ser la descompensació de la pinya: hi havia més gent a una banda que a l'altra, perquè no pots controlar tanta gent. Després també hi va haver precipitació a l'hora de pujar al folre, un excés de nervis perquè hi havia gent nova, amb poca experiència i, un cop vistes les proves, podríem dir fins i tot que hi havia un excés de gent. Potser es va començar a treballar massa d'hora, ja que el castell encara no s'havia pogut assentar. Crec que, si aconseguim fer pujar la gent més pausadament, deixant que entrin sisens perquè s'assenti el castell, és completament factible per a la nostra colla.

El tornarem a intentar, aquesta temporada?

-Penso que la colla, a curt termini, té uns altres reptes, com ara, repetir les grans construccions de la temporada passada, descarregar el cinc de nou. Si arribem al dia u de novembre amb els deures fets, havent fet tots aquests castells, seria el moment idoni per tornar-lo a provar.

Fes-nos cinc cèntims dels millors i dels pitjors moments que has viscut com a casteller, les millors diades.

-El millor moment de tots, i suposo que molta gent coincidirà amb mi, va ser la primer torre de nou descarregada per Sant Fèlix de 1995. És un moment difícil de superar, ja que per fi vam poder alliberar moltes tensions i moltes emocions. També un dels grans moments va ser la victòria al concurs de Tarragona, la passada temporada. Sant Fèlix del 1994, indiscutiblement, és el pitjor moment. És una creu que vam arrossegar durant temps. També va ser molt dura, per a mi, la caiguda del pilar de vuit a Tarragona. Com a gran colla que som, però, de seguida ens vam refer i vam plantar cara fins guanyar el concurs.

Aquest any no hi ha concurs, com es planteja la temporada entre Sant Fèlix i Tots Sants?

Seria bo, havent marcat un precedent l'any passat, tornar a instaurar la diada de Sant Miquel, ja que ens aniria molt bé, perquè l'any que hi ha concurs podríem fer-hi l'assaig general, i a l'any següent, amb més calma i tranquil.litat, podríem perfectament intentar castells de gran envergadura. Sempre que vagi agafant popularitat aquesta diada.

I ara, el missatge final.

Per acabar, vull animar la gent perquè segueixi lluitant per mantenir-nos al davant i, sobretot, vull agrair la tasca que duu a terme aquest excepcional i envejat peu que tenim a la colla.

Elephas P.

Foto cedida per Joan Badell

Foto: Josep M. Figueras

"L'equip tècnic que va dissenyar la primera torre de nou va obrir la porta dels castells del futur, i gràcies a aquests primers intents es va poder anar polint les mancances tècniques."

"Si aconseguim fer pujar la gent més pausadament, deixant que entrin sisens perquè s'assenti el castell, el quatre de deu és completament factible per a la nostra colla."

L'arquitectura també es mou

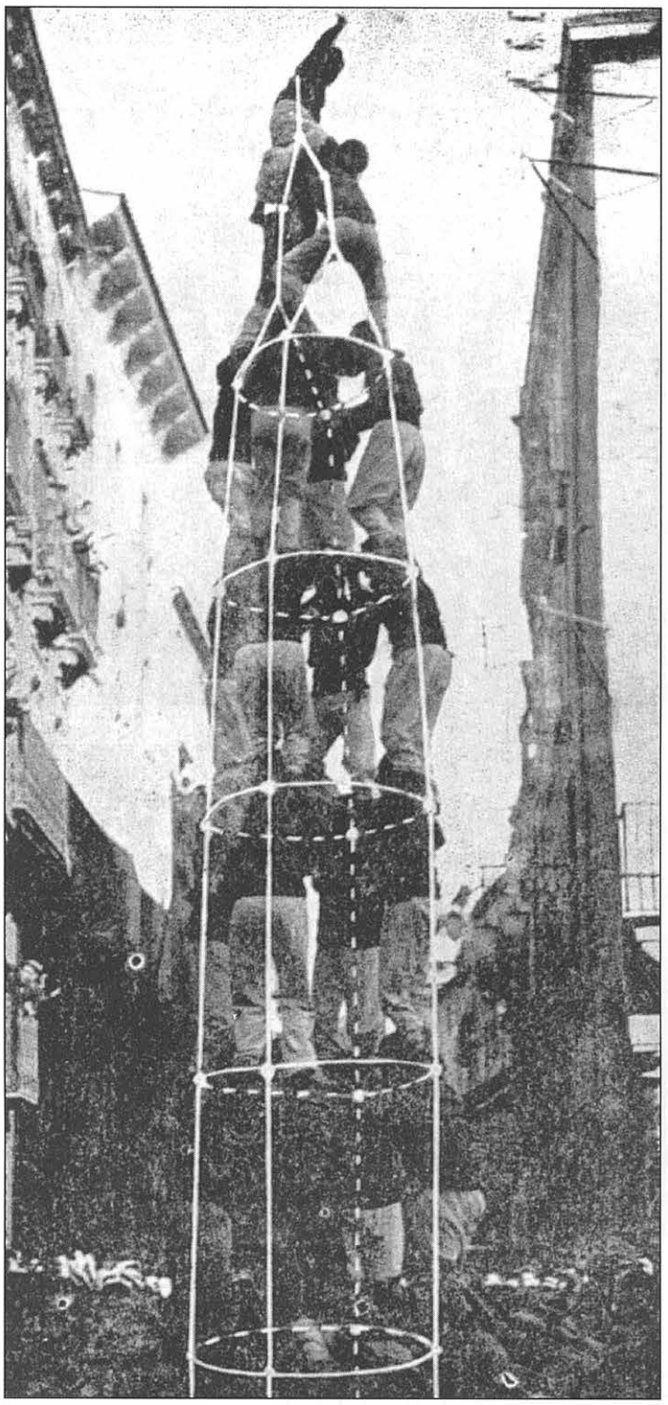

Preocupats per aconseguir nous castells, dissenyen construccions alternatives, refinant la intuïció estructural, afegint pisos a les estructures conegudes, però mai per sobre, sempre per sota. I és en aquests primers nivells, pinya, folre i manilles, en què la necessitat per contenir el moviment és més important, ja que a partir de l'aparició del tronc no hi ha més immobilització que la resistència a l'equilibri.

La meva passió pels castells, i sobretot pels Castellers de Vilafranca, sempre havia estat la d'un simple afeccionat, que em vaig quedar sense veu amb la primera torre de nou; que fa deu anys, havent de ser fora per la festa major, ansiós de poder aconseguir el primer castell de nou, no parava d'explicar als amics de Siena què eren els castells, malgrat que la meva obligada trucada no va tenir una resposta satisfactòria; que sempre que he pogut he fet pedagogia dels castells aquí i a fora, amb la gent d'aquí però sobretot amb la gent de fora, barcelonins i gironins, *madrileños*, italians i portuguesos...

Arquitectura i castells

Però quan des de l'Escola d'Arquitectua de Barcelona vam començar a interessar-nos pels castells, no estàvem pensant en el seu contingut arquitectònic, sinó que en aquell moment ens interessaven totes aquelles situacions capaces de provocar l'acumulació de persones. Inicialment era tan important el propi castell, com la seva capacitat de convocatòria -el públic-. De mica en mica, ens vam començar a mirar els castells en un sentit més estructural, més constructiu, més tècnic. Més enllà del sentit gravitatori, l'alleugeriment a mesura que ens allunyem del terra, proporcional a l'acumulació de pes a mesura que ens acostem al peu, ens interessava una altra visió als paral.lelismes formals que ja havia fet Cèsar Martinell, estudiós de Gaudí, tot observant les torres de la Sagrada Família.

També ha calgut fer pedagogia sempre per explicar que estructuralment l'arquitectura és dinàmica, es mou; que les cases es mouen i seguiran movent-se tota la vida. Cal però que es moguin el mínim possible. Així un dels exemples més interessants del món de les grans construccions han estat els ponts penjants, on aquest moviment ja previst és més evident, depenent de la quantitat de gent que els utilitza; també les grans estructures de lones suspeses, com les cobertes de les instal.lacions olímpiques de Munic 72.

Els castells també es mouen, segurament molt més que les construccions arquitectòniques. La unitat constructiva dels castells són, en canvi, les persones, que són elàstiques, dinàmiques i flexibles, que es deformen i es rigiditzen en funció de la seva resistència. No sempre es comporten igual com ho fa una columna o una biga; el nostre comportament és imprevisible. Per això els castells mai no es podran calcular precisament, es podran fer aproximacions i simulacions, però sempre des de la intuïció, i aquí rau el gran interès dels castells, el risc de la intuïció.

Minimitzar el moviment

Per tant, el principi de la construcció dels castells, com també de l'arquitectura, és minimitzarne el moviment. Sempre cal pensar els castells, no des de l'acumulació de persones, sinó que, des de la màxima lleugeresa possible, arribar com més amunt millor. És en aquesta ànsia de lleugeresa que tenen una funció principal totes aquelles persones, la missió de les quals és reduir els moviments. La funció del cordó és evitar que la pinya s'obri, com el cèrcol en una construcció arquitectònica, molts personatges tenen encomanada la funció d'anul.lar les articulacions; d'altres, com les primeres mans, eviten que el pes carregui directament al de sota, com en un arc de descàrrega; no és casual que el moment més crític en un pilar sigui la motxilla, perquè és quan la capacitat de moviment (parell dinàmic) és màxima, i per tant cal vèncer-la i evitar el moviment. El lèxic casteller és curiosament ple de conceptes molt propers als de l'arquitectura que tracten d'anul.lar el dinamisme, com la triangulació i les diagonals, els vents i el cordó, les crosses i l'agulla, els contraforts.

Quina curiositat, així ho vaig comentar aquest Nadal passat, amb motiu de la xerrada que van fer el Fèlix i el David Miret al Col.legi d'Arquitectes a Lleida,

quan l'èxit és capaç de convertir en cultura allò que per als mortals pot esdevenir el més pur fracàs. Després de l'enfonsament de la coberta tensada -dinàmica- del pavelló poliesportiu d'Osca, dels arquitectes Enric Miralles i Carme Pinós, van refer el projecte i van aconseguir un dels més interessants edificis construïts en els darrers anys. Posteriorment, amb un muntatge a partir del material des de la desfeta, l'Enric Miralles, va guanyar el Lleó d'Or a la Biennal de Venècia. Després del malaguanyat intent més agosarat dels darrers anys, el quatre de deu, a la diada de Tots Sants passada, els Castellers de Vilafranca van aconseguir l'actuació més brillant del segle o de la història. Posteriorment, a partir del material de l'enfonsament de l'intent del quatre de deu, el Fèlix Miret ha produït el document cinematogràfic probablement més impressionant centrat en el tema casteller. Aprofitem aquest dolç moment, i que duri!

Són els Castellers de Vilafranca els que, preocupats per aconseguir nous castells, porten força temps dissenyant construccions alternatives i, per tant, refinant la intuïció estructural, afegint pisos a les estructures conegudes, però mai per sobre, sempre per sota. I és en aquests primers nivells, pinya, folre i manilles, en què la necessitat per contenir el moviment és més important, ja que a partir de l'aparició del tronc no hi ha més immobilització que la resistència a l'equilibri.

Per això no he entès mai els castells petrificats, immòbils, són el seu pitjor homenatge.

Ton Salvadó

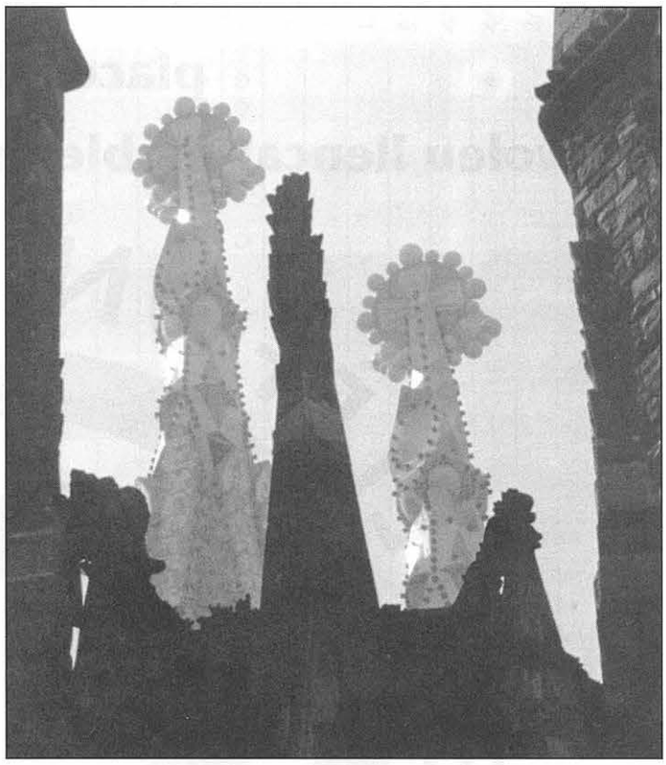

Catedràtics de castellística universal

S'apaguen els llums. L'aparell de projectar les transparències il.lumina una part de la immensa pissarra. Som en una de les tantes aules de l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona.

Una mà va assenyalant un seguit de quadrets i de rodones projectats que formen el conjunt d'un peu d'un quatre de nou amb folre, mentre una veu contundent, la del Miret *gran*, explica en un anglès apagesat: *Those things are the* agulles*; they should be thin and tall as to support the knees of the person on top* (Això són les agulles; han de ser persones i altes per aguantar).

Un jove japonès (estudiant d'arquitectura) no para de prendre apunts sobre el tema. Sembla que aquest tema de les estructures castelleres l'ha interessat. Al seu voltant hi ha entre vint o trenta estudiants d'altres països, i uns altres cent cinquanta de catalans. Sembla que la lliçó dels professors, *catedràtics* en castellística universal, desperta un interès que va augmentant.

La mà del Miret *junior* ha acabat d'assenyalar l'última posició de la pinya, la projecció s'acaba i tothom es torna a veure les cares en encendre la llum fluorescent de la classe.

Okey makey, we need some people to practice structures in real (Entesos, necessitem algú per practicar en viu les estructures).

Ha arribat ja la part pràctica, en la qual els estudiants s'han de descalçar. La *pràctica* no arriba més amunt d'un pilar de tres (arquitectònicament parlant, un pis de tres plantes), però, tot i tractar-se d'un castell petit, els aplaudiments són entusiastes i fins i tot se senten xisclets, sobretot en el moment que es posa en pràctica la genial idea del Galofrè gran de treure el baix per deixar que les mans aguantin soles el segon.

Contraforts, falques... i un seguit de *peces* humanes, que formen una llarga llista de paral.lelismes entre els castells i l'arquitectura, han omplert els fulls de les llibretes de molts estudiants, que al començament eren en blanc.

And now a little bit of history: long time ago when people use to work on the fields... (I ara, una mica d'història: fa molt de temps, quan la gent treballava a la terra). S'explica la història dels castells, l'origen. Tothom escolta atentament.

On the video you are going to see a great contest we made in Vilafranca... (Al vídeo veureu una gran diada castellera que fem a Vilafranca). El reportatge en format de vídeo els acaba de seduir fins al límit que pregunten: *when can we see it on real ? Answ: You should come next first of november in the central square of Vilafranca.* (Quan ho podrem veure de carn i ossos? Resposta: Hauríeu de venir a la plaça de la Vila, de Vilafranca, el dia u de novembre que ve).

Seguidament, amb unes diapositives per explicar els diferents castells possibles, i un pèl d'història de la colla de Vilafranca, tot s'hauria acabat. Però faltava la cirereta, i, per tant, vesteixen un dels estudiants noruecs amb la indumentària castellera, mocador i tot!

We have already been two hours talking! Good bye. (Hem estat parlant boi dues hores! Au, adéu).

Els tubs de mapes i les carpetes surten per la porta de l'aula, enmig de comentaris positius i de cares somrients. Segur que dinaran contents, i nous estranyeu si d'aquí a uns cinc anys veiem un seguit d'apartaments en forma de folre o amb una estructura de tres de nou. Els culpables, ja sabeu qui són.

Fèlix MR

(A causa de l'èxit de l'agosarada experiència a l'Escola d'Arquitectura barcelonina, es va repetir la conferència al Col.legi d'Arquitectes de Lleida. Els assistents també hi van disfrutar de valent, però aquests ja eren més entesos perquè la majoria pertanyien a la colla dels Castellers de Lleida, fora d'una desena d'arquitectes del mateix col.legi.

Per cert, ens van fer una rebuda i una passejada per la Lleida monumental que va ser de pel.lícula. Tal com se suposa que s'han de tractar uns *catedràtics* en castellística universal. O no?).

• Si observeu algun desperfecte als carrers o a les places de la Vila.

• Si voleu llençar mobles o trastos vells..., truqueu a:

817 24 50

Funciona les 24 hores del dia

És un servei de: Ajuntament de Vilafranca del Penedès

fem entre tots una Vila més maca.

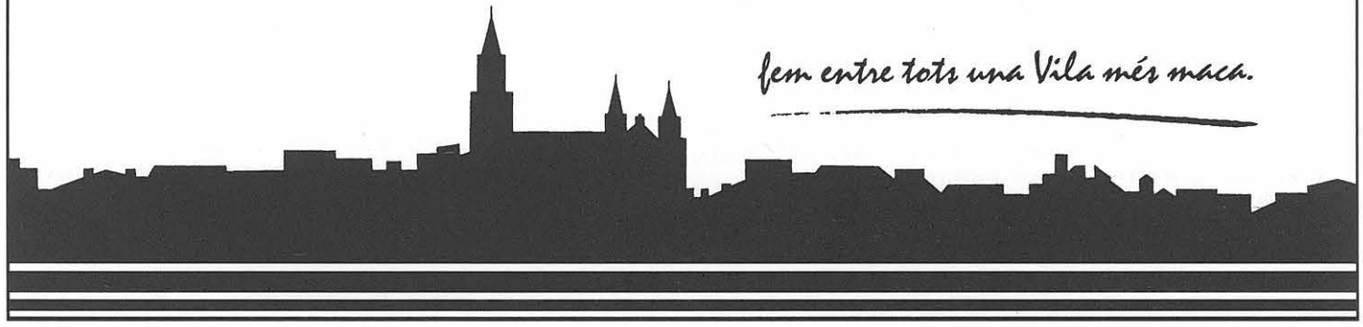

Els castells del 96

Data	Lloc	Motiu	1/5	2/6	4/7	3/7	4/7 a	5/7	2/7	4/8	1/6	3/8	2/8 f	1/7 f	5/8	4/8 a	4/9 f	3/9 f	2/9 fm	1/8 fm	4/9 af
14-01	Vilafranca	Festes Sant Raimon	3D				D	D	D												
31-03	Lleida	1r Aniversari Cast. Lleida	D					D	D	D	D										
03-04	Vilafranca	Cal Figarot									D										
14-04	Tossa de Mar	Dia Turista	2D	D		D	D														
20-04	L'Hospitalet	Festa Primavera	2D					D	D	D											
22-04	Copenhaguen	Exhibició	2D						D	D	D										
	Gl. Holtengaard	Exposició Tàpies	D			D	D														
26-04	Vilafranca	Cal Figarot									D										
28-04	Vilanova	Festa Bordegassos	D							D		D	D	C							
12-05	Barcelona	Aniversari Cast. de Sants							D	D	D	D									
19-05	Vilafranca	Fires										D	D	D		D					
25-05	Montcada i Reixach	Festa Major	2D						D	D		D									
01-06	Vilafranca	Torneig de l'Anxaneta	2D	D	D	D															
09-06	Cornellà	Festa Major	2D									D	D		C						
14-06	Vilafranca	Celebració ascens FC Vilafranca	D		D	D															
22-06	Reus	Festa Major	4D									D	D		D						
30-06	St. Pere de Ribes	Festa Major	3D							D		D	D								
05-07	Vilafranca	Cal Figarot									D										
06-07	Vilafranca	Festa Barri Sant Julià							D	D	D	D									
20-07	St. Martí Sarroca	Festa Major							D	D	D	D									
21-07	Els Monjos	Festa Major											D	C	C	D					
27-07	Mataró	Les Santes	2D										D	D		D	D				
02-08	Vilafranca	Cal Figarot												D							
03-08	Vilanova	Festa Major	D												D		C	D			
11-08	Llorenç Pdès.	Festa Major									D	D	D			D					
15-08	La Bisbal Pdès.	Festa Major	D										D	D		D	C				
16-08	Metz	Exhibició	D																		
17-08	Maastricht	Exhibició	D		D	D															
	Bree	Exhibició	D			D	D				D										
18-08	Bree	Exhibició	D	2D	D																
23-08	Vilafranca	Cal Figarot												C							
24-08	Vilafranca	Cal Figarot										D									
25-08	L'Arboç	Festa Major											D	D		D	D				
29-08	Vilafranca	Vigília (pluja)	3D	2D																	
30-08	Vilafranca	Sant Fèlix	8D															C	C	C	
31-08	Vilafranca	Sant Ramon	9D/IC	D	D	D									C		D	D			
11-09	Les Cabanyes	Diada Nacional	3D						D			D				C					
14-09	Port Aventura	Exhibició	D			D	D	D													
27-09	Vilafranca	Cal Figarot														D					
28-09	Vilafranca	Cal Figarot									D										
29-09	Vilafranca	Sant Miquel	3D								D	D	D			D	D				
04-10	Vilafranca	Cal Figarot														D					
06-10	Tarragona	Concurs	3D													C	D	D	D	I	
12-10	Cal Rubió	Festa del Barri	2D						D	D		D									
13-10	Vilobí	Festa del Most	D	D		2D	D			D	D										
20-10	Alcover	Festa Major	D								I	D	D			C					
25-10	Vilafranca	Cal Figarot								D											
27-10	Montserrat	Romeria	2D							D		D	D								
30-10	Vilafranca	Cal Figarot								D											
01-11	Vilafranca	Tots Sants	2D															D	D		D
10-11	Sitges	Diada de la colla	ID/IC										D			C	D				
24-11	Vilanova	Diada de la colla	2D													D	D	Id-D			
29-11	Penyafort	Trobada llevadores	2D	D	D	D															
12-12	Vilafranca	Exhibició	D																		
13-12	Vilafranca	Cal Bolet pro-Zaire	D																		
15-12	L'Arboç	Fira Santa Llúcia	D									D	D	C		D					
		Descarregat	80	9	6	12	6	4	10	14	13	17	15	5	2	11	7	5	2		1
		Carregat	2											4	3	4	2	1	1	1	
		Intent desmuntat																1			
		Intent llenya									1									1	

Notes

- El dia 18 d'agost, a Bree, vam fer un tres de set amb l'agulla al mig.
- El pilar de sis del dia de Sant Miquel, juntament amb dos pilars de cinc, va constituir el primer vano de sis del segle.
- En el capítol de figueretes cal destacar la feta al tres de nou am folre del dia 31 d'agost, i la feta a la torre de nou del dia de Tots Sants. És clar que, segons un conegut prohom casteller de Valls, aquesta última no té gaire mèrit. C33 dixit!
- A Cal Figarot es van descarregar 16 torres de set.

Jordi Mir

La millor temporada de la història

El 1996 presentava tres grans reptes: la diada de Sant Fèlix, el Concurs de Castells de Tarragona i Tots Sants. Havien de ser les tres grans jornades de l'any en què calia intentar el bo i millor del nostre repertori castaller i, com en altres ocasions, els resultats marcarien decisivament el balanç final. Si fa o no fa, com cada any que hi ha concurs. Però, ateses les espectaculars construccions que hi vam aconseguir en cadascuna, bé es pot afirmar que les tres diades no tan sols han significat els tres punts culminants de la millor temporada, nostra i de qualsevol altra colla, sinó que ja figuren entre les gestes més importants de tota la història dels castells.

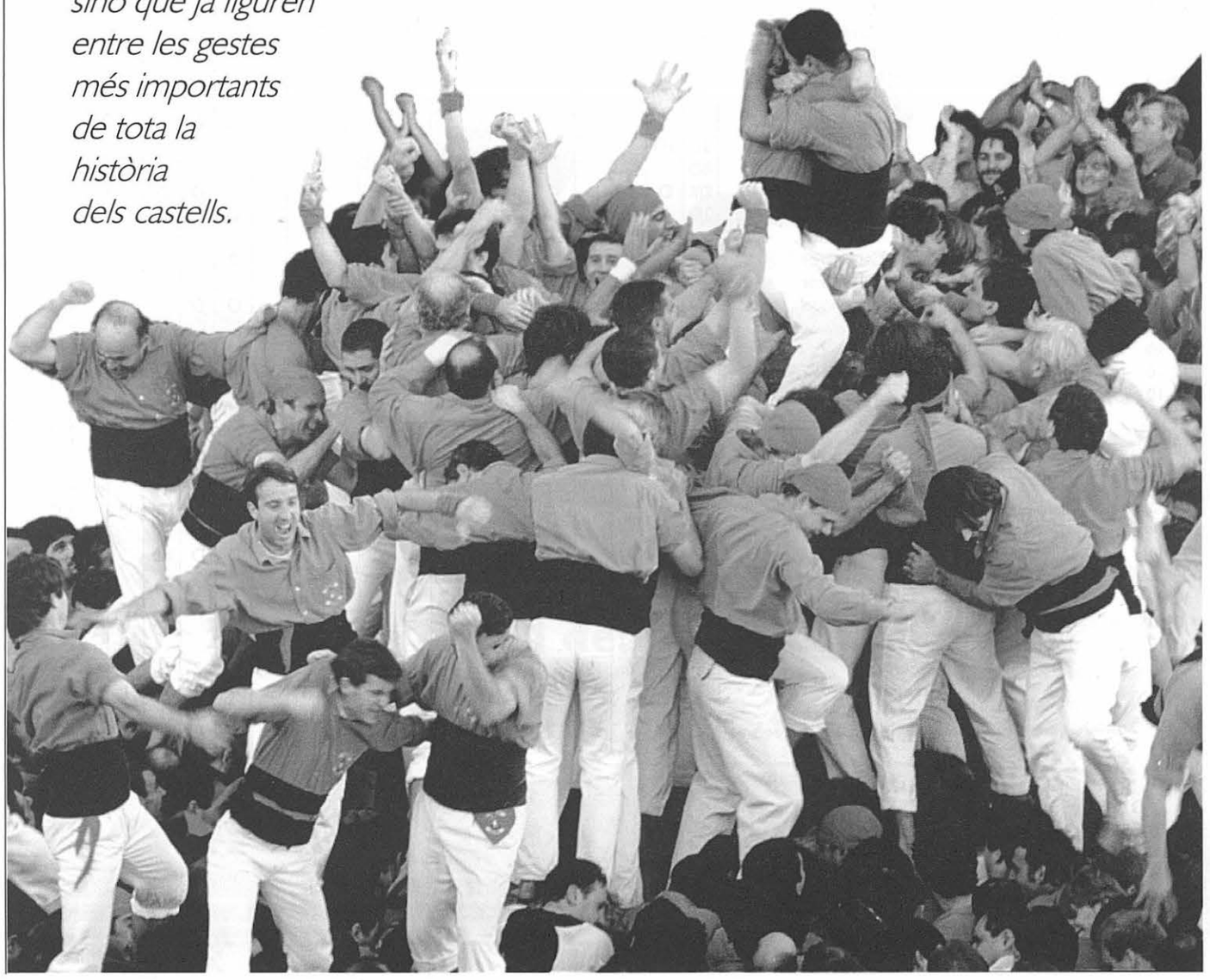

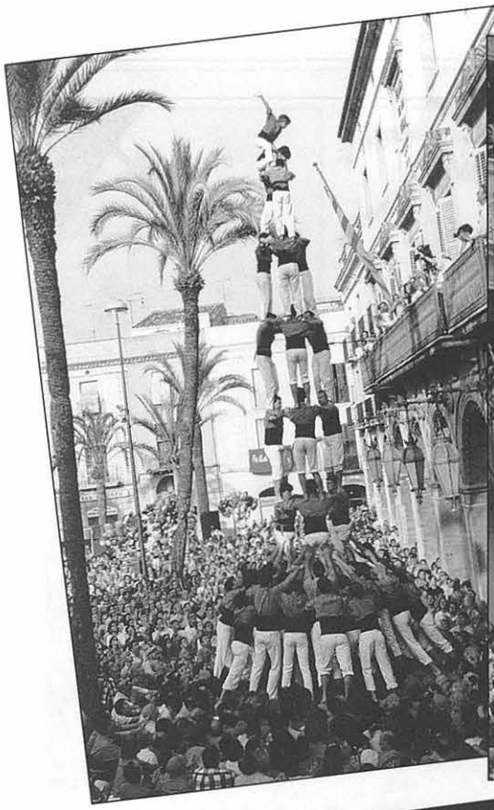

RENO

UN MILIO

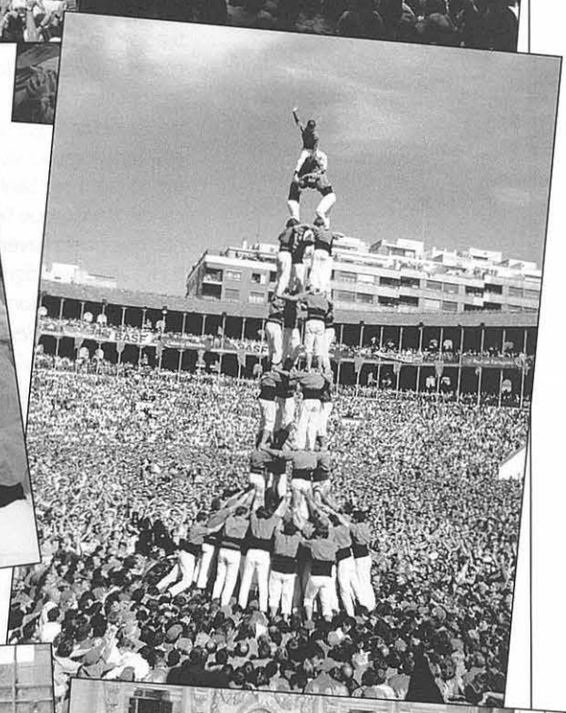

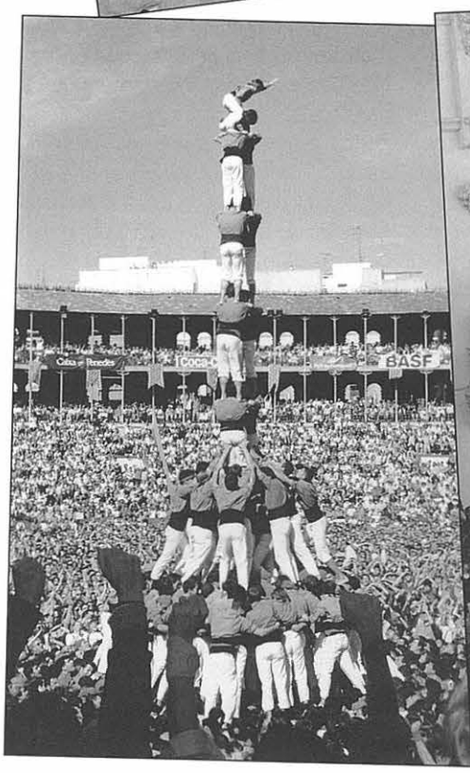
BASF

RENO

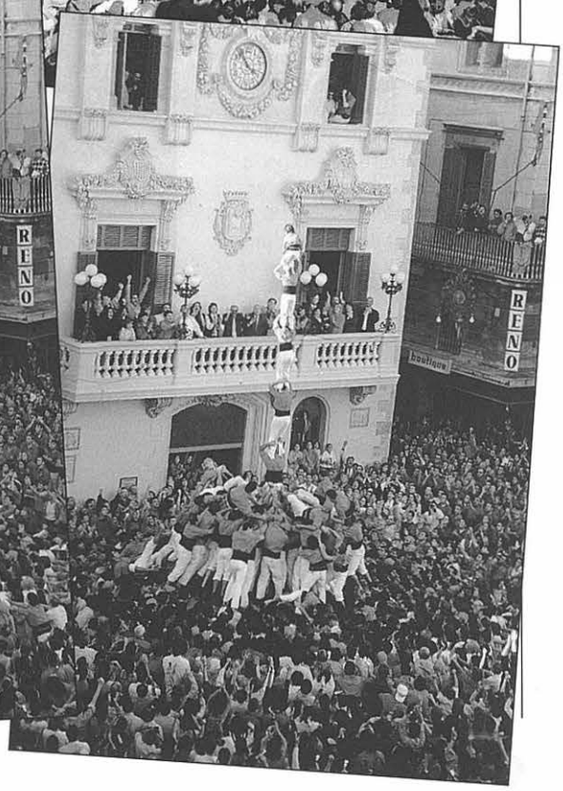
RENO

Pilar de sis i carro gros, per fer boca. No es pot negar que obrir l'any casteller amb un quatre de vuit i un pilar de sis és començar-lo amb peu ferm. Enguany, vam iniciar la temporada en una ciutat que fa un parell d'anys que es va incorporar amb colla pròpia a l'art d'aixecar castells: Lleida. I a fe de Déu que hi tenim bona premsa, a la capital del Segrià, perquè l'expectació i l'entusiasme amb què ens van acollir els de la *Terra ferma* van ser sensacionals (només ens hi faltava firmar autògrafs). Una rebuda tan destacada només es podia *pagar* amb una gran exhibició. Així doncs, no vam voler quedar malament a la plaça de la Paeria i, després de saludar els afeccionats lleidatans amb un pilar de cinc, vam descarregar un quatre de vuit, un cinc de set i una torre de set i, de propina, vam reblar el clau completant el pilar de sis, el primer de l'any. O sigui, que vam demostrar que l'hivern no ens havia congelat les forces ni les ganes, ni res del que cal per plantar bons castells. L'actuació amb ressò nord-occidental, doncs, va servir per anar fent boca pensant en el que podia venir, i per cert, va deixar un molt bon gust de boca. *(Plaça de la Paeria, Lleida, 31 de març).*

Vacances pagades amb castells de set. Talment va ser com si ens n'haguéssim anat uns dies de vacances: hotel a Tossa de Mar, platja, *guiris*... llàstima que era a mig abril i encara fa mandra despullar-se massa. Així doncs, un bon grapat de castellers i de castelleres vam anar convidats per un prestigiós hotel d'aquesta població costanera i, entre d'altres coses, vam fer-hi castells de la gamma de set com el tres, el quatre, a més del cinc de sis net, la torre de sis i el pilar de cinc. *(Tossa de Mar, 13 i 14 d'abril).*

Quatre de vuit *de llibre*. *De llibre, de pel.lícula o de premi Nobel*, com vulgueu, però el carro gros que vam *plantar* en plena Festa de la Primavera a l'Hospitalet de Llobregat va ser dels millors que s'han vist mai (tractant-se d'una festa amb aquest nom i tenint en compte el color de la nostra camisa, aquí el verb plantar

El primer pilar de set a Vilanova

Que ens apuntem un gran castell a Vilanova abans que ningú ja gairebé és un ritual. Comptat i debatut, gràcies a la nostra colla, els afeccionats vilanovins de finals del segle XX han vist la primera torre de vuit, el primer tres de nou i el primer quatre de nou en la seva plaça, i ara han afegit el pilar de set a la llista. Com es deia a la premsa, la plaça vilanovina continua sent un talismà per a nosaltres, i això és bo per a tots. Si el pilar de set amb folre carregat, que de fet va tancar l'exhibició, va ser l'estrella de la jornada, la resta de castells no van quedar gaire enrere ja que l'actuació que servia per commemorar l'aniversari dels Bordegassos vilanovins ens va permetre de descarregar per primer cop aquest any torre, tres i quatre de vuit. I per Sant Jordi! No cal dir, doncs, que l'espadat final (que podia haver anat més lluny) va ser un digne colofó a una diada sensacional. *(Aniversari dels Bordegassos de Vilanova, plaça de l'Ajuntament, Vilanova i la Geltrú, 28 d'abril).*

Foto: Félix Miró

Foto: Félix Miró

Tots, a Sants

Tranquils, no cal que mireu el calendari, que encara no hi som! Ja arribarà, aquesta diada tan important en la nostra temporada, i, si tot surt com ha de sortir, potser l'estarem mirant molts dies, el full del calendari on hi ha l'u de novembre imprès en vermell (per cert, que no seria cap idea desencertada que, d'ara en endavant, la marquessin de color verd, aquesta jornada; no us sembla?). De moment, però, tot just han passat els primers mesos de la temporada i encara queda molta feina per fer, però hem volgut jugar amb el nom del barri barceloní on vam actuar a mig maig per començar a tocar la fibra. (Tot aquest paràgraf que està en cursiva reprodueix fil per randa el que vam escriure a les pàgines de l'"Au Venga" el mes de maig passat. Perquè comproveu vosaltres mateixos/mateixes els dots profètics que posseïm, l'hem conservat íntegrament).

Al costat de les Cotxeres de Sants, doncs, vam dur a terme una autèntica exhibició de castells de vuit, amb el pilar de sis adient a una diada d'aquesta categoria. El quatre de vuit va obrir plaça i va tornar a sortir perfectament bé, igual com el tres de vuit de la segona ronda. Aquest castell ens va fer sentir molt optimistes perquè tots sabem que els últims anys necessitàvem Déu i ajuda per posar a to el tres; en canvi, enguany el vam descarregar amb seguretat de bon començament (de bell antuvi, que es diu en *català d'alçada*), i això ens va fer perdre-li la por.

A la tercera ronda vam descarregar una torre de set treballada i, per posar el punt i final adequat a la diada, vam plantar el pilar de sis esmentat més amunt, amb estrena d'enxaneta pilanera inclosa. *(Sants, 12 de maig).*

Foto: Fèlix Miró

Foto: Fèlix Miró

Primer quatre de vuit amb agulla a la plaça de la Vila

Per Fires vam tornar a fer història. No tan sols per la facilitat amb què vam plantar quatre construccions de primera línia, sinó perquè vam aconseguir descarregar per primer cop el quatre de vuit amb l'agulla i el pilar de set a la plaça de la Vila. L'actuació va començar amb el quatre de vuit amb el pilar de sis que va tenir una execució gairebé perfecta. L'*exposició* de castells de categoria (ens podem permetre aquesta llicència tractant-se de les Fires, oi?) va continuar amb una altra construcció de mèrit, el tres de vuit; i el *catàleg* es va completar amb un preciós exemple de torre de vuit i amb el primer pilar de set que descarreguem davant de la Casa de la Vila. L'esveltesa del pilar va enamorar tota la plaça (deu ser per això que les Fires es diuen *dels enamorats*) i la rotunda mostra d'equilibri que va oferir va ser una immillorable manera de celebrar que feia un any que havíem carregat el primer espadat de set. *(Fires de Maig, plaça de la Vila, Vilafranca, 19 de maig).*

Foto: Josep M. Perrus

El cinc de vuit s'*estrena* molt aviat

Mai no havíem fet un cinc de vuit tan aviat. Gairebé no havia començat el mes de juny i ja *edificàvem* la primera *catedral* de la temporada, en l'actuació de la Festa Major de Cornellà. A més, el cinc no va anar gens mal acompanyat ja que, per obrir l'actuació, vam descarregar una preciosa torre de vuit i, per tancar-la, vam completar un tres de vuit que no havia d'envejar ni una engruna d'aquesta preciositat, a la torre. El castell principal de la diada, carregat a la segona ronda, va pujar rapidet i amb nervi, però precisament per anar una mica atabalats, el castell no va aguantar les embranzides del començament de la baixada. Malgrat tot, l'alegria de tenir un cinc de vuit al sac quan tot just començava a fer una mica de caloreta no ens la treia ningú. *(Festa Major de Cornellà, Cornellà del Llobregat, 9 de juny).*

hi va millor que mai, i fins i tot hi podríem afegir que el castell s'hi va plantar i va *brotar* i va *treure flor* amb una rapidesa insòlita). Tots sabem que aquestes primeres sortides de l'any serveixen precisament per això: per anar afinant els castells de vuit amb vista a les empreses més ambicioses que haurem d'afrontar quan la calor pugi de veritat, però si ja els afinem tant al mes d'abril, potser ho tindrem tot fet per Sant Fèlix!... Ben mirat, no cal que exagerem d'aquesta manera i deixem constància només de la solidesa i de la bellesa d'aquest extraordinari quatre de vuit. La primaveral actuació es va completar amb un cinc de set i amb una torre de set (ni l'un ni l'altra van presentar dificultats), i amb dos pilars de cinc simultanis. *(Festa de la Primavera, L'Hospitalet del Llobregat, 20 d'abril).*

Actuació de vuit. Per demostrar que el domini sobre el tres i el quatre de vuit no és cap casualitat, sinó tot al contrari, vam descarregar-los amb absoluta precisió a Montcada i Reixac. A més a més, també hi vam completar la torre de set i dos pilars de cinc aixecats simultàniament. *(Montcada i Reixac, 26 de maig).*

Un altre Anxaneta. Com és tradicional, vam plantar castells en el torneig d'hoquei de l'Anxaneta. Concretament, hi vam fer el tres i el quatre de set, la torre de sis i dos pilars de cinc aixecats alhora. *(Torneig l'Anxaneta, pavelló d'hoquei de Vilafranca del Penedès, 1 de juny).*

Festa pel Futbol Club Vilafranca. Com que el FC Vilafranca havia pujat a tercera divisióde futbol, vam plantar un quatre de set, un tres de set i un pilar de cinc en la festa de celebració. *(Festa de celebració de l'ascens del FC Vilafranca a tercera divisió, plaça de la Vila, Vilafranca del Penedès, 14 de juny).*

Més castells, per a l'Espiga. Dos dies més tard vam fer castells en la festa del centre l'Espiga. Hi vam plantar dos pilars de quatre, el tres de cinc i un pilar de cinc. *(Festa de l'Espiga, Vilafranca del Penedès, 16 de juny).*

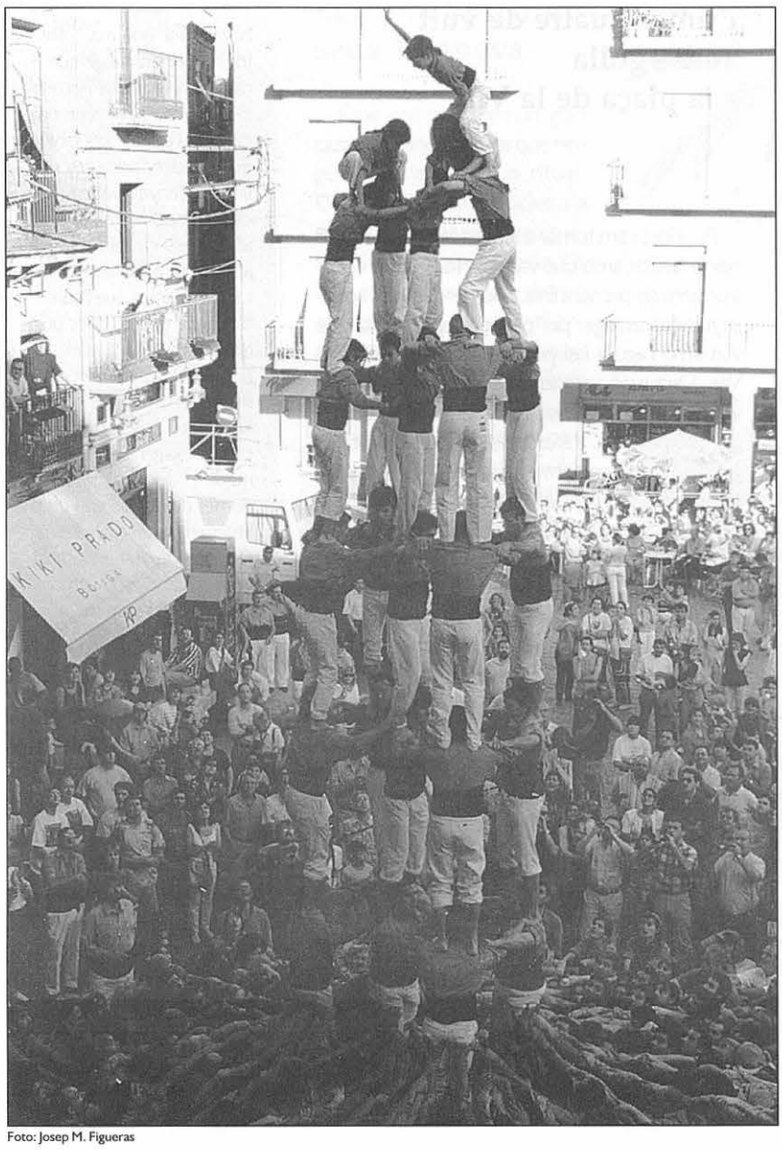

Foto: Josep M. Figueras

Tota la gamma de castells de vuit, descarregada

Si el juny es va iniciar amb un cinc de vuit, vam tornar a alçar el mateix castell en una de les últimes actuacions del mes, aquest cop, carregat i descarregat. Però el més important era que, amb la *catedral* de Reus aconseguíem un gran registre: descarregar tota la gamma de castells de vuit que s'han vist en els nostres dies. No érem al juliol i havíem descarregat el pilar de sis -i el de set-, la torre, el tres , el quatre i el cinc de vuit i el quatre de vuit amb l'agulla. Com a Cornellà, la torre i el tres de vuit van acompanyar el cinc i totes dues construccions es van completar amb suficiència. I per fer una darrera constatació -que potser es va escapar a molts, però no pas a l'*ordinador personal* del Mir-, l'exhibició de Sant Pere va trencar una maledicció que semblava que teníem al damunt a la plaça del Mercadal en la Festa Major reusenca ja que, per primera vegada en aquesta ocasió, sortíem de plaça amb tots els deures fets. *(Festa Major de Reus, plaça del Mercadal, 22 de juny).*

Foto: Josep M. Pericas

Gran exhibició de vuit en la tornada a Ribes

Feia deu anys que no plantàvem castells a Ribes i, per celebrar la tornada, vam fer-hi una completa exhibició de castells de vuit. De passada, anàvem acabant d'afinar aquests castells amb la mirada posada en l'imminent mes de juliol, durant el qual ens havíem proposat de posar-nos a aixecar castells de nou. Per tant, un quatre de vuit clavat, una torre de vuit amb folre que ens va posar l'ai al cor però que va ser molt ben defensada, i un tres de vuit que tornava a demostrar que enguany el tenim favat; tot plegat va servir per cloure un intens mes de juny, en què havíem aprovat totes les assignatures -o, si us voleu posar més transcendentals, en què havíem anat esmolant ben bé les eines-. Però no ens podíem aturar, i el juliol ja trucava a la porta amb nous reptes. *(Festa Major de Ribes, 30 de juny).*

Castells de Festa Major, al barri de Sant Julià

Fa només uns pocs anys, una exhibició com la que vam portar a terme al barri de Sant Julià ens hauria permès de menjar molt de gust els canelons... de la mateixa diada de Sant Fèlix! Però els temps han canviat de dalt a baix i, per bé o per mal, tot s'ha apujat. I, com que tot és més car, no s'ha de perdre pistonada i fins i tot una actuació com la de la plaça de la Sardana és bona per plantar-hi castells de primera categoria. D'entrada, quatre de vuit; tot seguit, tres de vuit, i per acabar l'exhibició nocturna, torre de set i pilar de sis. Per cert, que el pilar va posar punt final a un breu parèntesi que havia durat un mes llarg en què no havíem pogut tirar-ne cap. *(Festa del barri de Sant Julià, plaça de la Sardana, Vilafranca del Penedès, 6 de juliol).*

Tots els castells de vuit en un cap de setmana

El penúltim cap de setmana del juliol va ser com una mena d'examen final de castells de vuit. Fins aleshores havíem anat completant de mica en mica tota la gamma de vuit que es pot veure actualment a les places i, entre dissabte i diumenge, els vam posar tots a prova. Resultat: nou i mig -hi va faltar el mig puntet de descarregar el cinc-, o sigui, un excel.lent alt que ens permetia de passar al curs següent: els castells de nou (els estudiants de la colla segur que em perdonaran que els parlem amb aquests termes, però ja se sap que, quan les coses surten bé i els aprovats vénen un darrere l'altre, aquest vocabulari no fa gens de mal a les orelles).

El dissabte a la tarda, a la Festa Major de Sant Martí Sarroca, vam començar a *examinar-nos* superant brillantment el tres de vuit, el quatre de vuit i el pilar de sis, als quals es va afegir una torre de set. *(Festa Major de Sant Martí Sarroca, 20 de juliol).*

L'endemà, a la plaça de Pau Casals dels Monjos, van continuar les *proves* i hi vam descarregar el quatre de vuit amb l'agulla i la torre de vuit amb folre, i hi vam carregar el cinc de vuit i el pilar de set amb folre. Aquesta és la millor actuació que s'ha fet mai als Monjos i s'acosta molt a la inoblidable exhibició que vam dur a terme al monestir de Montserrat l'octubre de l'any 1995, coneguda per ser la més completa de castells de vuit que s'ha aconseguit fins ara en tota la centúria. *(Festa Major dels Monjos, plaça de Pau Casals, Santa Margarida i els Monjos, 21 de juliol).*

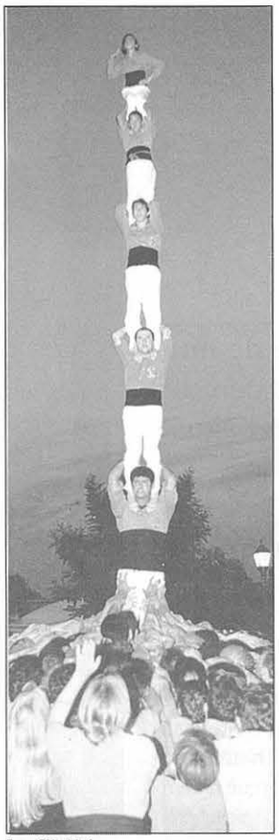

Foto: Fèlix Miró

Foto: Miquel Arroyo

Castells grossos de Mataró

La Festa Major de les Santes, a Mataró, va veure enguany castells molt grossos. En un ambient en què venia molt de gust fer-ne, vam anar completant una extraordinària actuació que va servir, en certa manera, perquè als mataronins, que l'endemà feien la presentació oficial de la colla pròpia, els acabés d'entrar el cuquet. Així doncs, mai com aquell dia es pot afirmar més rotundament que va ser una exhibició d'aquelles que fan afecció.

Per a nosaltres, el desplaçament a la capital del Maresme havia de permetre'ns de complir un altre dels objectius fixats: descarregar el primer castell de nou de l'any. Per tant, vam anar per feina de bon començament i, després d'entrar a plaça amb un pilar de quatre amb el Fradera a segons, vam descarregar el castell que havia de ser la insígnia de la diada: el quatre de nou amb folre. L'èxit del quatre ens va animar a tirar -i a descarregar- una altra construcció importantíssima: el quatre de vuit amb el pilar de sis al mig. I com a tercera intervenció, vam tornar a plantar perfectament la torre de vuit amb folre -que amb aquests companys d'exhibició tan luxosos no ha de perdre ni un bri de l'especta-cularitat i de la grandesa que li és intrínseca-. Per arrodonir la festa, vam acabar que ja era gairebé fosc i negre descarregant el pilar de set folrat. I més que n'hauríem fet, de castells, si no fos que bé ens hem de cenyir a uns cànons que marquen que normalment les actuacions consten de tres castells i un pilar. Si a partir de l'últim cap de setmana de juliol, Mataró serà famosa pels seus Capgrossos -nom que han agafat els castellers mataronins-, també ho serà pels castells grossos que hi vam aixecar com a *regal de bateig. (Festes de les Santes, Mataró, 27 de juliol).*

Foto: Josep M. Perus

Tres i quatre de nou i cinc de vuit per començar l'agost

Al mes d'agost ja no hi valen les bromes. Igual com el termòmetre, els castells s'han d'enfilar fins dalt de tot per arribar a les temperatures màximes els tres últims dies -i enguany va fer *tanta calor* com l'any anterior, o més-. D'entrada, no era qüestió de perdre's l'oportunitat que se'ns posava al davant en el primer cap de setmana, gràcies a la Festa Major de Vilanova, i, igual com els últims anys, vam fer història a la capital del Garraf. En primer lloc, perquè hi vam descarregar el tres de nou amb folre per primera vegada en aquella plaça durant aquest segle -a banda que ens apuntàvem una nova construcció descarregada enguany-; després perquè hi descarregàvem el primer cinc de vuit que s'hi veu en el segle XX, i, en tercer lloc, perquè hi completàvem una gran actuació per iniciar amb bon peu un mes tan important. Llàstima que el quatre de nou folrat de la tercera ronda -de tan segur com el teníem- caigués inesperadament quan la canalla ja baixava. *(Festa Major de Vilanova, plaça de l'Ajuntament, Vilanova i la Geltrú, 3 d'agost).*

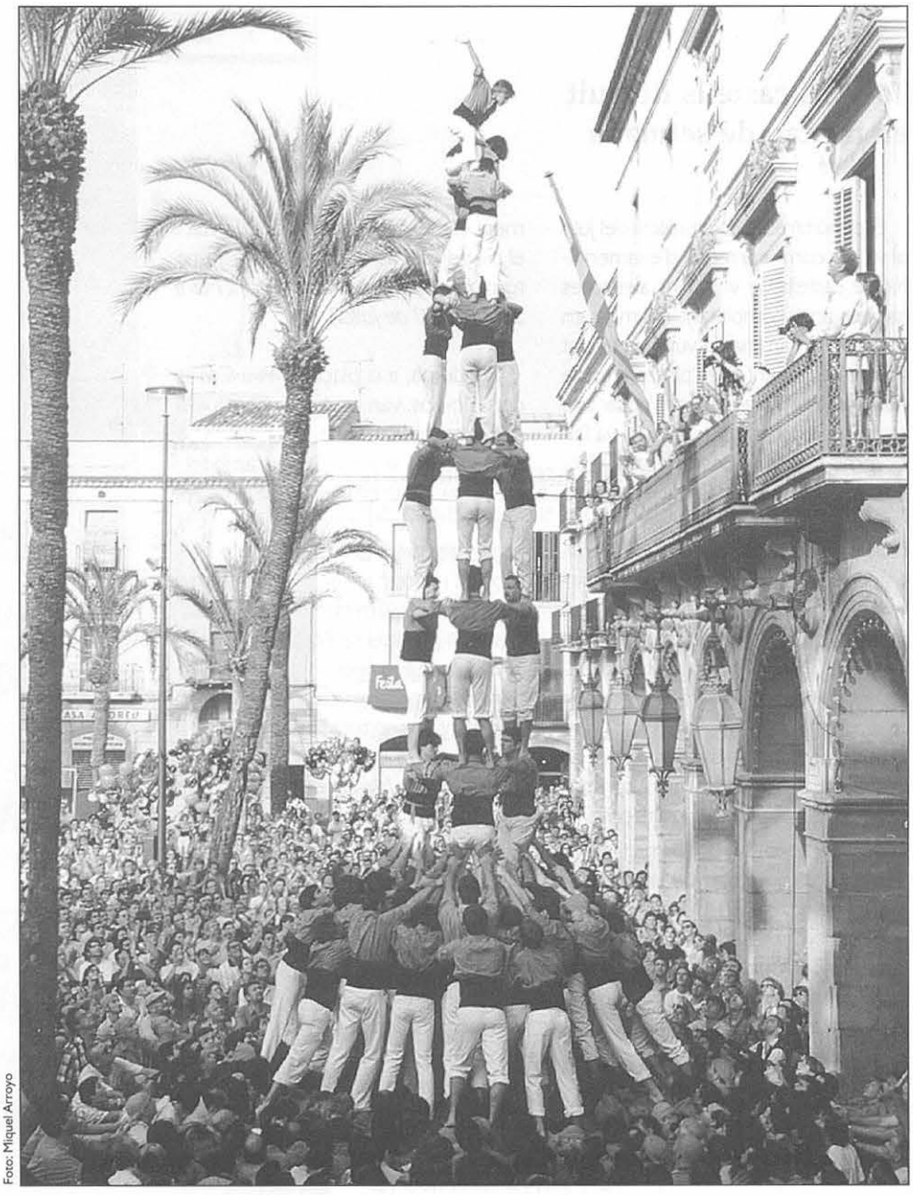

Foto: Miquel Arroyo

Foto: Félix Miró

Continuem *fent l'agost*

Això de fer l'agost es pot agafar com es vulgui: primerament, és bo d'entendre que érem en el mes que érem, i això no ho pot negar ningú; però, aquesta circumstància a banda, normalment es diu que algú *fa l'agost* quan treu molt de profit d'algun negoci... I voleu més guany en aquest *negoci* dels castells que anar fent exhibicions portentoses de castells de vuit ça i lla? A Llorenç del Penedès ens vam tornar a exhibir descarregant quatre castells *d'upa*, sota un sol de justícia (que per alguna cosa érem a l'endemà del dia que passa per ser el més calorós de l'any, en què s'honora el sant que ha donat nom a la població penedesenca on actuàvem): quatre de vuit amb l'agulla al mig, torre de vuit, tres de vuit i pilar de sis.

A part dels sensacionals castells, els llorencencs (i les llorencenques) van aplaudir amb ganes la seriositat i la compostura amb què un dels redactors de *El Figarot* (nadiu d'aquella població) va parar a segons el pilar de quatre d'entrada a la plaça. L'emoció inherent a l'ocasió (i probablement el fet que no anés a dormir d'hora la vigília) van impedir que aixecadora i enxaneta baixessin tal com haurien desitjat (a part que és el que marquen els cànons), tot i la intensa preparació que el bon amic llorencenc havia dut a terme les setmanes anteriors per preparar el debut com a segon. Tanmateix, la foto del pilar va quedar perfecta (segur que ja la té ben arxivada i fins la deu haver digitalitzada...). Per rescabalar-se, l'interessat ha promès que aquest estiu que ve, amb una mica més d'assaig (i fent bondat), si molt convé, portarà el pilar de Llorenç a Vilafranca (i que el pugi per les escales de Santa Maria). *(Festa Major de Llorenç del Penedès, 11 d'agost).*

Foto: Félix Miró

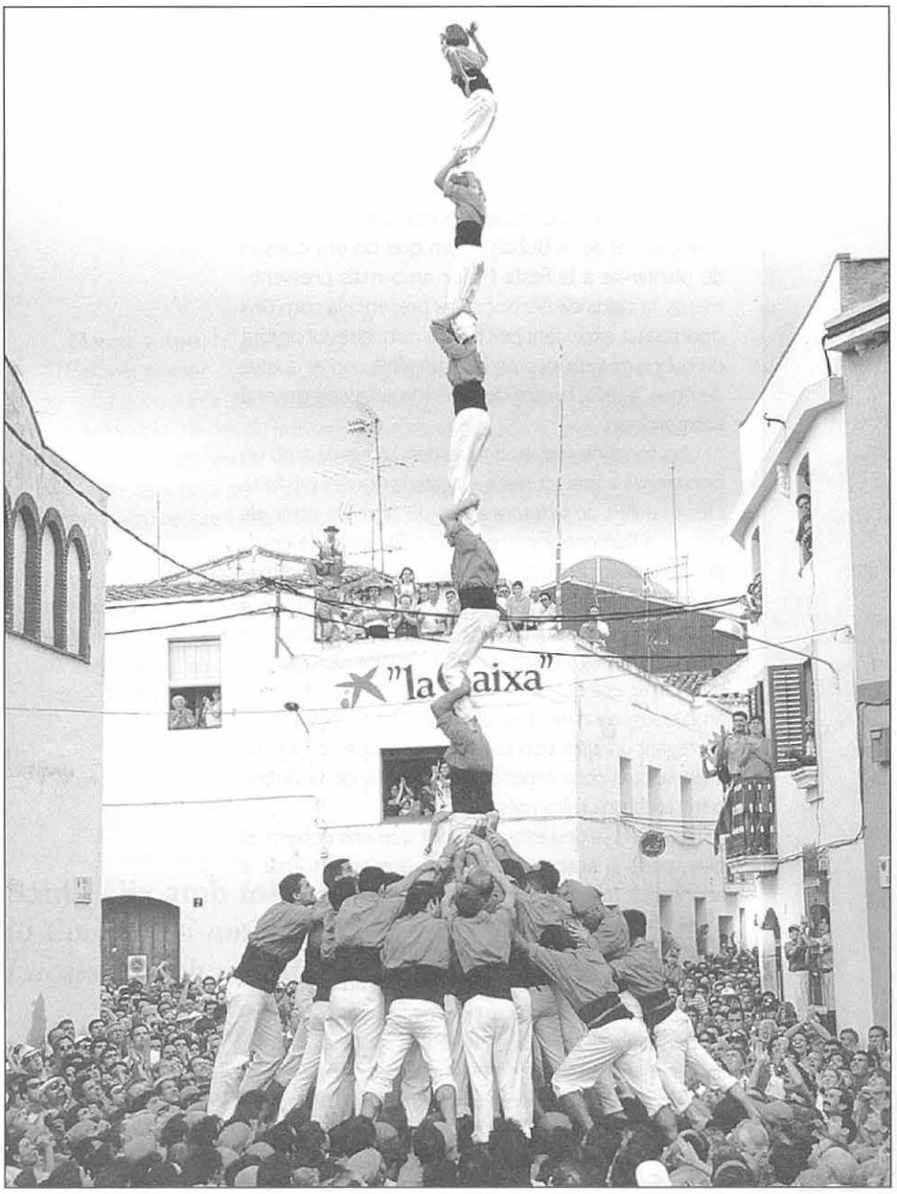

Foto: Félix Miró

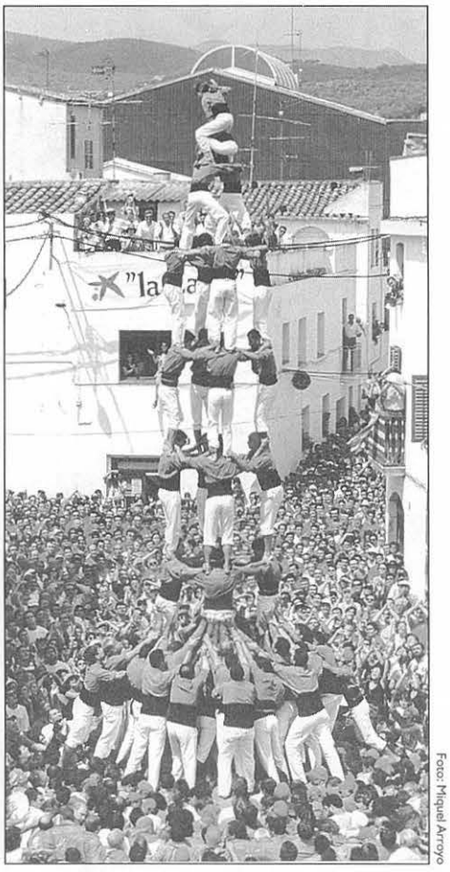

Foto: Miquel Arroyo

Castells *de placa*

Era la primera vegada a la història que es descarregava el quatre de vuit amb l'agulla i el pilar de set amb folre a la plaça de la Bisbal del Penedès. No cal dir que els afeccionats locals van disfrutar com el que més presenciant l'esdeveniment i, per això, el volen recordar, igual com han fet altres vegades quan una colla els ha permès de veure un castell destacat per primer cop a la seva plaça. Per tant, van ser dos castells que quedaran immortalitzats a la Bisbal; van ser castells *de placa*.

Vam començar la participació en la important cita de la Mare de Déu d'Agost descarregant magistralment el quatre de vuit amb el pilar de sis al mig, castell en què, si no fos perquè ho hagués tingut força difícil, l'Olga hi podria haver fet la figuereta i tot abans de baixar del pilar, de tant segur com es veia. Després d'aquesta forta arrencada, a l'alçada d'una plaça i d'una diada amb tanta tradició com la de la *més castellera sense colla pròpia*, vam tenir l'únic petit entrebanc de la jornada en no poder descarregar un quatre de nou folrat que va pujar amb massa nervis i que va caure sortint els dosos. Tot i que per motius diferents, era el segon quatre de nou seguit que ens feia llenya mentre el descarregàvem i això va amoïnar més d'un. Però aviat vam tancar el malaurat parèntesi. La tercera ronda va ser per a una torre de vuit folrada preciosa.

Si l'inici va ser espectacular, el final no es va quedar enrere. Com sigui que no volem deixar sense feina els ceramistes de la Bisbal penedesenca (que, entre d'altres feines, deuen fer les rajoles de les plaques commemoratives), i com que trobàvem que a la façana de la Societat encara hi ha algun raconet buit, vam decidir de tirar una altra construcció que no s'havia fet mai en aquell lloc: el pilar de set. I ens va quedar de pel.lícula, ferm i segur, va pujar sense fimbrar gaire i va baixar, com diu el tòpic, *enmig del deliri de la plaça*. A més, l'espadat tancava la millor actuació que hagi dut a terme mai una colla a la Bisbal. *(Diada de la Mare de Déu d'Agost, plaça de Sant Jordi, La Bisbal del Penedès, 15 d'agost).*

Foto: Félix Miró

Recuperem la tranquil.litat en el quatre de nou

Foto: Fèlix Miró

Algú que perd els nervis com si res ja havia començat a veure bruixes, en els dos quatres de nou consecutius que no havíem portat a fi de bé (el de Vilanova i el de la Bisbal). Com que no era qüestió de plantar-se a la Festa Major amb mals pressentiments, la diada de l'Arboç se'ns presentava com una oportunitat excel.lent per treure'ns qualsevol ombra de sobre: hi vam descarregar un altre cop el quatre de nou i, a més, hi vam dur a terme un assaig general extraordinari.

Una torre de vuit amb folre descarregada amb un bon treball a tots els pisos -i agafada només pel folre i les manilles de la futura torre de nou- va obrir els castells a l'arbocenc carrer Major. Després de comprovar que tot era a punt perquè al cap d'una setmana mal comptada es pogués col.locar un pis més a la torre, vam dedicar-nos a esborrar d'un cop els mals presagis que algú havia vist en el quatre de nou. I la millor manera de fer-ho va ser descarregant-ne un amb la seguretat habitual. L'exhibició va continuar descarregant un altre cop el quatre de vuit amb l'agulla, amb la qual cosa repetíem els castells de la Bisbal, però amb una mica més de fortuna.

Més d'un ja deu estar pensant que ens deixem el pilar, però si acabem d'escriure que vam tornar a aconseguir totes les construccions que havíem plantat el 15 d'agost, això significa que és evident que hi hem d'afegir el pilar de set amb folre, el segon que descarregàvem a l'Arboç en menys d'un any. Conclusió: un cop més, el quart diumenge d'agost va servir per esperar la Festa gran amb la moral alta i confiats que ens esperaven tres grans dies. *(Festa Major de l'Arboç del Penedès, carrer Major, L'Arboç del Penedès, 25 d'agost).*

Foto: Josep M. Petrus

Foto: Fèlix Miró

La millor Festa Major (*i la més mullada*)

El vint-i-nou, hi plou

Però el primer dia de festa, la vigília, no va ser precisament una jornada gaire lluïda. No pas perquè féssim llenya a tort i a dret, sinó perquè va ploure des de la tronada fins a ben entrada la tarda i els únics castells que vam veure van ser els que cadascú es devia passar pel vídeo de casa seva per matar l'estona entre el dinar i la processó del vespre (algú recorda una tarda del vint-i-nou tan llarga?). La crònica de la vigília, doncs, hauria d'anar més o menys així: "a la primera ronda, aigua; la segona ronda va començar amb més aigua i va acabar amb més aigua encara; a la tercera ronda va continuar la mateixa tònica de les anteriors: aigua, i, per posar punt i final a la diada, la ronda de pilars va oferir aigua, aigua i aigua". *(Festa Major de Vilafranca del Penedès, plaça de la Vila, Vilafranca del Penedès, 29 d'agost).*

Sant Fèlix amb folre i manilles (*o Comencem amb un cel negre i acabem amb un altre de ben verd*)

No és cap mena de castell que ens haguem inventat, sinó que és la constatació que el Sant Fèlix del 1996 ens va oferir una exhibició mai vista: per primera vegada en la història (sí, sí, en la his-tò-ri-a; no en aquest segle, sinó des que els castells són castells i les Moixigangues i els Balls de Valencians es dediquen a d'altres honorabilíssimes funcions), una colla (la nostra, els Castellers de Vilafranca) aconseguia en una diada (la de Sant Fèlix, la més important del nostre calendari), en la mateixa plaça (la de la Vila, la més castellera), dos castells de folre i manilles, l'un darrere l'altre (la torre de nou i el pilar de vuit). Amb tants parèntesis, potser algú es deu haver perdut: ha de quedar clar que mai ningú abans no havia coronat dues construccions que necessiten folre i manilles amb una horeta de diferència, sense moure's de lloc, embrutant la mateixa camisa i amb el temps just per agafar aire, comentar la jugada i tornar-se a posar a lloc.

I això que la jornada va començar amb el cel ben negre (i va tornar a acabar de color ben verd), que semblava que ja hi érem una altra vegada, com la vigília. Mentre preparàvem el peu del castell que havia d'obrir plaça, el tres de nou, ja es veia a venir que Sant Fèlix tenia l'aixeta fluixa (devia ser d'emoció, però ja es podia haver esperat un parell d'horetes a deixar-la anar). Nosaltres volíem fer bona feina i, per tant, ens vam deixar d'orgues i vam arriar el tres. Mentre anava pujant, les gotes s'anaven fent més i més grosses i, quan l'enxaneta hi *va dibuixar* l'aleta (tal com s'ha posat de moda de dir ara), qui més qui menys, tothom estava en remull. La canalla va voler fer via i això va impedir de descarregar el que ha passat a la història com el tres de nou amb folre... i aigua per tots cantons. Desfer el peu i ploure a bots i barrals va ser tot un.

Quan el nuvolet empipador va decidir escampar la boira (i aquí l'expressió té més sentit que mai), va començar l'autèntica exhibició de folre i manilles: primer amb una torre de nou que va pujar tremolosa però amb la força necessària per fer-hi l'aleta, i, posteriorment, amb un pilar de vuit que va ser defensat amb ofici per poder-lo carregar. Tres castells com tres sols (i bé que el vam enyorar durant molta estona), una nova diada de Sant Fèlix històrica i una de les millors actuacions del segle. Els canelons, tot i que van haver d'esperar, van entrar d'allò més bé. *(Diada de Sant Fèlix, plaça de la Vila, Vilafranca del Penedès, 30 d'agost).*

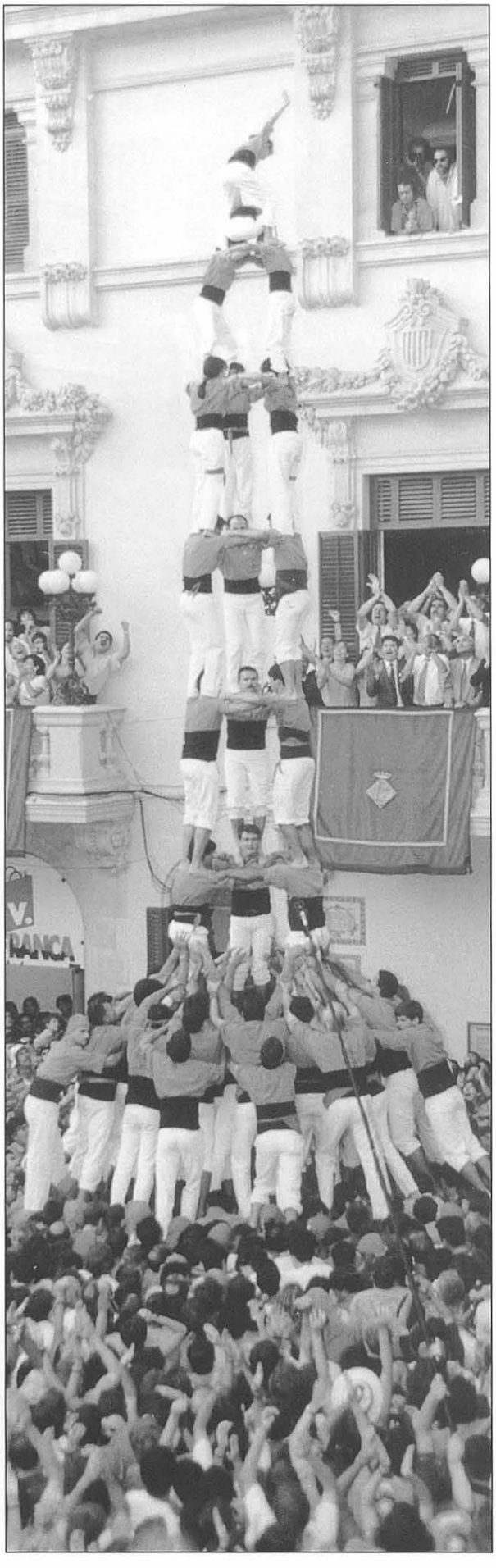

Foto: Fèlix Miró

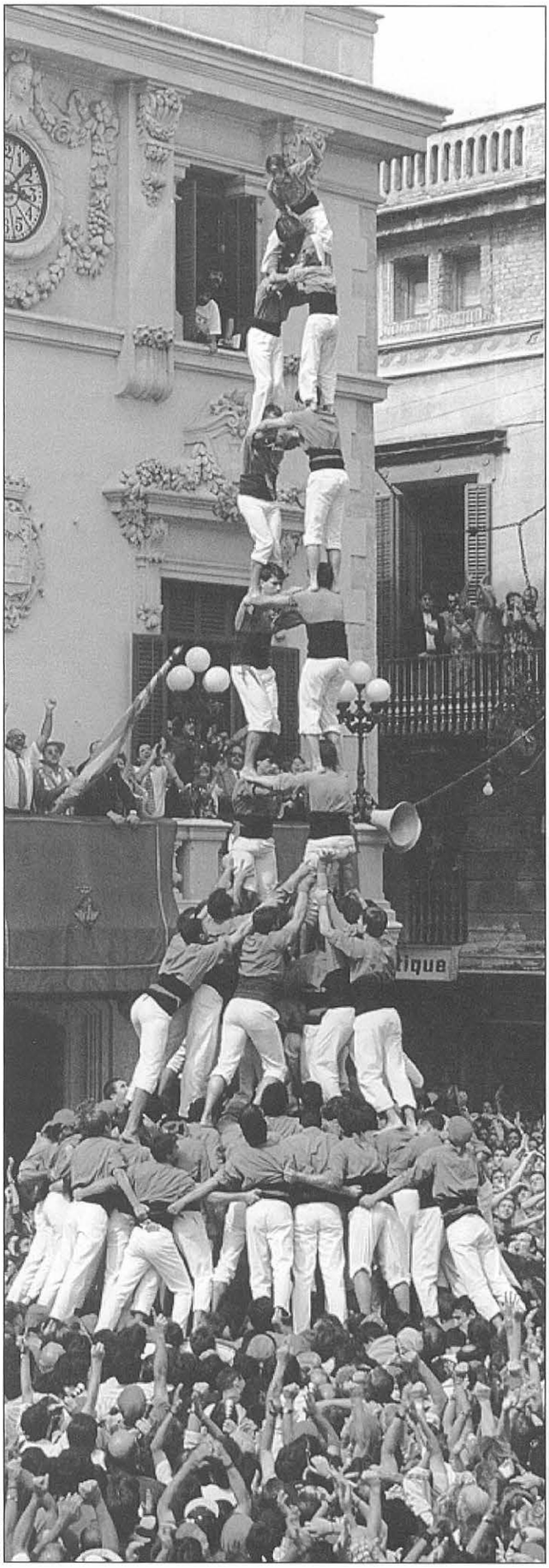

Foto: Pau Asensio

Foto: Josep Roldan

Sant Fèlix: tot és segons el verd de l'angle d'on es miri

A finals dels setanta, quan encara anava a la colla, per Festa Major havia vist els castells des de dos punts de vista. El dia 29 o el 31, quan pujàvem els de la tarregada, havia vist la plaça més castellera des de terços d'un tres o un quatre de set, cosa que òbviament, ni a mi ni a la plaça no ens despertava pas massa passions. L'altre angle des d'on no es veia res però se sentia tot -amb l'oïda i amb l'olfacte- era més habitual: el meu germà bessó -anys a venir es faria graller i així abandonaria aquesta feina- i un servidor fent de crossa, sovint amb el Cisco Mallofré al folre de les torres de vuit. En aquells temps, això sí que eren galeres. També en aquesta etapa de joventut els havia vist des del balcó de cal Mercadé fent d'amfitrió de Jordi Pujol quan encara no era president però quan ja havia après a no comptar els pisos amb el dit enlaire.

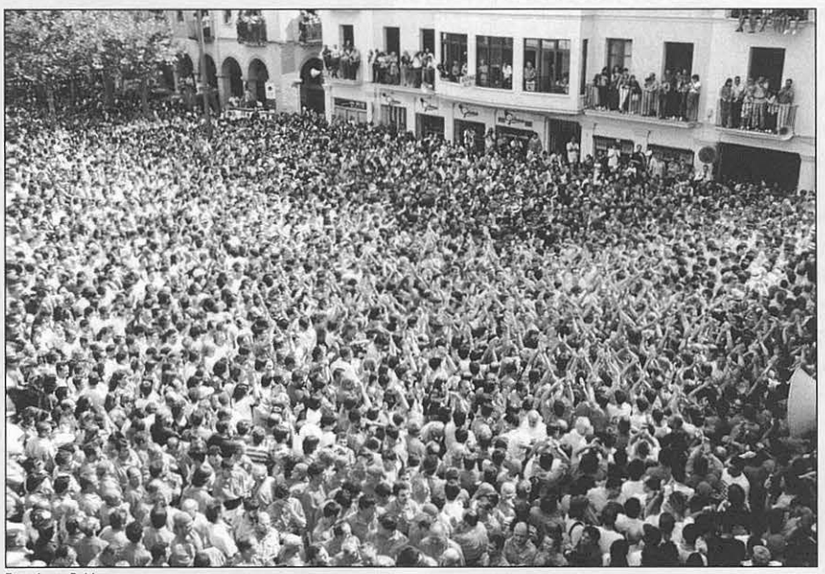

Foto: Josep Roldan

A finals dels 80 i primers dels 90, Firart em va aportar el privilegi de veure'ls des de la teulada de la capella de Sant Joan, però no et podies moure gens i, si volies fer fotos, sovint les banderetes del centre de la plaça es rendien al vent i et feien la jugada al moment de l'aleta. Un any els vaig viure des del terrat de ca l'Olivé: impossible fer fotos amb tanta gent per a tan poca barana. Un parell d'anys, des del terrat de ca l'Huguet, des d'on és impossible retratar la Joves -si vénen- i és clar que si vas als terrats és a fer fotos, que si no sembles un gat mesquer. Diversos anys a peu de plaça, comentant la jugada amb els amics, els parents o els foraster, amb la qual cosa, si feies companyia a aquests darrers, Sant Fèlix esdevenia una diada exclusivament pedagògica i/o proselitista; és clar que avui en dia, amb tantes colles, la història ja és ben bé una altra. Un any, el 95, per Sant Ramon no els vaig veure, de manera que, maleïda siga, em vaig perdre el primer pilar de vuit. La nit abans havíem tancat el Trànsit amb el Mamut i altres companys de semblant mala vida i, com que el 31 era diumenge, vaig empalmar la barra del Quim i el Pitxi -em sembla que no hi vam deixar ni una gota de whisky en estoc- amb la de la bicicleta, i amb els Amics del Penedès vam fer Font-rubí i la Serra -la carretera se'm feia estreta- i vam esmorzar a Mediona, on m'adormia després de tanta barra. En arribar a casa -era baixada- em vaig quedar fregit. Quan em vaig despertar, just en el moment d'obrir l'aixeta de la dutxa, el Jaume Grau carregava a Ràdio Vila el pilar de vuit, maleïda siga.

Un any vaig fer fotos des de sobre l'entarimat de TV3 al jardí de la capella de Sant Joan. Un any des d'una escala de mà al carrer de la Cort arrepenjat a la paret de cal Bertran: s'havia anunciat un dels intents de la torre de nou. L'any passat, des d'un lloc presumptament privilegiat, el balcó dels administradors: privilegiat quan et toca a primera fila però discretíssim quan ets al darrere. Ara bé, davant o darrere, quins castells, valga'm Déu, aquest Sant Fèlix. Ni la pluja, que ja semblava un càstig del cel, no va poder aplacar la convicció dels nostres verds. El tres de nou, el pilar de vuit i la torre de nou carregats, després de ploure, està aviat dit. Amb el permís de l'Eloi Miralles, de tarannà més tradicionalista que jo, encara que al segle passat només comptessin els castells descarregats, aquest Sant Fèlix va superar l'anterior, cosa que ja semblava impossible perquè el 95 es va fer el mateix però carregant el pilar de set en lloc del de vuit, descarregant el quatre de nou i descarregant també la torre de nou, si ens permetem la llicència de comptar al sac i ben lligades aquestes colossals construccions així que l'enxaneta fa l'aleta.

Amb tot, els millors anys els he passat a la pinya, que és des d'on sempre els he no vist millor. És on els castells se senten. No es veuen. Es viuen. I hom se n'adona quan els ha vist de tot arreu. Roda el món i torna a galeres. I a tall d'exemple d'aquesta vivència, el dia de Tots Sants de l'any passat, quan després dels intents del quatre de deu, una convicció tan gran es va apoderar de la colla que a la pinya el tres de nou ens va semblar de set, la torre un joc de nens i el quatre amb l'agulla una plaer dolç i suau. Res de galeres. Tot de glòria eterna.

I encabat de tot aquest exercici de memòria particular, què? De fet, res. Només dues conclusions, a tot estirar, també privades: Sant Fèlix del 96, el millor de tots els que he vist; i la pinya, el millor angle de tots els que he viscut.

Ricard Rafecas

P.D.: Si enguany hi ha cinc colles, millor que millor.

Sant Ramon no es fa enrere
(*o Dos castells de nou descarregats el 31*)

Sant Ramon es va afegir a la festa i no es va fer gens enrere. Per primera vegada, vam descarregar dos castells de nou el dia 31 d'agost i vam estar a punt de fer el mateix en un intent carregat de cinc de vuit.

Un quatre de nou amb folre de postal va demostrar d'entrada que el dia anterior no ens havia tret les ganes d'enlairar castells de primera fila. Tot seguit, amb les camises eixutes i amb un sol espaterrant, a diferència del dia 30, vam descarregar el tres de nou folrat. A l'última ronda vam carregar la *catedral*.

Per celebrar aquesta extraordinària Festa Major, vam enlairar dos pilars de cinc, un dels quals va anar a parar al balcó gairebé sencer ja que, un darrere l'altre, hi van pujar pel dret l'enxaneta, l'aixecador, el terç... i el segon i tot!, que no podia ser ningú més que el Fèlix Miret. *(Diada de Sant Ramon, plaça de la Vila, Vilafranca del Penedès, 31 d'agost).*

Foto: Fèlix Miró

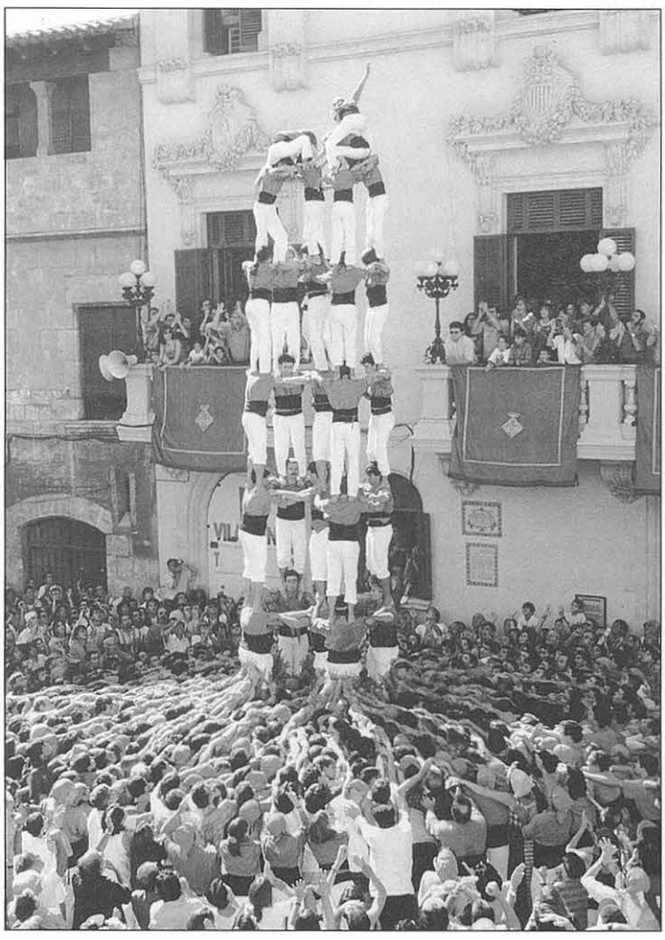
Foto: Fèlix Miró

Foto: Josep M. Petrus

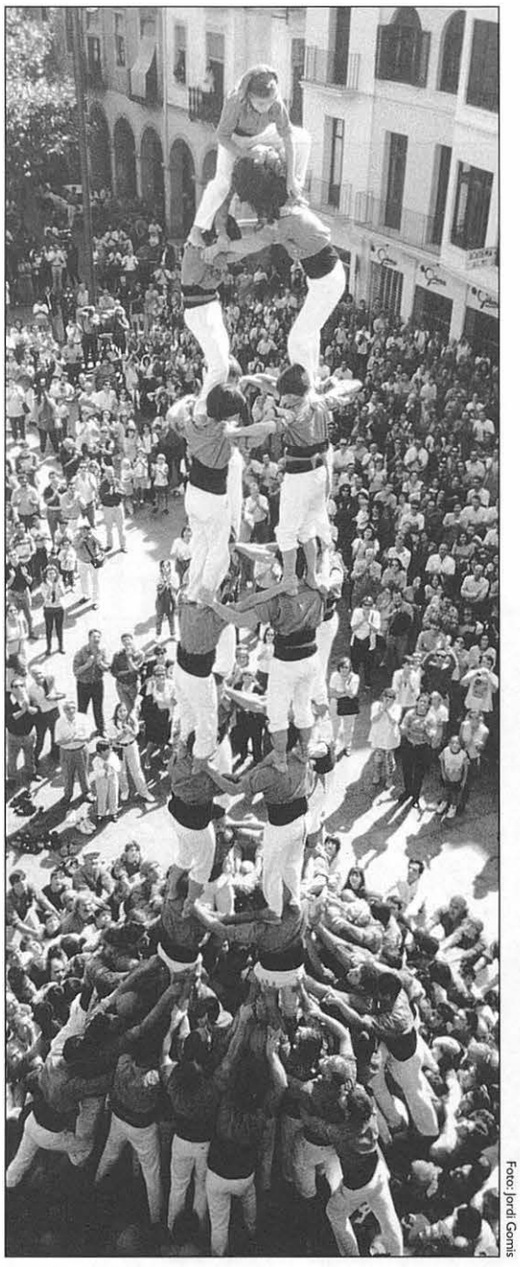

Foto: Jordi Gomis

Sant Miquel també és gloriós (*o Assajant per Tarragona*)

Feia uns quants anys que no ens retratàvem tots junts davant el Monument als Castellers, i, aprofitant que la diada del nostre sant patró queia en diumenge, vam recuperar la tradició (encara que els fotògrafs devien anar amb un objectiu d'ull de peix per aconseguir que hi sortíssim tots). Després de quedar retratats, com aquell qui res, vam dur a terme una exhibició d'*entrenament* per a Tarragona que ja la firmaria més d'un per a la diada més transcendental del seu calendari: primerament, i a banda del pilar de quatre caminant per entrar a la plaça de la Vila, quatre de vuit amb l'agulla (aquesta vegada baixat tal com Déu mana), agafat per una pinya que era el teòric folre del quatre de nou amb l'agulla (cosa que ja havíem portat a terme als assajos en dues ocasions; però, mentre no ens diguin el contrari, de moment no tenim cap intenció de fer cròniques de l'assaig a Cal Figarot). A la segona ronda es va posar a prova la torre de nou ja que se'n va descarregar una de vuit amb el folre de la nou fent de pinya de la de vuit; o sigui, era de vuit però com si fos de nou... ens seguiu, oi? Com a tercer castell, vam descarregar el quatre de nou amb folre, prova del tronc del quatre de nou amb l'agulla. I encara hi va haver temps per descarregar un quart castell: un tres de vuit que, seguint la tònica del dia, era el de vuit, però agafat només pel folre del de nou.

Per si algú encara no en tenia prou, l'exhibició es va acabar amb un vano de sis, cosa mai vista: dos pilars de cinc fent la reverència a un de sis. El setembre que ve, Sant Miquel serà dilluns, però, per fer castells com aquests, valdria la pena que tots plegats demanéssim festa a la feina, o no? *(Diada de Sant Miquel, plaça de la Vila, Vilafranca del Penedès, 29 de setembre).*

Foto: Fèlix Miró

Commemorem l'Onze de Setembre amb un quatre de vuit amb l'agulla. Tot i que feia una tarda lletja, amb el cel ben *tapadot*, vam celebrar convenientment la Diada nacional de Catalunya i el centcinquantè aniversari del naixement del bisbe Torras i Bages amb un quatre de vuit amb el pilar de sis, plantat a la població on va venir al món l'autor de La tradició catalana (*cultuga*, nen, *cultuga*). Encara que el pilar de la magna construcció no va arribar a baixar del tot pel camí adequat, no deixa de ser un castell que només feia un any que s'havia tornat a veure a les places, després de passar-se més d'un segle en l'estadi de la realitat virtual; que no l'havia aconseguit ningú dels vuit-cents cap aquí, vaja.

Per correspondre els honorables personatges que eren prop de la pinya, i aprofitant l'avinentesa del cognom de l'il.lustre homenatjat (això és buscar tres peus al gat), com a segon castell vam descarregar una *torre* de set i, finalment, vam completar un tres de vuit. Abans de començar l'exhibició havíem enlairat un pilar de cinc, igual com al final.

L'Onze de Setembre, el Pujol arran de pinya, el record del bisbe Torras i Bages, La tradició catalana... i castells d'alçada; no hi va faltar res en el bateig de les Cabanyes com a plaça de castells de vuit. *(Commemoració del 150è aniversari del naixement del bisbe Torras i Bages, Les Cabanyes, 11 de setembre).*

Castells a Port Aventura. En una sortida d'esbarjo per a la canalla (i per a la no tan canalla), després d'haver xalat tot el matí pujant i baixant a les atraccions, a la tarda vam fer les nostres pròpies *atraccions* per distreure el *respectable*: cinc de set, quatre de set amb l'agulla, tres de set i pilar de cinc. *(Port Aventura, 14 de setembre).*

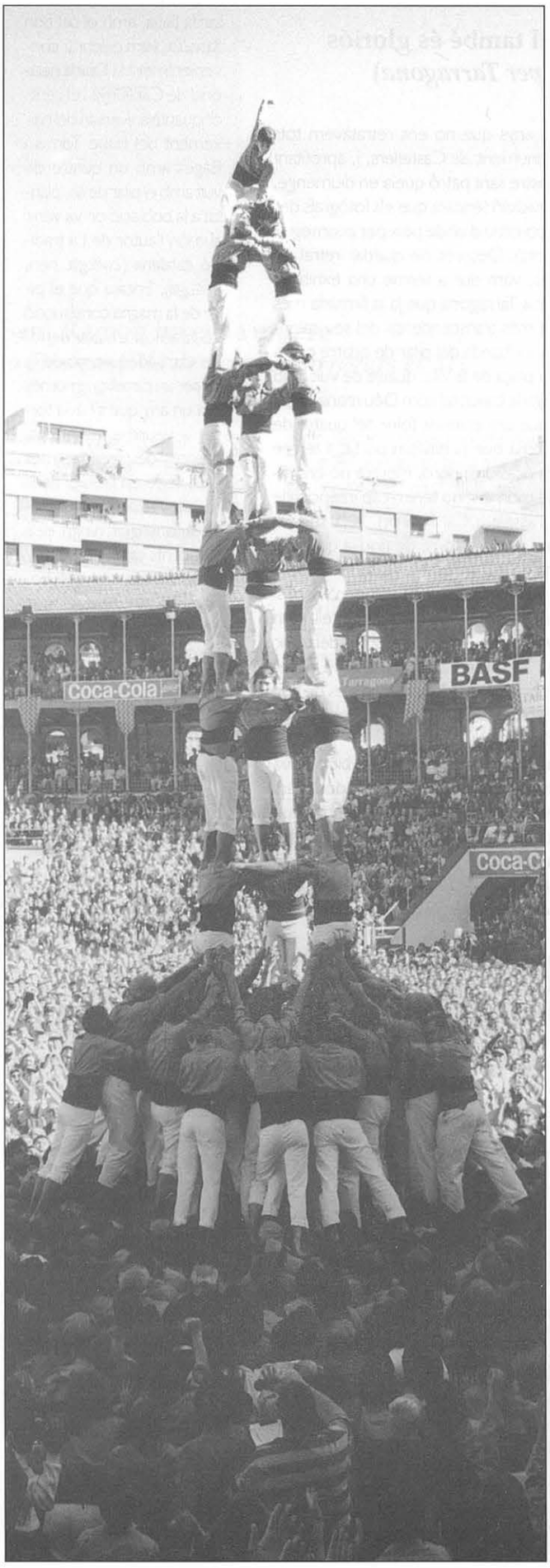

Foto: Félix Miró

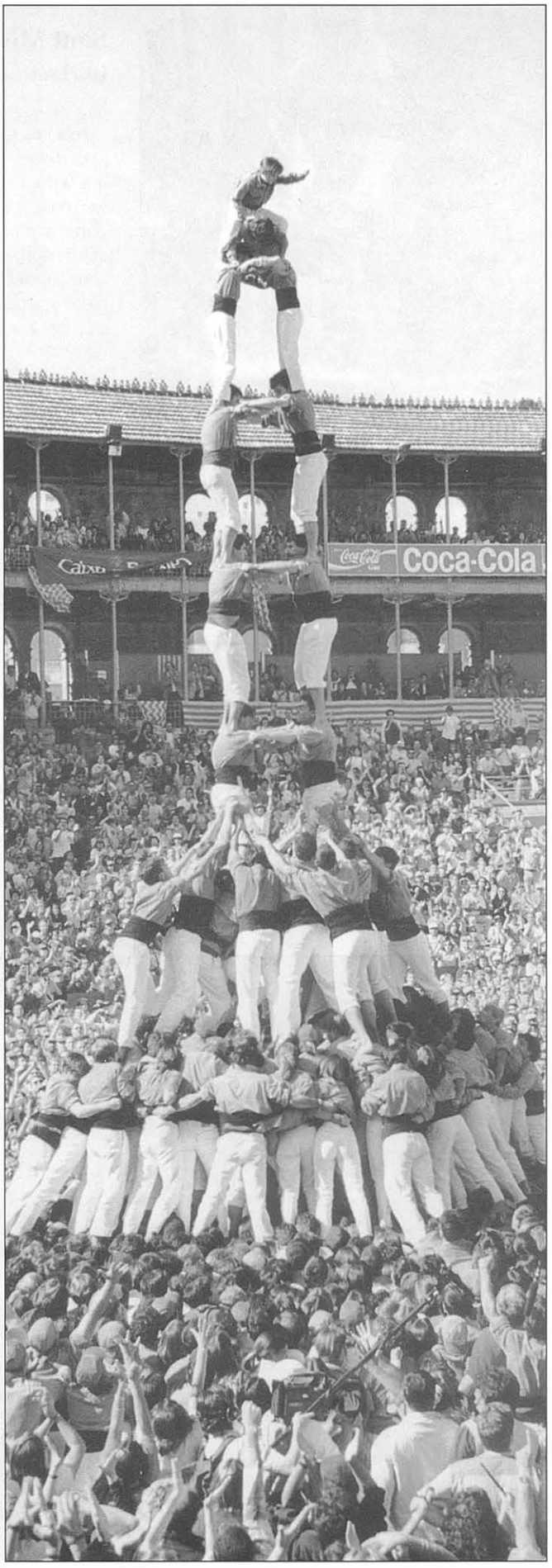

Foto: Félix Miró

Primers!

(o Més guanyadors que ningú, o 20.257 bones raons per vèncer, o La torre de nou havia de ser)

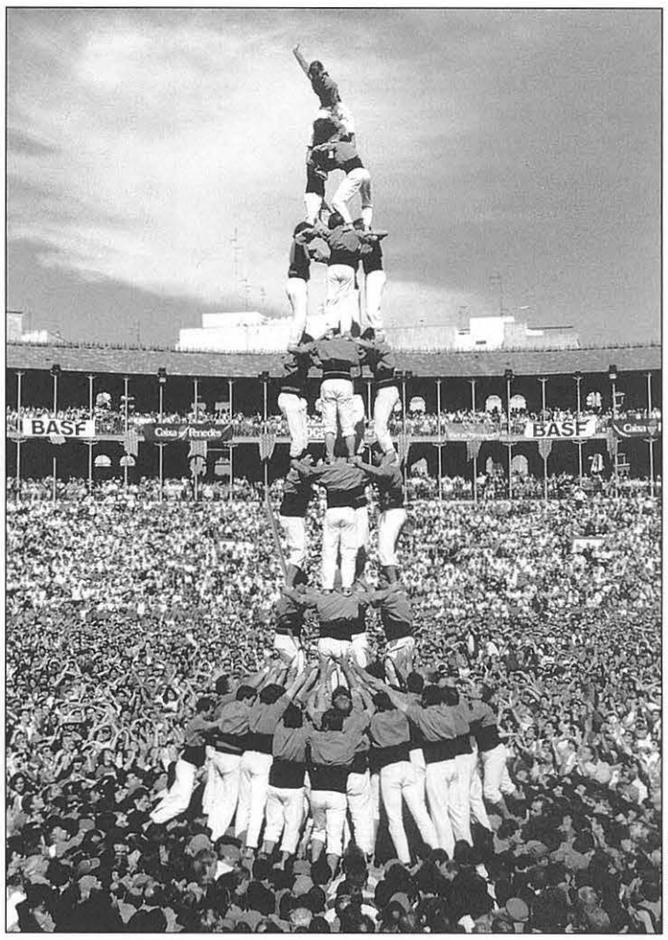

Foto: Rosa Fuentes

Sí, senyor: primers al Concurs de Tarragona, en una de les edicions més emocionants i disputades, sumant la puntuació més alta que mai ningú hagi aconseguit (20.257 punts), amb la millor actuació del segle: torre de nou amb folre i manilles, tres de nou amb folre i quatre de nou amb folre, tot descarregat; i un quatre de vuit amb l'agulla carregat, que al final no ens va donar cap punt però que el vam haver de suar com tots els altres. Hi ha algú que hauria pogut somniar una diada més completa? Només hi va faltar que hi féssim el pilar de vuit per sortir tots a les espatlles dels aficionats i per la porta gran, com correspon al marc en què té lloc el certamen bianual.

El pilar de vuit amb folre i manilles havia de marcar distàncies de bon començament i per això va ser el castell que va obrir plaça. Però ja se sap que hem vingut a aquest món a patir, i aquesta vegada no el vam agafar prou bé. L'espadat que, tenint en compte que ja l'havíem carregat per Sant Fèlix i que als assajos pintava molt bé, ens oferia totes les garanties, va trencar-se quan l'enxaneta ja tenia el genoll damunt l'aixecador.

En aquest moment va ser quan vam demostrar què havíem anat a fer a Tarragona ja que, deixant de banda qualsevol defalliment i confiant absolutament en les nostres possibilitats, vam continuar oferint el bo i millor del nostre repertori. Tal com va dir el Melilla els dies abans del concurs, això ens va donar la victòria ja que, si havia de ser per gamma de castells, ningú ens podia superar.

Així doncs, vam sumar els primers punts descarregant el tres de nou folrat; ens en vam assegurar uns quants més carregant el quatre de vuit amb l'agulla; vam posar-nos al davant de la classificació provisional gràcies a descarregar el segon castell de nou de la jornada, el quatre, i vam decidir el concurs amb el castell que potser ens ha fet patir més durant molts anys, però que ara ens ha recompensat a bastament: la torre de nou amb folre i manilles. Dels tres monuments que vam erigir a la plaça de toros tarragonina, poc es pot afegir al que ja se n'ha dit. De tant perfectes que es van veure, proposem que els incorporin als manuals d'història de l'art, al costat, per exemple, de la majestuositat equilibrada de les imponents construccions renaixentistes. *(Concurs de Castells, plaça de toros, Tarragona, 6 d'octubre).*

Foto: Rosa Fuentes

Foto: Rosa Fuentes

Victòria, ja ens tocava!

Fotos: Fèlix Miró

Tarragona va ser una festa. I tant! El Melilla picava a terra. Una vegada. Una altra. Mentrestant, la torre de nou s'anava desmuntant amb serenitat. Pis a pis. En tocar manilles, els castellers volaven. Saltaven sobre la pinya. La pinya va seguir tensa fins al darrer moment. Eren els únics que no podien ni aplaudir ni manifestar externament la seva alegria. Quan només quedaven les manilles i els quarts, ja va ser l'alegria total. Com va acabar-se de desmuntar? Va fer-se. I l'oé, oé, oé!

Al meu costat, premut a la pinya, un home anava dient quan va fer-se l'aleta: "Tota la plaça aplaudeix!, tota la plaça aplaudeix!" I era cert. Tothom aplaudia. Després va esbroncar-nos, gairebé tota la plaça, perquè va exterioritzar-se l'alegria en caure el cinc de nou amb folre de la Vella de Valls, en veure el Concurs definitivament guanyat. Però, malgrat aquest detall, la competència va ser de bona llei i es podria parlar d'un dels concursos amb menys maror. Sembla que el resultat, que s'ajusta a la realitat, no ha deixat regust àcid a ningú. Els de la Colla Vella de Valls deien el dimarts següent al diari que els quedava Santa Úrsula i que no feien cap retret als vilafranquins. Prou que van fer la seva festa de Santa Úrsula ben grossa. Ningú més no deia res, encara que a alguns el Concurs els podia coure. I és que va ser un bon Concurs.

I per als Casteller de Vilafranca va ser: el Concurs.

L'endemà tothom recordava que feia vint-i-quatre anys que no es guanyava. Cert. Aquesta era també l'espina clavada a la biografia de la colla. Tarragona es resistia malgrat que s'havia disposat, en molt i molts anys, de bons castells perquè el cert és que Vilafranca, del 1972 ençà, ha tingut una notable progressió i, en els darrers anys, una eclosió fantàstica. La victòria de Tarragona, doncs, segella la feina feta i sublima, sobretot, el treball esforçat dels darrers anys. Des del pilar de sis de l'Arboç del 1994. Si es vol posar una data, aquesta pot ser bona. Perquè el Concurs es guanya amb fites importants i amb quatre castells mastodòntics -tres compten però el que es descarta és un castell mític: el quatre de vuit amb el pilar de sis-. El tres de nou amb folre, que va ser el punt clau; el quatre de nou amb folre, que era el castell tranquil i conegut, i la torre de nou amb folre i manilles que, descarregant-la, constituïa la victòria i situava els Castellers de Vilafranca com la colla que n'havia descarregat dues de les tres que havia coronat -després se n'hi va afegir una altra de descarregada-.

El punt d'enjòlit del Concurs va ser la darrera ronda i el cinc de nou amb folre de la Vella de Valls. A les goles hi havia un nus. De primer no hi havia por perquè és un castell dur i difícil. A mesura que pujava, el silenci era més carregat de temences. "Si ens guanyen carregant aquest castell, barretada", diu algú. Es col.loca un aixecador. L'altre fa via. Una rengla del castell es torça, el terç es doblega a l'esquerra i el quart trenca el castell. No va poder ser. El final va ser d'infart. Per a Vilafranca, la victòria; per als *vells* vallencs, la segona plaça, i per a la Joves, la tercera. Reus i Tarragona, després. S'han complert les previsions dels entesos divulgades pels *mass media*. Tothom, doncs, content.

Les celebracions, les eufòries, les llàgrimes, els somriures, les esgarrifances, la joia, el cava, el ball..., a Vilafranca sobretot -mai havíem sortit tant a la televisió i a la ràdio per una notícia positiva-, a Valls i a Reus tenien sentit.

I el futur després del Concurs encara tenia altres fites. Sobretot la gran diada vilafranquina de l'u de novembre en què, malgrat que no es va poder tirar endavant amb consistència el quatre de deu, va ser possible assolir una de les cotes més altes de la castellística moderna.

La temporada, doncs, del 1996 és d'èxits. I cava a dojo. Com ho deuria fer l'heroi de Ben Hur, de segur, encara que no ho digui la novel.la ni ho filmi la pel.lícula. I la temporada actual de 1997 comença bé.

Antoni Ribas

Castells de vuit a la Festa Major d'Alcover

Mentre avançava el mes d'octubre, cada cop es parlava més dels preparatius de la diada de Tots Sants. Tanmateix, encara es van fer dues sortides en les setmanes anteriors a la *diada de totes les diades*. La primera va ser a mig mes, a la vila d'Alcover, a dues passes de Valls. El balanç de l'actuació va ser prou afalagador, encara que el quatre de vuit amb l'agulla amb què es va obrir plaça va caure quan ja baixava el pilar, i un intent final de pilar de sis va quedar en això: en intent. Tot i així, una torre de vuit amb folre i un tres de vuit van acompanyar el quatre amb l'agulla carregat abans referit, i tots tres castells conformen una gran exhibició de castells de vuit pisos, que es va cloure amb un pilar de cinc. *(Festa Major d'Alcover, 20 d'octubre).*

Foto: Júlia Rsueño

Castells de vuit i pilar de sis per passar la ressaca. El cap de setmana posterior al del concurs va servir per anar passant la ressaca fent castells de vuit. Així, el dia del Pilar, vam anar a Cal Rubió per fer-hi el quatre de vuit, la torre de set i el tres de vuit (el primer que es descarrega en aquella barriada), a més de dos pilars de cinc. *(Festa Major de Cal Rubió, 12 d'octubre).*

Foto: Fèlix Miró

Foto: Júlia Rsueño

Un quatre de vuit agafat per manilles

Mira que n'hem arribat a fer, de *virgueries*, a Montserrat en els últims anys: tripletes de torre, tres i quatre de vuit; el quatre de nou folrat del 1994 (el primer, i únic, castell de nou que s'hi ha descarregat); l'extraordinària exhibició de l'any passat, amb el quatre de vuit amb l'agulla, la torre de vuit folrada, el cinc de vuit i el pilar de set amb folre descarregats (la millor actuació de vuit del segle)... però la Moreneta encara s'està fregant el ulls a hores d'ara, després de la *sorpresa* que li teníem a punt enguany: un quatre de vuit agafat només per les poques mans dels castellers que conformen les manilles del quatre de deu. No cal afegir que tot plegat era un assaig general *amb camisa*, amb la mirada posada en la imminent *diada de diades*.

L'actuació-assaig, doncs, va començar amb una torre de vuit amb folre que, seguint la tònica de la jornada, també era una preparació per a la torre de nou. En segona ronda vam tornar a clavar el tres de vuit, i és que durant tot l'any el tres s'ha mostrat com una de les estructures més sòlides. I per acabar, la filigrana abans comentada d'aquest carro gros tan particular, que es va completar sense patir cap ensurt, i dos pilars de cinc. *(Actuació de la Romeria, plaça del Monestir, Montserrat, 27 d'octubre).*

Quatre de vuit i pilar de sis. L'endemà, els que van poder llevar-se d'hora després de la nit de celebracions a la plaça de la Vila, van anar a Vilobí per fer-hi un altre carro gros, un quatre de set amb l'agulla, un tres de set i un pilar de sis, en l'actuació a la plaça Major, i un tres de set, una torre de sis i un pilar de cinc, a la pista esportiva. Tenint en compte l'estat general dels castellers i de les castelleres, totes les construccions tenen el mèrit ben guanyat. *(Festa Major de Vilobí del Penedès, 13 d'octubre).*

La millor actuació de tota la història

Diuen que hi ha algú que encara no ha rentat la camisa que duia el dia u de novembre del 1996, i n'hi ha que asseguren, segurament exagerant més del compte, que algú hi dorm i tot, per recordar més intesament les flaires que li va deixar aquella jornada tan particular.

És molt probable que hi posem més pa que formatge, però el que és ben cert -i això no ens ho treu ningú- és que els qui vam tenir l'honor de ser a la plaça de la Vila la diada de Tots Sants passada i, a més a més, vam participar activament en totes les construccions que s'hi van bastir (des dels peus del quatre de deu fins al superb quatre de nou amb l'agulla), tots plegats hem contribuït a aconseguir que els Castellers de Vilafranca hagin completat el que a hores d'ara és la millor actuació de tota la història. Per això, encara que haguem fet bugada seguint unes elementals normes d'higiene i de salut pública, estem molt satisfets. Tenim una satisfacció que és íntima i personal pel fet que, tot i que anònimament,

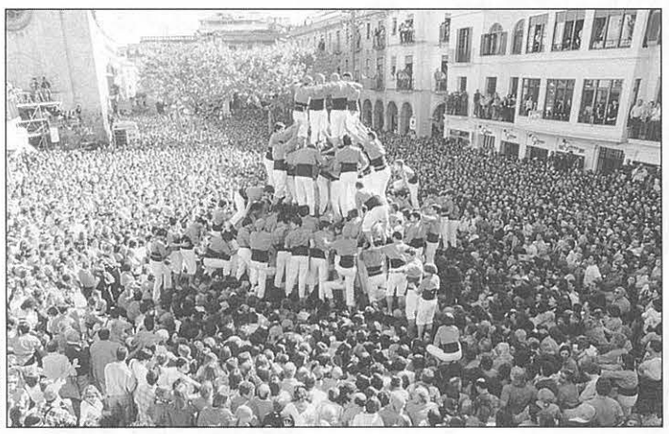

Foto: Fèlix Miró

cadascú de nosaltres també ha fet història; i que és pública i col.lectiva, perquè tots junts hem portat la colla que ens uneix, els Castellers de Vilafranca, a escriure una de les pàgines més destacades del fet casteller.

Totes aquestes asseveracions tan transcendentals es basen en obres reals, és a dir, en castells fets a plaça (que és on, tal com assegura el Mènec, han de parlar... i hi parlen). I el trio de construccions que vam descarregar en la diada de la colla encara ara fa esborronar: tres de nou amb folre (la construcció que fins no fa gaires anys marcava el *sostre* casteller); torre de nou amb folre i manilles (una de les especialitats de la casa: un castell que ens havia tret el son i que ara ens fa somniar com els angelets), i quatre de nou amb folre i l'agulla al mig (fantasia exclusiva de Cal Figarot; pensada, preparada, executada i completada de cap a peus només en color verd).

I, per si no fos prou mèrit descarregar tres castells de *fora de categoria*, un darrere l'altre, cal recordar que tots tres van venir després d'haver provat de muntar el peu del mastodòntic quatre de deu amb folre i manilles, sense que ens en poguéssim sortir.

Així doncs, la històrica diada de Tots Sants, tancada amb dos pilars de cinc de comiat, va unir el magnífic present que vivim (que va permetre superar les contrarietats inicials i va mostrar que la colla se sent segura de les forces pròpies), amb el nostre passat esplendorós (afegint uns registres altíssims a totes les consecucions anteriors) i amb l'apassionant futur que tenim al davant i que ens apunta el quatre de deu. *(Diada dels Castellers de Vilafranca, plaça de la Vila, Vilafranca del Penedès, 1 de novembre).*

Foto: Fèlix Miró

Foto: Sergi Ros

Foto: Júlia Riscueño

Foto: Sergi Ros

Foto: Sergi Ros

Foto: Fèlix Miró

Foto: Fèlix Miró

Foto: Fèlix Miró

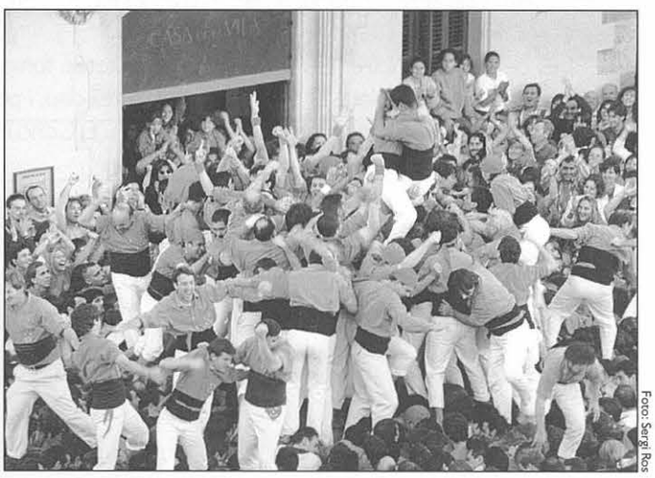

Foto: Sergi Ros

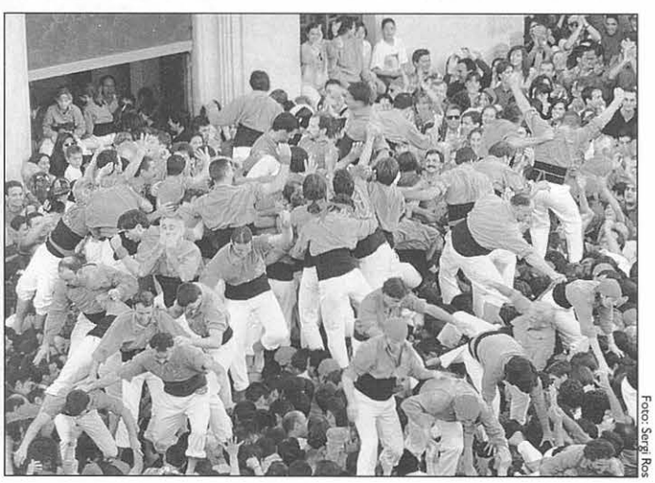

Foto: Sergi Ros

El *tren de la llegenda* va fer parada a Vilafranca

El que havia de ser -previ muntatge *publicitari* adequat- la gran escomesa al castell... de deu!, va esdevenir, de forma meravellosa, la consecució dramàtica, inoblidable... d'una diada castellera, amb data 1 de novembre, senzillament increïble.

Després de la consternació provocada pel sobtat enfonsament del *Titànic*, allí, amb les gralles mudes i tot el *món casteller* esperant alguna resposta, només hi havia dues opcions a valorar i una única decisió per prendre: o enrotllar la faixa i tornar-se'n cap a casa (de fet, després de l'expectativa creada no tenia gaire sentit plantejar-se continuar amb una actuació de compromís), o arreplegar tot el temperament que es pogués rescatar del *naufragi* i... jugar-se-la. Aquesta segona opció va ser l'escollida, i va ser la manera com es va obrir la possibilitat de mostrar a tothom, no ja el potencial de la colla -prou evident-, ni la seva qualitat castellera -prou reconeguda-, ni la seva varietat de recursos -prou admirada- sinó, i això és molt important, quines són les essències amb què es forja l'esperit d'una gran, molt gran, colla castellera.

No crec que valgui massa la pena, ni tan sols la feina, esforçar-se a il·lustrar amb *floritures* literàries allò que va succeir aquell dia. A més, és molt possible que amb l'afany de voler retratar l'epopeia -que, d'altra banda, es va fer a base de molts *mecaguns*, i amb molts *pebrots* de castellers... i de castelleres, és clar- caigués en una carrinclonada indigna. Amb tot i això, si, d'una forma més desapassionada, analitzem els castells que vàreu bastir per la vostra diada, se'n poden treure unes conclusions interessants, aquestes:

Tres de nou amb folre: Es mereixia, de totes totes, formar part de tan excelsa tripleta. El *tres* ha estat el castell clau, i poc valorat, dels moments més crítics de la temporada. El Concurs, el vàreu començar a guanyar amb el *tres*, que va asserenar els ànims i va fer retrobar la confiança quan més calia, i per *Tots Sants*, quan s'havia de donar la cara, allí hi tornava a ser. Perquè sense el *tres*,... ni Concurs ni Diada.

Torre de nou amb folre i manilles: Aquest castell, majestuós, simbolitza força bé la manera com heu evolucionat d'uns anys ençà com a colla. La *torre* ha passat de ser la reina indiscutible dels vostres somnis (l'amor inabastable que us havia obsequiat amb tantes carbasses) a quedar relegada, amb tota justícia, al rol secundari d'il·lustríssima (això sempre!) *dama d'honor*.

Quatre de nou amb folre i agulla: Sa Majestat el *Castell Deu*. Tècnicament, tant per la seva concepció com per l'execució, penso que parlem del castell, en conjunt, més exigent, complet i difícil de tots els que s'han fet, intentat o provat fins ara; inclosos el més elegant cinc de nou i el més ostentós, però menys complex, quatre de deu.

Assolir el *castell de deu* hauria estat, a banda d'un èxit *comercial* de primera, la consecució d'una fita castellera sense precedents, però l'actuació en què va acabar resultant la diada de *Tots Sants*, amb aquell panorama i tot d'una tirada, va significar entrar a una dimensió superior que, no ens equivoquem, no depèn de la pròpia voluntat sinó que toca quan toca.

Diuen, els pocs que l'han vist, que el *tren de la llegenda* és molt capriciós i que només fa parada allí on, indiscriminadament, li ve de gust. El dia 1 de novembre de 1996 el *tren* va passar per Vilafranca, i s'hi va aturar. El seu xiulet va emetre una mena de missatge difícil d'interpretar: «Aixequeu-vos, i comenceu a fer castells de veritat!». Algú, amb camisa verda, el va saber escoltar.

Joan Beumala

Foto: Fèlix Miró

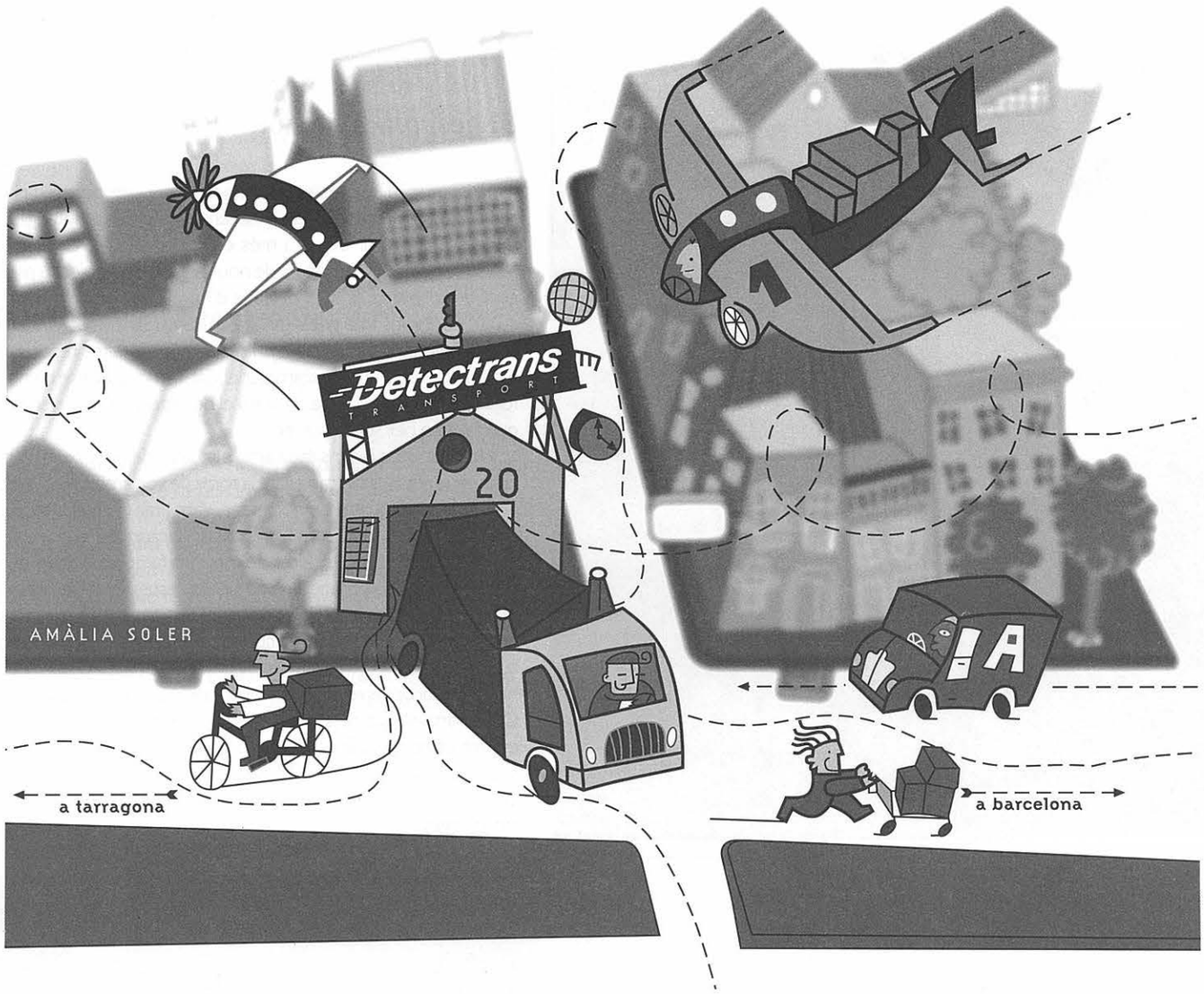

MUDANCES

DT EXPRES

TOTPORTS

Transport

LA NOSTRA EMPRESA OFEREIX UN SERVEI COMPLET DE MUDANCES, PAQUETERIA I SERVEI RÀPID AMB TOT TIPUS DE VEHICLES ARREU DE CATALUNYA, DE L'ESTAT ESPANYOL I DE L'ESTRANGER.

Amàlia Soler, 20

tel. 890 48 27 Fax 890 43 22

08720 Vilafranca del Penedès

Detectrans
TRANSPORT

Foto: Fèlix Miró

Sitges, plaça de nou

Un suadíssim quatre de nou amb folre (i no pas perquè hi fes molta calor, sinó perquè es va haver de defensar amb ungles i dents) va convertir Sitges, i més concretament, el Cap de la Vila, en nova plaça de castells de nou. Aquest era l'objectiu principal de la sortida, ja que, després d'haver superat amb matrícula d'honor les tres grans diades de l'any (Sant Fèlix, el Concurs i Tots Sants), ens havíem ficat al magí un altre repte per acabar la temporada: descarregar el vint-i-cinquè quatre de nou folrat de la nostra història... i, amb el de Sitges, ja només ens en quedava un per sortir-nos-en.

Abans de suar la cansalada amb el quatre de nou, però, vam anar escalfant-nos descarregant la torre de vuit amb folre. I amb el vint-i-quatrè quatre de nou al sac, vam tirar el quatre de vuit amb l'agulla que, igual com l'any passat, va caure quan en baixava el pilar. Potser són els aires de mar i les famoses calitges que maregen un xic els pilaners, o potser és l'esperit del Carnestoltes que deu tombar tot l'any pels carrers sitgetans (o qui sap si en tenen la culpa altres particularitats de Sitges que l'han feta famosa i que afecten l'*erecte* espadat), el cert és que hi deu haver un inconvenient que ens impedeix de descarregar com Déu mana el quatre amb el pilar al Cap de la Vila. I aquest esperit entremaliat fins i tot va encomanar-se a un dels dos pilars de cinc finals, que només es va poder carregar. *(Diada de la colla Jove dels Castellers de Sitges, Cap de la Vila, Sitges, 10 de novembre).*

El vint-i-cinquè quatre de nou, en una tripleta *més que màgica*

Si del tres i el quatre de nou, amb el cinc de vuit, en diuen *la tripleta màgica*, vejam com batejaran, els que ho hagin de fer, aquesta nova sèrie: tres de nou, quatre de nou i quatre de vuit amb l'agulla. *La tripleta més que màgica?*, *la supertripleta?*, *la triplassa?*..., o altres títols que ja hem llegit com el que fa referència a la denominació d'origen Penedès que duu inherent aquest tercet. Sigui com sigui, a les acaballes de la temporada vam completar una altra extraordinària exhibició en una plaça que gairebé haurem de considerar com a pròpia.

D'entrada vam descarregar el quatre de nou amb folre: el vint-i-cinquè! (a Vilanova havia de ser). Així complíem l'objectiu d'arribar a aquests vint-i-cinc quatres de nou descarregats des que vam aconseguir de fer-ho per primera vegada, en aquell recordat Tots Sants de l'any 1990. Però les ressenyes estadístiques, les deixem per al Mir i per a unes altres pàgines d'aquest *El Figarot*.

En segona ronda vam tirar el tres de nou, que en el 1996 els hem fet com a xurros. Ja se sap que de vegades te'n surt algun de guerxo, de xurro, però si la màquina funciona a tota potència, només cal esperar el següent. Tot això ho dic perquè vam haver de desmuntar un primer intent que no havia fet el pes a l'enxaneta i, uns instants després, vam descarregar la construcció com si res.

El tro final va ser el quatre de vuit amb l'agulla, que aquest cop es va descarregar amb tot el seny del món i que va arrodonir aquesta *més que tripleta supermàgica*, que encara es va rematar amb dos pilars de cinc de comiat. *(Diada dels Bordegassos de Vilanova, plaça de l'Ajuntament, Vilanova i la Geltrú, 24 de novembre).*

Foto: Josep M. Petrus

Castells de set a Penyafort. Vam actuar a Penyafort perquè hi tenia lloc un congrés de llevadores de tot Catalunya, i ja se sap que convé estar bé amb les que veuen la canalla abans que ningú (això de banda, cal dir que hi havia cinc llevadores penedesenques i que entre elles hi era la mare d'una de les enxanetes de la colla). L'actuació va ser de tres i quatre de set i torre de sis, i va acabar amb dos pilars de cinc. Al final, encara hi va haver temps per plantar un pilar de quatre, les components del qual eren tot castelleres de camisa verda. *(I Congrés de Llevadores de Catalunya, Penyafort, 29 de novembre).*

Confirmant l'hegemonia

Dos anys després d'aquell pilar de sis que va marcar l'inici d'un període brillantíssim per a la colla, en el mateix carrer Major de l'Arboç on vam carregar l'històric espadat, vam confirmar l'hegemonia que hem mantingut durant les dues últimes temporades. Quatre castells imponents ens van servir per demostrar que hem estat els més regulars durant l'any: el quatre de vuit amb l'agulla (construcció que en aquest segle només l'hem descarregada nosaltres); la torre de vuit (que demostra el domini absolut que tenim d'aquest castell), el tres de vuit (els tresos, tant de vuit com de nou, han servit per evidenciar la consolidació definitiva d'un castell que històricament ens havia portat força maldecaps) i el pilar de set carregat (que confirma l'hegemonia en la gamma dels espadats). Quatre castells, doncs, que resumien molt bé les bases en què s'ha fonamentat el nostre èxit i que palesaven que, a hores d'ara, tenim un ampli ventall de castells a l'abast. Que duri, i que el millorem, en el 1997. *(Fira de Santa Llúcia, carrer Major, L'Arboç, 15 de desembre).*

Foto: Félix Miró

Foto: Félix Miró

Foto: Rafael Márquez

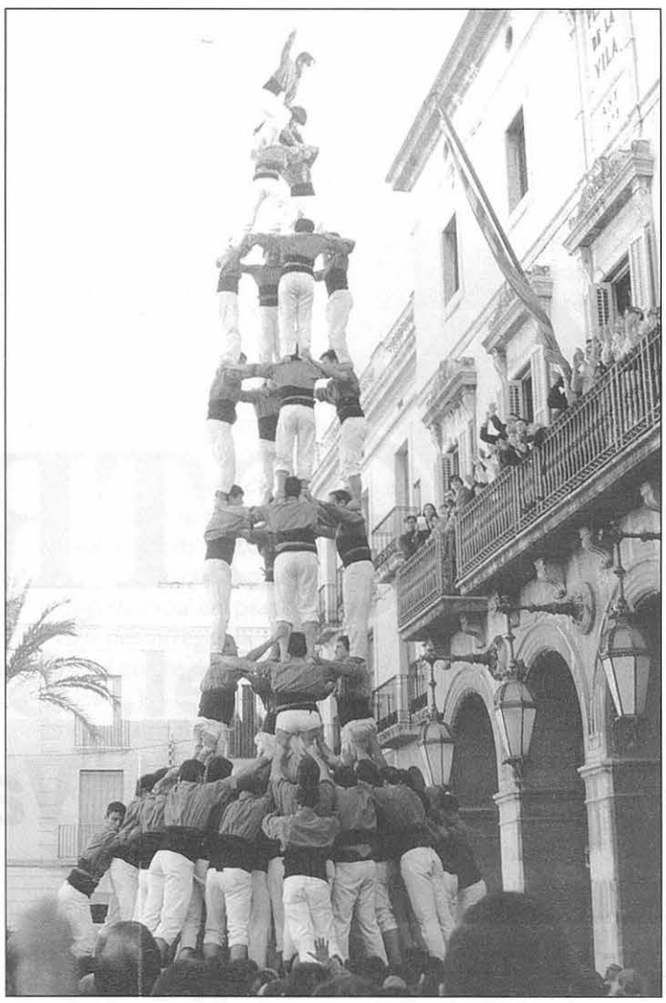
Foto: Rafael Márquez

Sis de set i el primer castell de vuit del 97

Un castell inèdit, el sis de set, i el carro gros van ser les dues construccions més destacades de l'actuació de Sant Raimon d'enguany. Del primer, cal destacar-ne la novetat i el fet que, per la figura que crea amb una torre central i una a cada banda per on coronen el castell dues enxanetes, algú ja ha proposat que, igual com el cinc de vuit és la catedral, el sis podria anomenar-se *la basílica de Santa Maria*, pel paral.lelisme que té amb la façana principal d'aquest singular edifici vilafranquí.

Pel que fa al quatre de vuit, s'ha de dir que s'ha convertit en el castell de vuit que s'ha completat més aviat en un any natural. O sigui, que ha guanyat per un dia aquell quatre de vuit de l'any 1991, que, per raons de calendari, es va descarregar el 13 de gener. En la ronda final es va descarregar un quatre de set amb l'agulla i, per cloure l'exhibició, es van plantar dos pilars de cinc. *(Exhibició de les Festes de Sant Raimon, plaça de la Vila, Vilafranca del Penedès, 12 de gener).*

Més plaques a la Bisbal. Arran de la magnífica actuació que vam dur a terme a la Bisbal del Penedès la diada de la Mare de Déu d'Agost passada, en què vam aconseguir descarregar el quatre de vuit amb l'agulla i el pilar de set amb folre per primera vegada a la plaça de Sant Jordi, els bisbalencs van voler recordar l'esdeveniment amb una placa a la façana de la Societat Cultural i Recreativa Bisbalenca. El dia de la inauguració d'aquesta placa, hi vam anar a fer-li els honors i hi vam plantar el tres de set i el pilar de cinc girat. Convé recordar que ja hi tenim una altra placa, a la mateixa façana: la que recorda el quatre de nou folrat de l'any 1994, el primer que es va veure en aquella vila del Baix Penedès. No cal dir que és un orgull per a la colla plantar aquests castells en una plaça amb tanta tradició. Per nosaltres, que duri per molts anys. *(Inauguració de la placa commemorativa del primer quatre de vuit amb l'agulla i del primer pilar de set amb folre descarregats a la Bisbal del Penedès, plaça de Sant Jordi, La Bisbal del Penedès, 25 de gener).*

Foto: Félix Miró

PINTOR-DECORADOR
ESTRANY ,S.C.P.
Tel. 890 06 21
Gral. Vallès, 21, 2n
VILAFRANCA DEL PENEDÈS

Mentalitat guanyadora

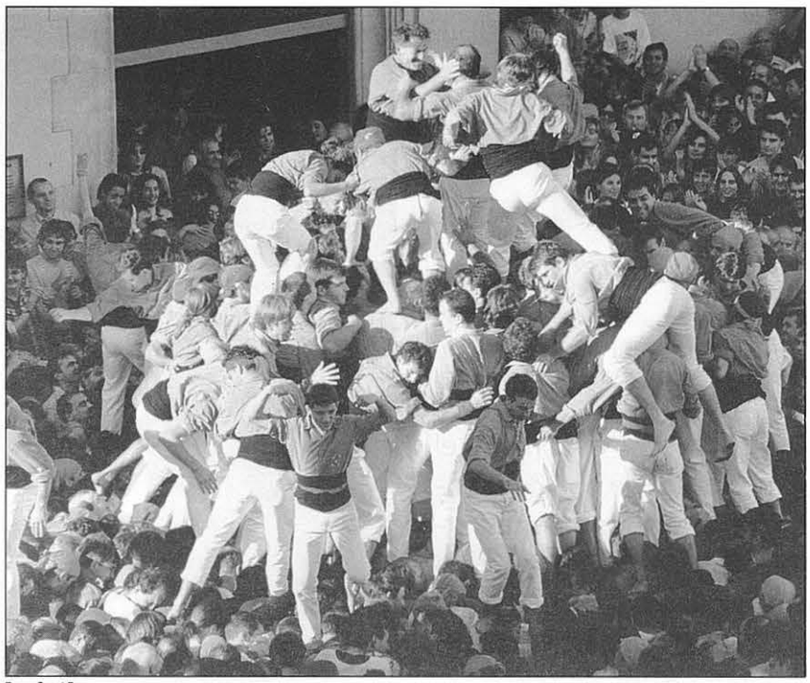
Foto: Sergi Ros

Tot i que fa anys que som una colla puntera, d'un temps ençà, hem demostrat que, si creiem realment en les nostres possibilitats, sempre estem a l'alçada de les circumstàncies (és a dir, allò que es diu popularment *deixar el pavelló ben amunt*). Així doncs, quan hem agafat el convenciment que podem fer les coses bé (en aquest cas, evidentment, els castells), hem tingut la confiança en nosaltres mateixos i hi hem combinat el respecte mutu i l'harmonia dins la colla, tot plegat ens ha permès aconseguir gran fites. Durant la nostra història havíem aconseguit anar avançant i millorant quan havíem combinat els tres factors anteriors (gràcies als quals, a començament dels setanta, vam fer el salt als castells de vuit i, ara fa deu anys, vam arribar als de nou), i en les dues últimes temporades hem pogut assolir un nivell de castells que fa pocs anys cap colla hauria imaginat.

El Sant Fèlix de 1995

Anem al gra. Es pot afirmar que aquesta consolidació de les construccions de primeríssima línia va començar per la Festa Major del 1995. El primer dia vam descarregar torre, tres i quatre de vuit per primer cop a la plaça de la Vila i l'endemà, durant la diada de Sant Fèlix, després de descarregar el que significava el quart quatre de nou folrat de la temporada, ens vam disposar a enlairar la torre de nou. Hi havia tots els ingredients necessaris: força, peu, estructura compacta, ganes... però quan l'enxaneta era a punt de fer l'aleta, la construcció es va trencar sense que sabéssim ben bé per què.

Per un moment, tots vam quedar decebuts. Fins es podia observar gent amb llàgrimes als ulls i la canalla espantada. Semblava com si la tinguéssim maleïda (l'havíem *inventat*, l'havíem provat més que ningú i, tanmateix, tres colles l'havien aconseguit abans que nosaltres). La situació era gairebé per penjar la camisa.

Per postres, a ronda següent, enlairem un tres de nou amb folre que només s'arriba a carregar. L'espina que teníem clavada era més doble i la ferida més profunda. De sobte, els tècnics surten de la Casa de la Vila i criden: torre de nou! El temps que passa entre l'anunci de la torre i la consecució final de la fita, aquells minuts, podrien formar part de tesis doctorals de sociòlegs, de psicòlegs, de psiquiatres i de neuròlegs.

Gestes extraordinàries

Aquella torre, que culminava tot un procés que venia de molt enrere, ens va donar una força gràcies a la qual després hem encadenat un grapat d'actuacions extraordinàries: hem superat tripletes màgiques i hem fet trilogies mitològiques; hem fet renéixer el pilar de set folrat, el pilar de vuit amb folre i manilles i el quatre de vuit amb l'agulla; hem descarregat dues torres de nou més i n'hem carregada una altra, i hem descobert el quatre de nou amb folre i l'agulla. A més, hem consolidat el tres i el quatre de nou folrats, a més de tota la gamma de castells de vuit que s'han vist en aquesta centúria.

D'exemples de la mentalitat amb què encarem les diades, n'hi ha molts. Ara bé, no puc deixar de destacar-ne alguns, com el primer pilar de set descarregat, a Reus, després d'haver de desmuntar dos castells de nou; el primer quatre de nou amb folre i l'agulla que vam carregar a la plaça després d'haver caigut en el darrer assaig; el Sant Fèlix del 1996, en què vam carregar un tres de nou sota la pluja i, al cap de gairebé dues hores d'esperar que parés de ploure, vam carregar la torre de nou i el pilar de vuit; el Concurs de Tarragona, en què vam superar la caiguda inicial del pilar de vuit i vam descarregar la torre, el tres i el quatre de nou (oé, oé, oé, oéé...), i, no cal dir-ho, l'última diada de Tots Sants, quan, després de muntar dos peus de quatre de deu, vam acabar completant la millor diada de la història.

Aquesta demostració de valor s'ha d'agrair a quatre elements: un, als castellers del tronc, que en principi tenen més pressió psicològica; dos, a la canalla, ja que sense ells/elles no hauríem aconseguit fites tan memorables; tres, a tota la gent de la pinya, que anul.len el patiment amb la força i el convenciment (en termes físics, seria la fórmula següent: 10 minuts de patiment = 1 any de satisfacció), i quatre, a tota l'afició, que en tot moment ha cregut en nosaltres i ens ha respectat, incloent-hi les colles que han participat en algunes de les grans diades en què hem aixecat les millors construccions i han col.laborat a l'hora d'aconseguir-les.

No perdre les ganes

Ara bé, la pregunta del milió és ben clara: què passarà l'any que no guanyem *la lliga*? Evidentment, és impossible que aquest ritme frenètic d'actuacions duri tota la vida (castells de nou a dotzenes, assaigs durant gairebé tot l'any, recuperació de castells inèdits al segle o invenció de construccions absolutament noves). Tot té un límit. Cal ser conscients que la lluita que ens ha de moure és la de ser la colla capdavantera, però hem de tenir en compte que, de la mateixa manera que ara tots anem amb el cap ben enlairat i traiem pit, els que ens miren de reüll aspiren a fer-ho tan aviat com els sigui possible. I quan arribi aquest moment, s'hauran canviat els papers i serem nosaltres els qui observarem alguna camisa d'un color que no serà el verd i que també anirà amb el cap dret i traient pit.

Això és llei de vida. Però, sigui com sigui, sempre hem d'anar amb l'ànim ben alt i no hem de perdre les ganes de fer castells i la confiança en nosaltres mateixos. No ens hem de deixar vèncer per la decepció. La solució és la celebració. Vinga, valents!

Dupond

Deu temporades de nou

Malgrat que fins el dia 31 d'agost no es complirà el desè aniversari del primer castell de nou de la colla, si què ens els moments d'escriure aquestes ratlles, quan estic passant comptes de la temporada 1996, es pot commemorar un fet prou important. La temporada de l'any passat és la desena consecutiva en què ens apuntem castells de nou en el nostre palmarès. A més el fet que el desè aniversari -deu anys: l'edat d'un enxaneta!- caigui quan ja es començarà a parlar d'un fet encara més important, el cinquantè aniversari de la colla, que se celebrarà el 1998, m'ha portat a creure que ara és un bon moment per recapitular. Tot seguit trobareu els comptes anuals dels castells assolits per la colla des del quatre de nou amb folre fins al quatre de nou amb l'agulla folrat.

Goldfinger

Els números

	4 de 9 F		3 de 9 F		2 de 9 FM		1 de 8 FM		4 de 9 AF		TOTALS		
	D	C	D	C	D	C	D	C	D	C	D	C	T
1987		1		1								2	2
1988		1		2								3	3
1989			1								1		1
1990	1		1								2		2
1991	1			1							1	1	2
1992	2	1	1								3	1	4
1993	1		1	2							2	2	4
1994	6	1									6	1	7
1995	7		1	2	1			2		1	9	5	14
1996	7	2	5	1	2	1		1	1		15	5	20
TOTAL	**25**	**6**	**10**	**9**	**3**	**1**		**3**	**1**	**1**	**39**	**20**	**59**

Tots els castells de nou

			4 de 9 F	3 de 9 F	2 de 9 FM	1 de 8 FM	4 de 9 AF
31 agost 1987	Vilafranca	Sant Ramon		C			
1 novembre 1987	Vilafranca	Tots Sants	C				
30 agost 1988	Vilafranca	Sant Fèlix		C			
2 octubre 1988	Tarragona	Concurs		C			
13 novembre 1988	Vilafranca	Diada de la Colla	C				
30 agost 1989	Vilafranca	Sant Fèlix		D			
1 novembre 1990	Vilafranca	Tots Sants	D	D			
30 agost 1991	Vilafranca	Sant Fèlix	D	C			
30 agost 1992	Vilafranca	Sant Fèlix	D				
1 novembre 1992	Vilafranca	Tots Sants	D	D			
13 desembre 1992	L'Arboç	Fira de Santa Llúcia	C				
30 agost 1993	Vilafranca	Sant Fèlix	D	C			
28 novembre 1993	Vilanova	Diada dels Bordegassos		C			
12 desembre 1993	L'Arboç	Fira de Santa Llúcia		D			
15 agost 1994	La Bisbal	Festa Major	D				
31 agost 1994	Vilafranca	Sant Ramon	D				
24 setembre 1994	Barcelona	La Mercè	C				
2 octubre 1994	Tarragona	Concurs	D				
16 octubre 1994	Montserrat	Romeria	D				
1 novembre 1994	Vilafranca	Tots Sants	D				
11 desembre 1994	L'Arboç	Fira de Santa Llúcia	D				
6 agost 1995	Vilanova	Festa Major	D				
15 agost 1995	La Bisbal	Festa Major	D				
27 agost 1995	L'Arboç	Festa Major	D				
30 agost 1995	Vilafranca	Sant Fèlix	D	C	D		
31 agost 1995	Vilafranca	Sant Ramon	D			C	
17 setembre 1995	Terrassa	Dia d'Emili Miró	D				
24 setembre 1995	Barcelona	La Mercè	D	C			
1 novembre 1995	Vilafranca	Tots Sants				C	C
17 desembre 1995	L'Arboç	Fira de Santa Llúcia		D			
27 juliol 1996	Mataró	Festa Major	D				
3 agost 1996	Vilanova	Festa Major	C	D			
15 agost 1996	La Bisbal	Festa Major	C				
25 agost 1996	L'Arboç	Festa Major	D				
30 agost 1996	Vilafranca	Sant Fèlix		C	C	C	
31 agost 1996	Vilafranca	Sant Ramon	D	D			
29 setembre 1996	Vilafranca	Sant Miquel	D				
6 octubre 1996	Tarragona	Concurs	D	D	D		
1 novembre 1996	Vilafranca	Tots Sants		D	D		D
10 novembre 1996	Sitges	Diada de la Jove de Sitges	D				
24 novembre 1996	Vilanova	Diada dels Bordegassos	D	D			

Organyà
6
1 carregat
Salt
6
1 descarregat
Lleida
6
1 descarregat
Montserrat
7
1 descarregat
Mataró
7
1 descarregat
Sabadell
7
1 carregat
Barcelona
6
1 carregat
2 descarregats
Salomó
6
1 descarregat
Reus
1 carregat
1 descarregat
7
7
1 descarregat
6
1 carregat
Tarragona
La Bisbal
1 descarregat
7
1 carregat
6
Bèlgica
Bree
6
1 descarregat
Dinamarca
Copenhaguen
1 descarregat
6

Domini pilaner

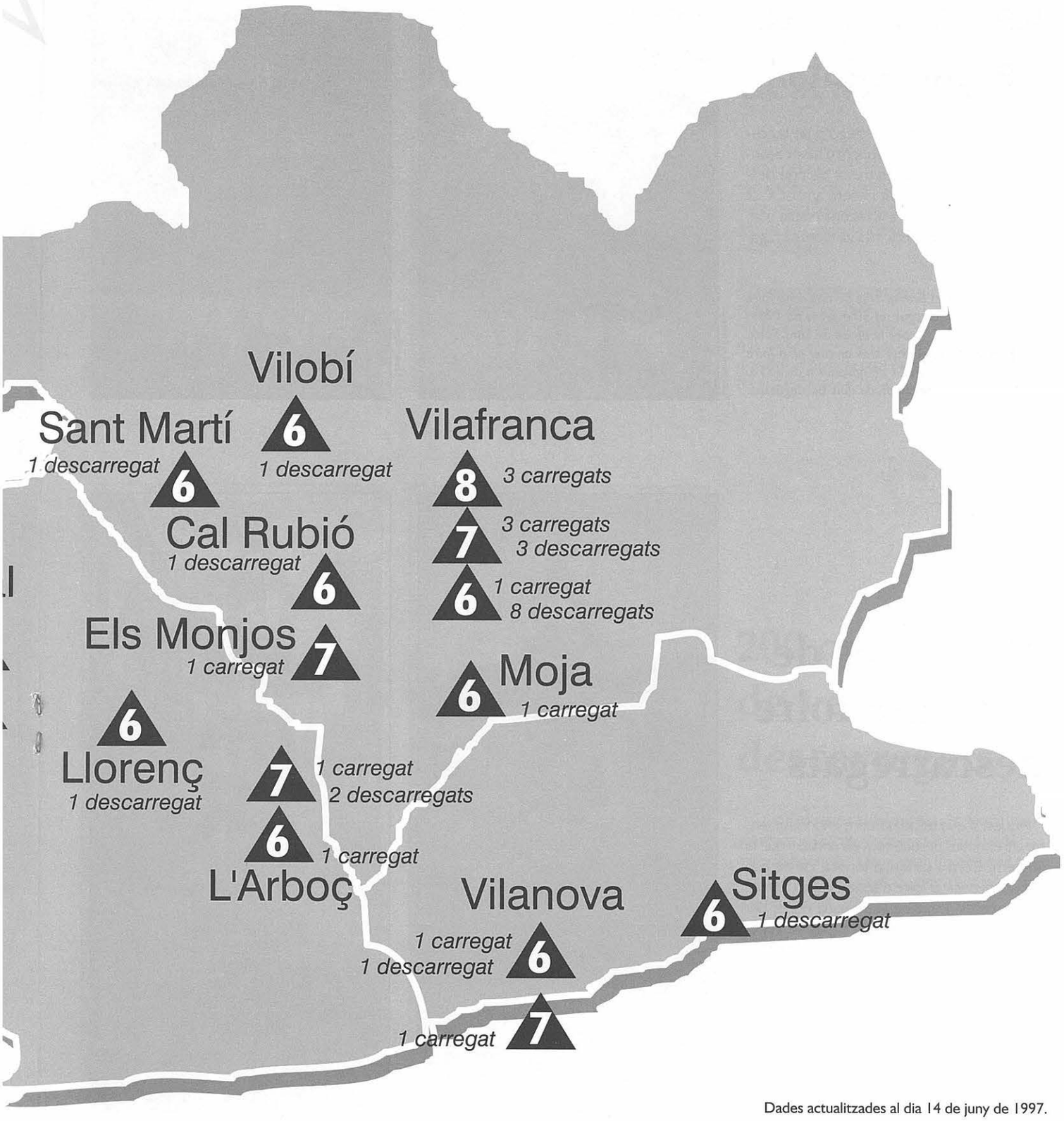

Dades actualitzades al dia 14 de juny de 1997.

Passem comptes

10 tresos de nou amb folre descarregats

La veritat és que, per la categoria de la nostra colla, fa temps que ja hauríem d'haver aconseguit aquest nombre de tresos de nou descarregats. Però finalment hi hem arribat, i val més tard que mai. Per a la història queda que, a la temporada de 1996, n'hi vam descarregar la meitat: cinc.

A l'esquerra, el primer tres de nou amb folre descarregat, el 30 d'agost de 1989, per la diada de Sant Fèlix. A la dreta, el desè tres de nou amb folre descarregat, el 24 de novembre de 1996, per la diada dels Bordegassos.

Foto: Josep A. Esteve

Foto: Rafael Márquez

25 quatres de nou amb folre descarregats

Aquest sí que és un nombre important, entre altre motius perquè som els primers que hi arribem. Com a curiositat tècnica, cal dir que vam *reinventar* el folre d'aquest castell en posar-li crosses. L'èxit de la pensada no es demostra només mirant el nostre magnífic registre, sinó que també s'evidencia pel fet que totes les colles han acabat fent el mateix.

A l'esquerra, el primer quatre de nou amb folre descarregat, l'1 de novembre de 1990, per la diada de Tots Sants. A la dreta, el vint-i-cinquè quatre de nou amb folre descarregat, el 24 de novembre de 1996, per la diada dels Bordegassos.

Foto: Josep M. Petrus

Foto: Rafael Márquez

Foto: Arxiu

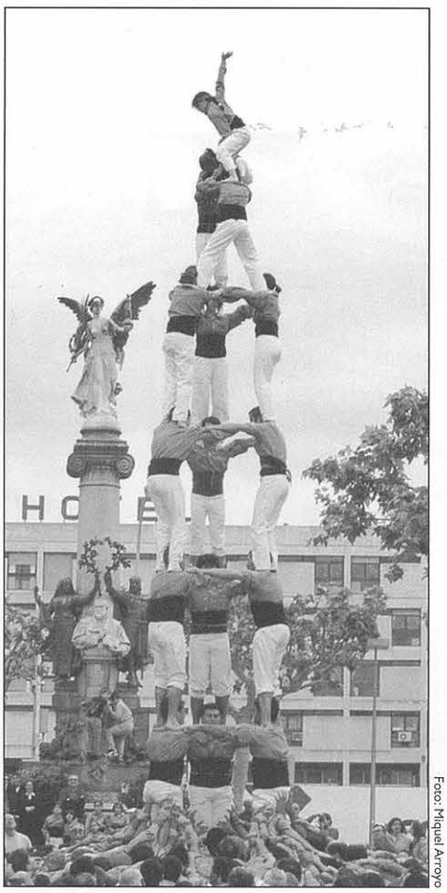

Foto: Miquel Arroyo

100 tresos de vuit descarregats

Si l'any 1996 ens va servir per matar el fantasma del tres de nou amb folre, tot just començat el 1997 hem saltat una altra tanca de l'estructura del tres, en aquest cas de vuit. Hem arribat a la primera centena de tresos de vuit descarregats.

A l'esquerra, primer tres de vuit descarregat, el 30 d'agost de 1974, per la diada de Sant Fèlix.
A la dreta, el tres de vuit que ens ha permès d'arribar al número cent dels descarregats, fet el 27 d'abril de 1997.

Foto: Arxiu

Foto: Júlia Risueño

200 quatres de vuit descarregats

Que l'estructura del quatre, la tenim ben apamada ja fa temps que ho sabem. I no hi ha millor manera per demostrar-ho que fent referència a la col.lecció de dos centenars de quatres de vuit descarregats.

A l'esquerra, primer quatre de vuit descarregat, el 30 d'agost de 1971, per la diada de Sant Fèlix.
A la dreta, el quatre de vuit que ens ha permès d'arribar al número dos-cents dels descarregats, fet el 27 d'octubre de 1996.

Goldfinger

Tres torres de nou a les tres i deu

Ni tota la sofisticació americana de cap Kennedy a la Florida ha arribat a tant: erigir tres torres de nou, en tres diades diferents, sempre -sempre!- exactament i puntual a les tres i deu.

Amb l'única tecnologia punta dels esquemes manuscrits en folis A-3 on ordenar les plantes de galeres i folres i manilles, sense *virgueries* d'informatitzacions de cinemàtica i estàtica castellera, els de Cal Figarot han manifestat la més inusitada i ajustada planificació en les construccions en l'espai. Ni tota la sofisticació americana de cap Kennedy a la Florida ha arribat a tant: erigir tres torres de nou, en tres diades diferents, sempre -sempre!- exactament i puntual a les tres i deu. El rellotge municipal de la plaça més castellera i el rellotge dels "cambios de tercios" i dels "avisos" taurins, en són la prova i el testimoni. A les tres i deu de Sant Fèlix del 95 vam descarregar la primera torre de nou; era la segona que descarregava el federalisme casteller català i la tretzena que intentava la colla que se la va imaginar i creure, que no és d'altra que la de Cal Figarot.

A les tres i deu del 6 d'octubre del 96, i també s'hi va fixar un *crack* de l'astronomia, vam tocar el cel de color verd amb una torre de nou a la plaça de braus de Tarragona. Teníem el concurs a la butxaca, tot i l'esglai històric quan l'agulla llarga del rellotge veia pujar un cinc de nou vell vallenc en la posició simètrica dins la mateixa hora implacable.

A les tres i deu de Tots Sants del 96 fèiem la primera torre de nou descarregada amb figuereta de la història castellera.

Aquesta és l'evidència: tres colles l'han descarregada; però només una l'ha descarregada tres vegades. I sempre a la mateixa hora. Quina raó amagada pot explicar tanta trinitat de torre castellera i vilafranquina?

Ens proposem aquesta explicació: en una llunyana conferència mai no pronunciada, escrita per Francesc Pujols per a l'Exposició Artística del Penedès de 1926, proclamava l'hegemonia vilafranquina dins l'hegemonia universal catalana. Hegemonia fonamentada en la nostra decisiva aportació a la ciència general. Aquesta aportació havia estat formulada pel mateix Xènius que ara comparteix

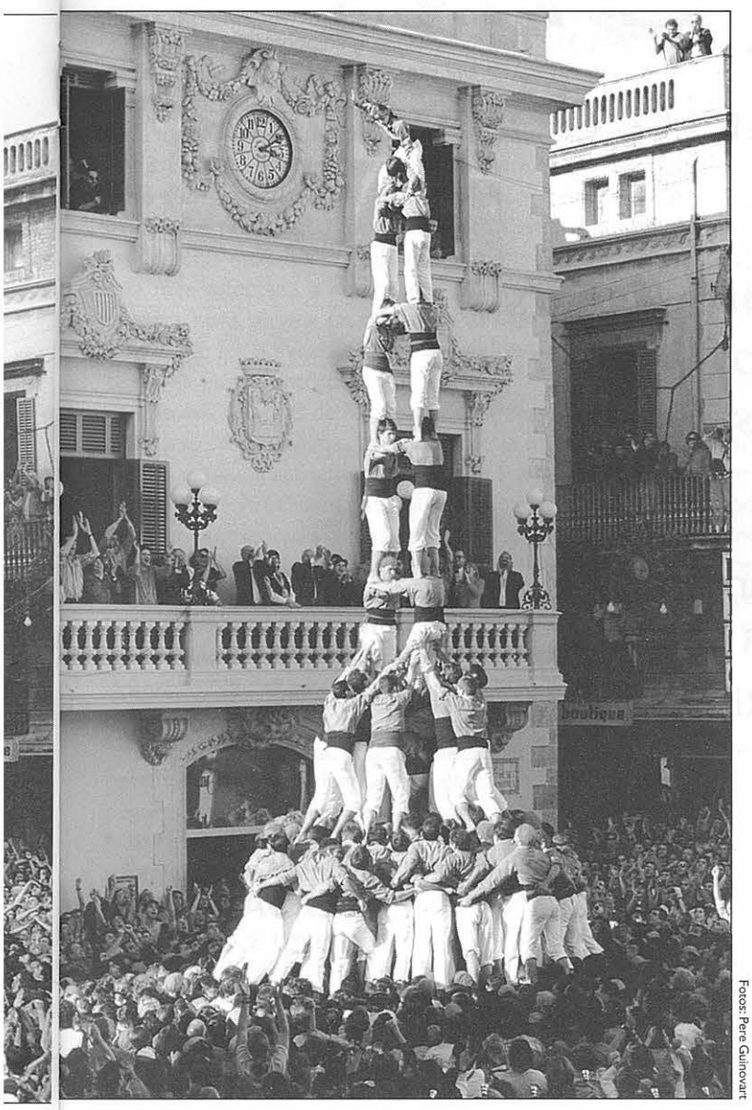

Fotos: Pere Guinovart

Per si no n'hi hagués amb la trinitat de torres de nou descarregades a les tres i deu, l'única que només s'ha carregat també es va coronar quan passaven just deu minuts de les tres de la tarda.

tomba "A Matilde" amb el Mateu Montsolís, qui l'havia heredada de Ramon Llull. Així s'enuncia: la realitat s'ordena i s'expressa trinitàriament. Xènius es complaïa agafant els enxanetes dels pilars de tancament de diades de Sant Fèlix; en tenim constància fotogràfica en aquella "Dyonisos" del Museu. La realitat castellera com a exemple i manifestació de la tesi fonamental de la ciència general.

La trinitat catalana de colles de torres. Les tres torres folrades vilafranquines sempre a la mateixa i puntual hora: a les tres amb un "deu".

Com ens prometia Francesc Pujols com a recompensa per la vilafranquina hegemonia científica/castellera, doncs està a punt d'arribar el dia en què podrem anar pel món (casteller) tenint-ho tot pagat. Alçant torres, que aplicant les taules de multiplicar mai no ens desmentiran...

Per als incrèduls, vagi la tercera trinitat: cronometrada la tercera torre, mercès al fragment del vídeo de "Milana Bonita", vet aquí que des de la col.locació de segons fins a fer l'aleta comptem tres vegades trenta segons...

P.S.- Potser que provéssim, ja, el tres de deu...

Lo Foll Fonxet

I a Tarragona no hi havia rellotge

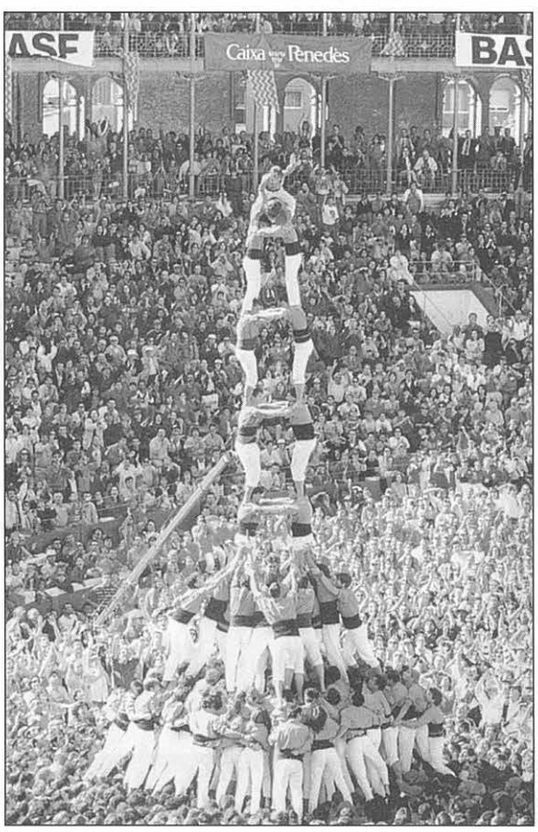

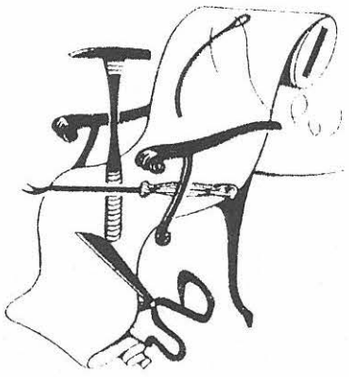

TAPISSERIA
QUIM
Decoració de mobles

Tot tipus d'entapissats i reforma de mobles antics als millors preus

Avinguda de Catalunya, 86, baixos
Telèfon 898 05 47
08730 SANTA MARGARIDA I ELS MONJOS

Distribuïdors: **HEMPEL**
TEXSA
PPG
OMAR
FERROLUZ
LEPANTO
OIKOS
TITAN

COMERCIAL REDIVA, S.A.

c/ Sant Sadurní, 66 - Tel. 892 23 95 - 892 24 04 - Fax 818 06 89
VILAFRANCA DEL PENEDÈS

c/ Cep, 4 - Telèfon i Fax 66 77 68 - **EL VENDRELL**

Ctra. C-246, km. 42 - Pol. Ind. La Vilanoveta, Carrer M, 62
Telèfon i Fax 893 28 13 - **LES ROQUETES** - **Sant Pere de Ribes**

Els Castellers de Vilafranca donem les gràcies a Rediva per haver-nos donat el parquet del gimnàs.

L'esplai casteller

En els darrers anys, la tècnica i l'equip de la canalla dels Castellers de Vilafranca hem estat portant a terme, a principis d'any, un esplai casteller. L'objectiu és apropar el món dels castells i la colla als escolars vilafranquins que tenen entre 6 i 14 anys. La proposta és una manera d'obrir la colla a la vila.

El funcionament és com si fos un esplai. Les activitats transcorren durant uns quants dissabtes entre febrer i març, de 6 a 8 de la tarda. Es combinen diverses activitats lúdiques amb la pràctica concreta d'un assaig casteller. La primera hora es dedica, sobretot, a fer jocs i a projectar diapositives, mitjançant les quals s'expliquen les diferents estructures dels castells; mentre que la segona hora ja està més orientada a aprendre a pujar als castells. Amb això, la primera hora serveix perquè la canalla es relacioni com a grup. L'horari de les activitats està pensat perquè, a partir de les 7 de la tarda, es puguin incorporar aquells nois i noies que formen part dels esplais i entitats de lleure infantil que existeixen a la vila.

En aquestes activitats, la canalla que ja forma part de la nostra colla hi participa activament. Ensenyen a pujar als nous i, per altra banda, és molt útil atès que aquestes activitats serveixen de pont entre una temporada i una altra, sobretot per tal que la canalla no es refredi. A més, a la tècnica li serveix per anar orientant els nostres nens i nenes cap a noves posicions, nous pisos del castell, segons com hagin evolucionat físicament. Al final de l'última sessió se celebra una mena de Festa Major, amb castells (camises verdes incloses) i gralles al pati de Cal Figarot. Tot plegat culmina amb un berenar de comiat.

Per a la canalla nova, el fet de participar a l'esplai no vol dir necessàriament passar a formar part de la colla, sinó que es tracta que puguin conèixer més de prop el món casteller. Evidentment, però, hi ha canalla que comença a l'esplai casteller i, un cop acaba, entra a formar part de la colla. L'any 96, per exemple, van començar a l'esplai nenes com l'Anna Martín (l'Anna "petita"), que al final de temporada ja era una castellera de nou, o la Núria Batet, que va acabar fent dos quatres de vuit amb l'agulla.

Hi ha altra canalla que, encara que no l'haguem "fitxat" directament a través de l'esplai, com que ha entrat a la colla al final de la temporada anterior, és precisament durant l'esplai quan es pot dedicar més temps a preparar-la. Aquest seria el cas, per exemple, de la Roser Carmona i Cuscó i de l'Helena Canela que a final de la temporada (portant escassament un any a la colla) s'havien convertit en castelleres de nou.

A banda de l'esplai, diferents membres de la colla han fet tallers de castells a escoles de Vilafranca, Sant Quintí i Sant Sadurní. També hem participat activament en els darrers anys al Diver-hivern i al Casal d'Estiu fent tallers de castells.

Tot plegat, entre la canalla que s'ha anat incorporant i la que ja teníem, hem configurat el millor grup de canalla del món casteller. En una locució televisiva, l'expresident i actual sotscap de colla d'una colla rival com és la Joves de Valls, Josep Maria Estil·les, deia que "*els Castellers de Vilafranca tenen molta canalla i molt bona*". Cal tenir en compte que en algunes actuacions, de quints en amunt, entre castells i pilars, han pujat fins a quinze nens diferents (i estem parlant d'actuacions amb castells com a mínim de vuit).

Tot això ens fa encarar la temporada 97 i les següents amb moltíssim optimisme. Estem conservant i augmentant el planter que tenim, el qual és l'enveja de moltes colles, i tenim canalla preparada per dies, per fer qualsevol castell que es plantegi la tècnica.

L'equip de la canalla

Durant uns quants dissabtes a la tarda, entre febrer i març, un grup de nens i nenes comparteix amb la canalla de la colla les emocions que se senten pujant als castells.

Amb ell se'n va un bocí entranyable de la nostra història

El *Garsa*, un casteller irrepetible

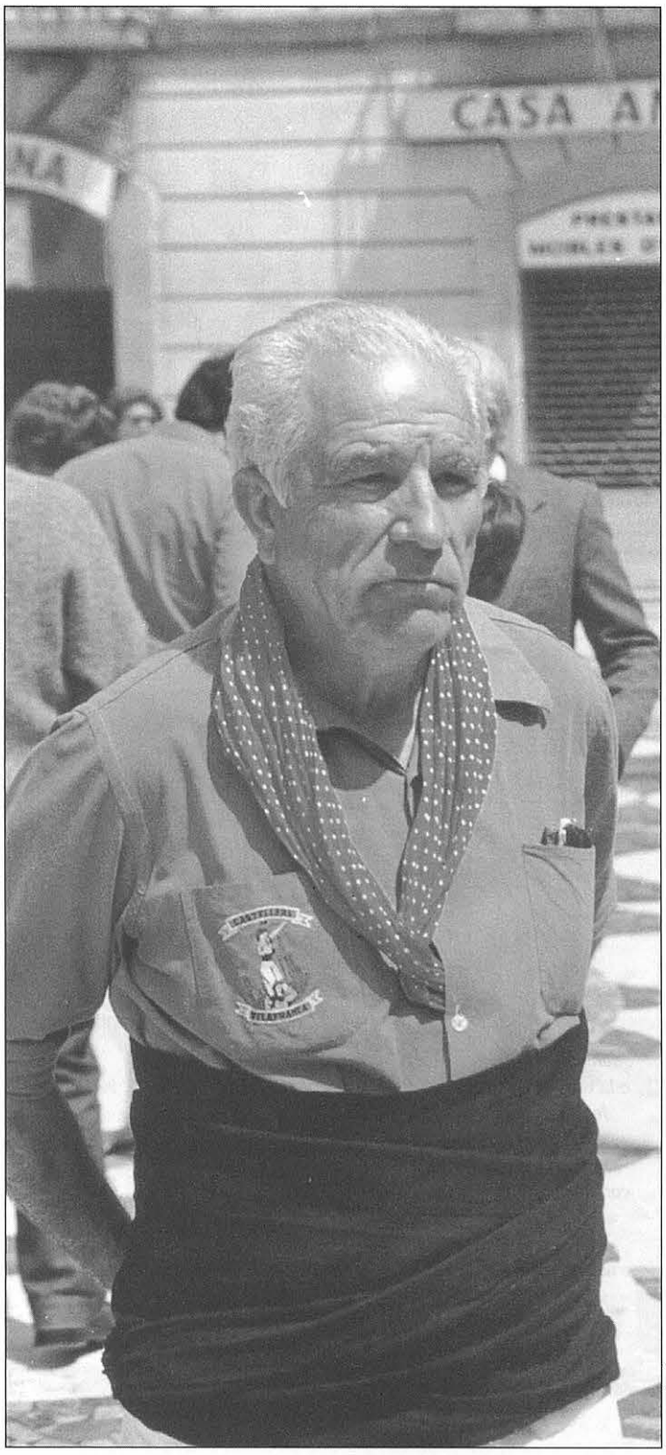

Foto: Josep M. Petrus

El dilluns 10 de març passat, al capvespre, ens va arribar la trista notícia que no per esperada deixava de ser colpidora. El Joan Bolet, el nostre carismàtic Garsa, *havia deixat aquest món. I ho havia fet a la quieta, sense fer soroll, amb la mateixa reserva i la mateixa naturalitat que havien caracteritzat moltes de les seves accions al llarg de la seva vida.*

Ja feia unes quantes hores que es trobava inconscient, però diumenge a la tarda, amb un fil de veu, encara havia tingut esma per dir a uns amics castellers que l'havien anat a visitar a l'hospital: "fins divendres". Aquestes dues simples paraules no feien res més que palesar, ni que fos per darrera vegada, quina havia estat, per damunt de cap altra, la seva gran dèria en aquest món: els castells.

El *Papi* -com li deien també alguns companys- sempre serà un referent a tenir en compte a l'hora d'historiar la trajectòria dels Castellers de Vilafranca. Des de la segona sortida de la colla -a la Granada (setembre del 1948)- sempre havia figurat en els nostres rengles i, sovint, havia estat la mà dreta del cap de colla de torn. Ell mateix, amb esperit de servei, es comprometé a ocupar aquest càrrec durant la temporada del 1963 -any de la inauguració del Monument als Castellers- en uns moments que podien haver estat crítics, perquè no hi havia ningú més que es veiés amb pit de dur les regnes del col.lectiu dels castellers de la camisa verda. Uns anys abans, el 1956, per la Festa Major petita (diada de Sant Ramon de Penyafort), també els havia dirigit en l'única actuació que es féu aquell any (vegeu **El Figarot**, número 22-23, pàgines 20-21). Va formar part en repetides ocasions de la comissió tècnica i, com tothom sap, fins fa pocs mesos fou l'encarregat de quadrar els baixos a les pinyes dels castells, alhora que també l'havíem vist sovint, amb anterioritat, al bell mig de la base dels castells nets i dels castells alçats per sota. El 1976, li fou atorgada la distinció de *casteller de soca-rel*, juntament amb un altre dels castellers històrics de la colla, el també carismàtic Joan Sol.

Guardava amb fruïció fotografies i notícies dels seus prop de cinquanta anys d'activitat castellera. Dissortadament, el destí ha volgut que no pugui celebrar el cinquantenari de la colla que ell tant estimà i que commemorarem l'any vinent. No cal dir que, quan arribi aquest moment, la seva absència, com la d'altres castellers que l'han precedit, representarà un tràngol de difícil superació, malgrat que l'haurem d'afrontar i assumir.

La seva gran afició el portava a veure castells arreu de les nostres contrades. Era amic de tots, respectat i estimat, no solament pels seus mateixos companys, sinó també per molts castellers forans. Especialment significativa fou la seva relació amb els xiquets de la Colla Vella de Valls, fins al punt que aquests el convidaren a anar a Galícia l'any 1965 per actuar a Santiago de Compostel.la i a Pontevedra (cal tenir en compte que, en aquella època, el nostre cap de colla actual, Francesc Moreno *Melilla*, de la mà del *Garsa*, pujava sovint d'enxaneta amb la colla degana). Dos anys després, juntament amb el Gabi Martínez, també els acompanyà en una sortida al Principat d'Andorra. Com a casteller vilafranquí, havia pujat repetidament als castells de set.

A l'acte del funeral, el dimecres 12 de març, es congregà a Santa Maria, acompanyant els familiars, tot un estol de castellers i amics. El veterà casteller Jaume Palau pronuncià aquestes emotives paraules de comiat: «El nostre amic, el *Garsa*, ens ha deixat. Ens trobem davant de les seves despulles, plorant l'amic de tots. Perquè ell era això: l'amic de tothom. La seva amistat per damunt de tot. Estimava les persones i estimava el món casteller, la seva gran i noble dèria. A tot arreu era conegut i apreciat. Permeteu-me que li atorgui un títol inèdit: l'amic casteller de totes les colles.

Els qui hem tingut el goig d'una amistat antiga sabem de la seva gran bondat, sense malícia ni mentida. Davant d'aquest bagatge, creiem que la trobada amb el Creador, que és l'amic de tothom, pot ser això: una trobada de vells amics.

Era amic de tots, respectat i estimat, no solament pels seus mateixos companys, sinó també per molts castellers forans.

Joan, et trobarem a faltar. Trobarem a faltar el teu consell, la teva paraula assenyada, i et recordarem quan quadrem un castell. Et veurem al mig del rotlle, amb els colzes estesos, prenent les mides. Quan ho tenies ben quadrat, deies als del darrere: "No tanqueu el castell". Miraves que no faltessin ni les crosses ni ningú. Llavors et dirigies als baixos i els deies: "Nois, bona sort!" I sorties del mig tot recomanant de no desplaçar-los. El castell estava a punt».

Tot seguit, l'espinguet de la gralla i el roncar del tabal es van deixar sentir amb força al llarg i ample de l'espaiosa nau basilical, en uns moments d'incontenible emoció. El sentiment d'un vell casteller vallenc, que plorava desconsoladament, no feia res més que refermar aquella condició d'amic de tots i, alhora, l'amargor i la tristesa de tots els presents.

Un cop acabada la cerimònia fúnebre, els Castellers de Vilafranca aixecàrem un tres de set -sense la música de les gralles- a redós del féretre que contenia les despulles del company traspassat. El silenci era tan evident que es podien escoltar els cants dels ocells de la rodalia i només fou trencat pels aplaudiments que premiaren la coronació de l'estructura. Després, en arribar al cementiri, uns quants castellers portaren el taüt damunt les espatlles fins al lloc del repòs definitiu i, encara, abans de l'enterrament, li dedicàrem un pilar de cinc -també *mut*- enmig, altra volta, d'un silenci sepulcral impressionant. Així finia el darrer adéu al casteller i amic que, amb el seu tarannà senzill i cordial i la bonhomia i l'honestedat de sempre, s'havia fet mereixedor de l'afecte general i de l'estima de tots aquells que havien compartit amb ell un lloc a la pinya castellera.

Adéu *Garsa*, et trobarem a faltar per bé que el teu record inesborrable romandrà per sempre entre nosaltres. A reveure, *Papi*!

Eloi Miralles

Al costat, el tres de set que la colla va plantar el dia de l'enterrament del Garsa, que va ser completat sense l'habitual acompanyament de la gralla i el tabal. A sota, abraçat al cap de colla, Francesc Moreno Melilla, *el dia en què vàrem guanyar el Concurs de Castells a Tarragona, just després d'arribar al nostre local social de Cal Figarot. Més avall, el Garsa fent una de les seves feines habituals en aquests últims anys, és a dir, quadrant els baixos d'un castell.*

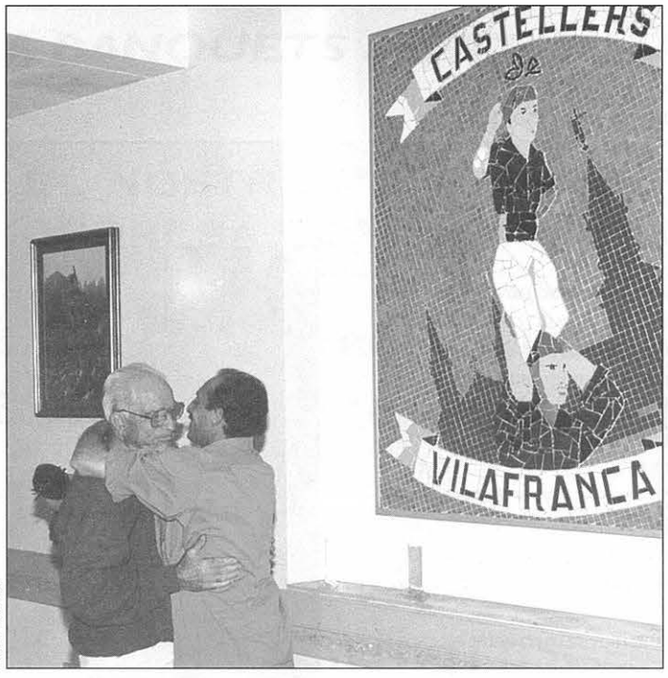

Foto: Fèlix Miró

Foto: Fèlix Miró

Foto: Josep M. Perrus

En cada victòria, en cada il.lusió, sempre seràs amb nosaltres

Garça,
et veia com un avi,
el meu avi,
a qui escoltava atentament;
la veu que va viure altres temps,
altres castells,
més modestos, i potser més difícils.
L'avi que semblava viure per sempre,
fins que se't va anar tancant el món...

Aquella tarda, eres com una mica més llunyà, desconegut. Però, quan vam començar a parlar, vas tornar a ser tu, amb la moral sempre alta, fins i tot allí, envoltat d'un silenci de paret blanca. Tu encara miraves a través del vidre i comentaves el que es podia veure: un pati petit i avorrit, que seria potser l'última part del món que veuries.

(*Tu que tenies el teu lloc a les places, plenes de gent, plenes de tanta vida. Quasi cada dissabte ens trobàvem al mercat, més o menys davant de la capella de Sant Joan, i parlàvem...*).

L'últim cop que et vaig veure, el recordo perfectament: jo et vaig dir que ja et vindria a veure una altra vegada, i que no tornaria sol... portaria el David i l'Olga, i tu em vas afirmar amb una veu convençuda que no calia, que ja ens retrobaríem a Cal Figarot.

(*I aquí em tens, jo, l'absurd, transcrivint la nostra darrera conversa a les tantes de la nit; tot sol; a casa meva...*).

Sí que vam tornar. Et vam venir a veure, però enfilats en un pilar de cinc en una plaça on el silenci que a cops sentim en unes altres places allà era etern.

Nosaltres, però, continuem assajant, i sovint miro entre els caps que es mouen i hi falta algú. Tothom, començant per mi, continua parlant i conversant; són les mateixes converses, les de sempre. Són uns instants poc coherents, confusos, i topo amb la teva absència, amb el teu record, com quan em miraves com si fos un nét que contemplava la vida des de dalt del castell, des de la ignorància, i jo t'observava com aquell avi que aconsella i que dóna sentit a allò que fas.

(*Als assaigs de pilar no érem gaire gent, però tu no hi faltaves mai*).

Et recordo en uns moments molts especials per a mi, quan, després d'haver pujat a quints, vaig tenir un dels disgutos més grans que mai he tingut veient que m'havia fet gran i que ja només em posarien al pis de quarts. Pensava que era molt trist saber que mai no tornaria a sentir-me allí dalt, al cinquè pis, tan amunt, tan lliure. No m'ho podia creure. Aleshores, poc m'ho pensava que, al cap d'uns anys, fent de quart precisament, podria viure una experiència tan única com haver carregat el pilar de vuit! Em vaig quedar al quart pis, però vaig seguir caminant, per força, perquè era llei de vida, viatjant en el temps fins a tornar a disfrutar, a vèncer.

Continuaré, doncs, amb la impotència de no poder parlar més amb tu, de no poder-te escoltar més, mai més. Pensaré en cada silenci, i en cada crit, en cada renec de gralla, en cada batec de timbal, en aquell esclat que immortalitza la plaça, tan fort, tan immens, que potser tu, des d'enlloc, podràs sentir-ho.

En cada victòria, en cada il.lusió, sempre seràs amb nosaltres. Sempre, això sí, amb el teu record, que és el que ens deixes.

Fèlix Miret Rovira

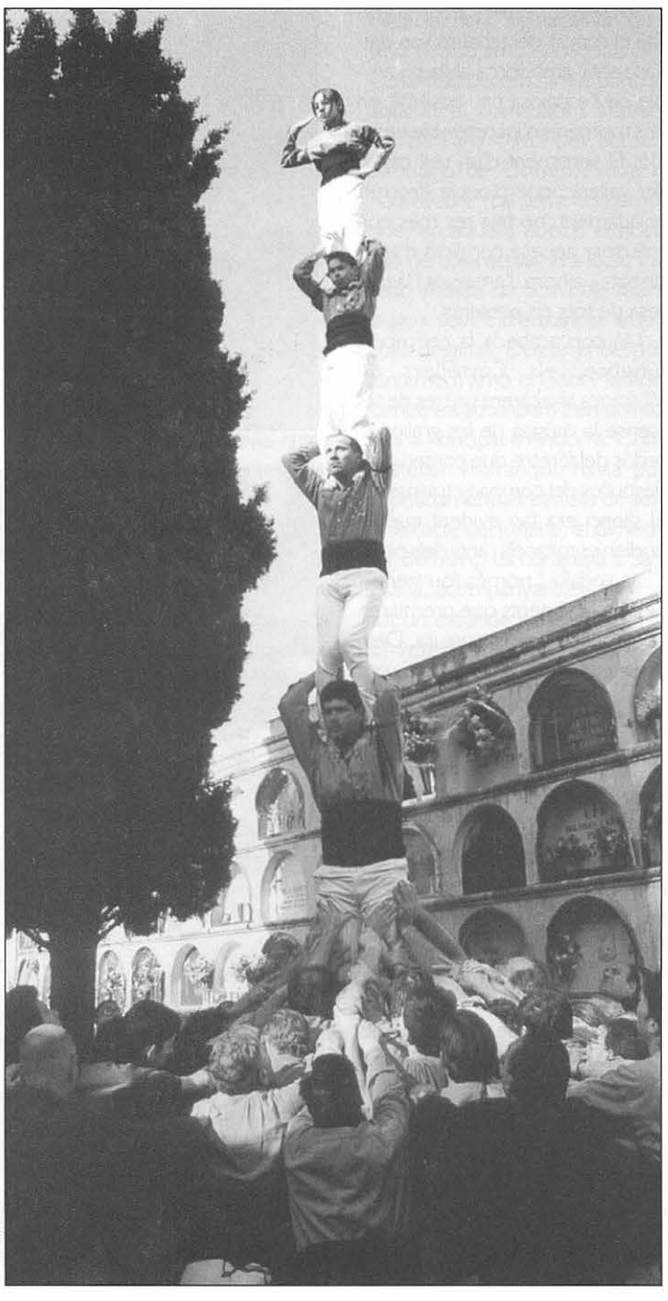

Foto: Fèlix Miró

BAR RESTAURANT
La Gamba d'Or

CUINA CASOLANA AMB ASSORTIMENT DE PEIX I MARISC

MENÚ DIES FEINERS___935,- ptes. / MENÚ DIES FESTIUS___1500,- ptes.

SALÓ PER A BANQUETS I FESTES FAMILIARS

APROFITI EL NOSTRE MENÚ 8È ANIVERSARI
TOTA UNA SORPRESA PER NOMÉS 2.975,- PTES.

TRADICIONS GASTRONÒMIQUES S.L.

Carretera de Barcelona, 49 - Telèfon 897 02 72 - AVINYONET DEL PENEDÈS

Carbòniques
CASTELLVÍ

Distribuïdor Oficial

Damm 1876

Polígon Industrial Casa Nova
c/ dels Països Catalans, 16
Tels. 93/ 898 02 85 - 818 62 85
Fax 93/ 818 61 60
SANTA MARGARIDA I ELS MONJOS
Barcelona

J. RAFECAS S.L.

Remolcs i enganxalls

Fàbrica:
Barri Can Cruset, s/núm.
08731 SANT MARTÍ SARROCA (BCN)
Tel. i Fax 93/ 899 14 02 - Mòbil 908 49 37 70

- Fabricació de remolcs en general, amb més de deu anys d'experiència.
- Finançament a mida de les seves possiblitats.
- Muntatge d'enganxalls per a tot tipus de vehicles.
- Des de 16.000 pessetes.

Caça

Càrrega

Motos

Cavalls

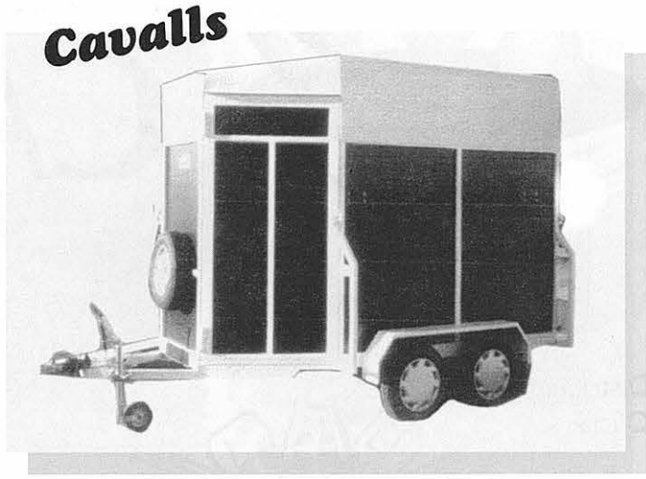

Venda ambulant

Plataforma

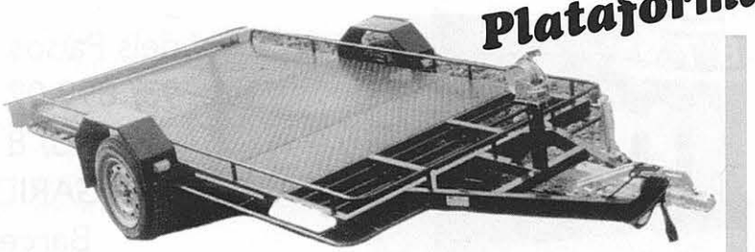

Albert Masana, un casteller del peu amb tots els ets i uts

L'Albert Masana al centre del Ball dels Figuetaires, del qual va ser un animat component durant molts anys.

Foto: Arxiu

Normalment, quan una persona mor es recorden sempre els moments més entranyables que un -a títol col.lectiu o individual- ha viscut de més a prop. Els amics o coneguts més afins sabem quina era la seva personalitat, sabem quins eren els punts més forts com també els més febles. L'Albert era d'aquells que, es fiquin on es fiquin, allí ho donen tot. De clars exemples, n'hi ha: l'equip de futbol, el Ball de Figuetaires de la Festa Major, la feina i els castells, per descomptat.

Dins d'aquest món, ja que som aquí per parlar-ne, tenia ja gairebé deu anys de trajectòria plena. És a dir, deu anys d'assaigs i actuacions, deu anys de castells de nou i, com a bon casteller de Vilafranca, tenia dues espines clavades al fons del cor que amb el temps es van fondre. D'un cantó, haver descarregat la torre de nou per Sant Fèlix del 1995, i de l'altre, guanyar un Concurs de Tarragona.

Quan recordo el primer esdeveniment, em ve a la memòria que una hora i mitja després d'haver descarregat la torre, era l'únic que encara duia llàgrimes als ulls, mentre jo li deia:- Vols callar. Sembles una marieta! Aquest moment és un d'aquells que jo mateix no vaig poder sentir el mateix regust que ell a l'hora de descarregar un castell. Jo també l'havia feta, també estava satisfet, però ell la va valorar molt més que la majoria per una qüetió ben simple: per amor propi. Feia les coses a la seva manera, però amb la intenció -uso paraules seves- de fer la feina ben feta.

L'altra espina també se la va poder desclavar i el 6 d'octubre de l'any passat vàrem quedar campions al Concurs de Tarragona. Val a dir que, abans de l'esdeveniment, estava plenament convençut de la victòria. Mai no va voler quedar-se a mitges tintes. En tenim la prova en el fet que, quan va finalitzar el certamen, ens va deixar a tots bocabadats fent onejar una senyera de color verd amb un rètol que deia: som campions, som els millors!

Després d'aquests dos àpats tan copiosos, van venir les postres. L'1 de novembre, després de portar a terme la millor diada de la història, va immortalitzar una frase: *avui, i d'una vegada per totes, s'ha demostrat qui és qui,* fent referència al fet de ser els millors en tots els aspectes.

La intensitat amb què vivia el fet casteller també es palesava en altres diades en què nosaltres no hi som convidats, com per exemple Santa Úrsula, el Catllar, Sant Magí, Santa Tecla, etcètera ja que, quan s'acostava la data d'una d'aquestes jornades, era dels que muntava l'excursió. Era com un capità: ell deia l'hora de sortida i el lloc de partida, qui duia cotxe i qui no, on es faria el dinar i quina seria l'hora d'arribada... i *qui vulgui venir, endavant, i qui no, que es quedi a dormir.*

Si alguna cosa més hem de destacar, és la il.lusió que tenia per anar al peu dels castells més grossos. Així com certs individus s'ho poden pensar més d'una vegada, ell era dels qui com més endins i més fosc es fes, més bé s'ho passava. Era un casteller del peu amb tots els ets i uts.

Al nostre amic Albert, que ens va deixar el 26 de gener d'enguany.

Vilafranca del Penedès, 18 d'abril de 1997.

Dupont

Atencions bàsiques en les caigudes

Què hem de fer i què hem d'evitar de fer si ens trobem que la caiguda d'un castell ha provocat alguna situació que ha anat més enllà de les habituals trompades de poca importància? Quines són les atencions bàsiques que hem de practicar davant d'aquesta contingència? Ja sabem que, sortosament, només de tant en tant cauen els castells. I també sabem que encara més rarament les caigudes van més enllà d'uns cops o d'unes masegades sense transcendència, contratemps que se superen en poca estona. Tot i amb això, és bo que coneguem la manera com hem d'actuar davant d'alguna situació imprevista, com a conseqüència de la caiguda d'un castell de la nostra colla o d'alguna altra colla amb la qual compartim plaça. La Sílvia Sabaté i la Gemma Just, metgesses i castelleres vilafranquines, van presentar una ponència a la 3a Jornada de Prevenció de Lesions del Casteller, que va tenir lloc a Manresa l'1 de juny de l'any passat, en què s'expliquen d'una manera molt clara i interessant aquestes primeres atencions. Atès el caràcter divulgatiu de la ponència, hem cregut que era molt convenient que en coneguéssim el contingut bàsic publicant-lo a les pàgines de **El Figarot**. L'explicació s'estructura a partir de la definició de cada situació i de l'exposició, primerament, del que no hem de fer i, posteriorment, del que hem de fer.

Una ferida

Parlem d'una ferida quan s'ha produït un esquinç de la pell i/o d'altres teixits (músculs). La gravetat es determina per l'extensió i la profunditat que tingui, per la possibilitat d'infecció que hi hagi i, especialment, per l'hemorràgia a què pot donar lloc.

Què no hem de fer. En una ferida, no hem d'aplicar-hi pomades o substàncies químiques, sobretot si és greu; no hem de contenir l'hemorràgia amb cotó fluix, ni hem de fer servir el cotó fluix per netejar la ferida.

Què hem de fer. En canvi, si la ferida és greu, cal que tractem primordialment l'hemorràgia: hem de tapar la ferida amb un drap net i hem de traslladar el ferit a un centre on l'atenguin. Si la ferida és lleu, l'hem de rentar amb aigua i sabó, l'hem de protegir de la brutícia tapant-la amb una gassa esterilitzada i, posteriorment, fer-hi un embenatge de subjecció.

Cal recordar que les ferides que tenen una gran pèrdua de substància o que s'han produït en àrees estètiques, com per exemple la cara, s'han de tractar mitjançant una sutura quirúrgica i que, per tant, s'ha d'anar al metge. També s'ha de fer una profilaxi antitetànica sota control mèdic.

Hemorràgia externa

Consisteix en la sortida a l'exterior de sang dels vasos del sistema circulatori, com a conseqüència d'un traumatisme que els hagi lesionat.

Què no hem de fer. Davant d'aquesta situació, d'entrada no hem d'aplicar-hi un torniquet sense haver provat abans altres tècniques. En cas d'optar per aquesta solució, no hem de practicar un torniquet de qualsevol manera ni afluixar un torniquet que ja s'hi hagi practicat.

Què hem de fer. Hem de fer una compressió local mitjançant un apòsit (bena, gassa, etc., generalment impregnat d'una substància medicamentosa, que s'aplica damunt d'una regió malalta) o un drap net. Si l'hemorràgia no s'atura, haurem de practicar una compressió del vas lesionat. Si encara continua, haurem de fer un torniquet. Això representa un gran risc, i per aquest motiu s'ha de portar a terme només quan no s'aconsegueixi aturar l'hemorràgia pels altres mètodes. Es farà amb un estri ample, a l'arrel del membre; s'estrenyerà de manera homogènia i no s'afluixarà. Cal indicar visiblement que el ferit porta un torniquet. Sigui com sigui, sempre se li han de vigilar les constants vitals.

Epistaxi

L'epistaxi és la sortida de sang pel nas.

Què no hem de fer. No s'ha d'estirar el coll endarrere (l'hemorràgia no para i només es fa invisible perquè ens empassem la sang), ni hem de manipular l'interior de les fosses a fi de treure'n possibles coàguls.

Què hem de fer. Hem de comprimir l'ala nasal amb el dit.

Ferida a l'ull

Què no hem de fer. No hem de rascar l'ull, ni prémer-lo, ni aplicar-hi solucions oculars sense prescripció mèdica, ni intentar treure'n objectes estranys.

Què hem de fer. Hem de tapar els ulls a la persona afectada i traslladar-la a l'hospital.

Contusions i torçades

Es manifesten pel dolor, perquè s'infla la zona on s'ha produït i per la dificultat a moure l'articulació afectada.

Què no hem de fer. No hem de posar-hi aigua calenta amb sal; no hem de fer-hi fregues amb pomades o esprais antiinflamatoris, ni hem de forçar l'articulació.

Què hem de fer. Hem d'aplicar-hi aigua freda, gel o esprai de clorur d'etilè; hem d'immobilitzar el membre afectat i, posteriorment, cal dur la persona lesionada al traumatòleg.

Fractura d'una extremitat

Es manifesta per la presència d'un dolor intens i per la dificultat de fer moviments amb el membre afectat. De vegades hi ha una deformació o es veu l'os a l'exterior.

Què no hem de fer. No hem de moure l'extremitat per veure si està trencada o no, ni hem d'intentar posar l'os a lloc.

Què hem de fer. Hem d'immobilitzar l'extremitat afectada, juntament amb les articulacions superior i inferior al lloc de la fractura.

Luxacions

Parlem de luxació quan l'os surt de l'articulació.

Què no hem de fer. No hem d'intentar reduir la fractura o la luxació, si no és que ho fa un expert.

Què hem de fer. Hem d'immobilitzar la persona lesionada i traslladar-la a un centre on la puguin atendre.

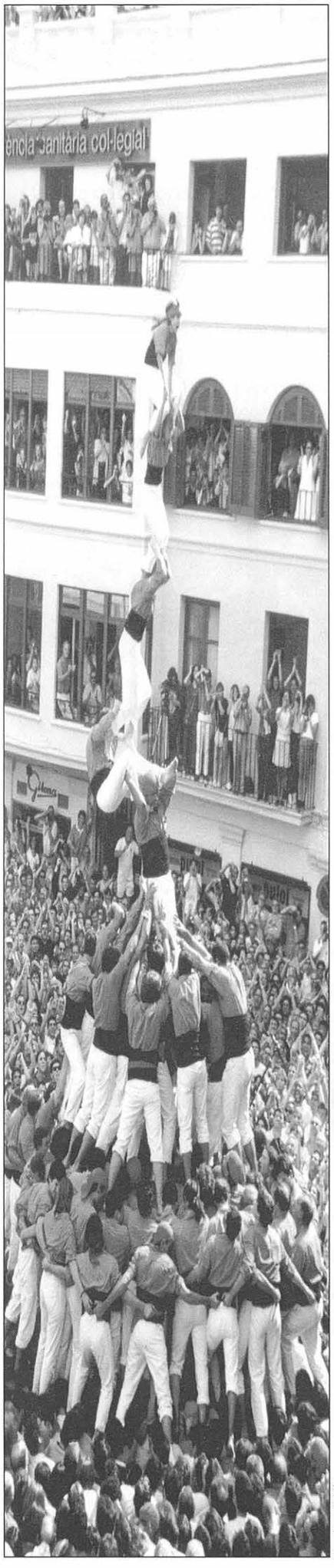

Foto: Josep Roldán

Contusions costals

Què hem de fer. Davant d'una contusió costal, hem de deixar reposada la persona lesionada en posició decúbit supí i hem de treure-li la faixa a poc a poc. Cal que l'examini un expert.

Traumatisme cranial

Els traumatismes al cap poden originar greus conseqüències. A més de l'antecedent traumàtic, hi podem trobar pèrdua de coneixement, vòmits, convulsions, visió borrosa, paràlisi, desviació ocular i altres fenòmens.

Què no hem de fer. No hem de menysprear un traumatisme cranial en què la persona afectada hagi perdut el coneixement, encara que després l'hagi recuperat.

Què hem de fer. Quan es produeix un traumatisme cranial, hem de moure tan poc com puguem la persona ferida, davant del risc que hi hagi una fractura vertebral; hem de controlar-ne les constants vitals; hem de demanar ajuda i esperar que arribi l'assistència especialitzada.

Lipotímia

És un estat de debilitat generalitzada, amb una pèrdua del to postural, una incapacitat per mantenir-se dret i una disminució del nivell de consciència. Comença amb una situació de malestar, amb un enfosquiment de la visió, amb soroll a les orelles o amb sudoració. Pot tenir lloc tan ràpidament que no avisi. Es pot evitar la pèrdua total de la consciència si la persona afectada és capaç d'estirar-se ràpidament.

Què no hem de fer. No hem d'incorporar la persona que ha patit una lipotímia, ni hem de donar-li aigua.

Què hem de fer. Hem d'estirar la persona afectada en decúbit supí, hem d'aixecar-li les cames i controlar-li les constants vitals.

Insolació

Es manifesta, després d'una exposició al sol, per l'aparició de mal de cap, amb una disminució posterior de la consciència que, finalment, s'acaba perdent del tot.

Per prevenir les insolacions, convé no exposar-se excessivament al sol i, en tot cas, utilitzar un barret que permeti airejar el cap (en el nostre cas, és bo d'utilitzar el mocador amb aquesta finalitat).

Què hem de fer. Hem de posar la persona afectada en un lloc fresc i airejat; hem de mullar-li el cap i el cos amb aigua i, si el seu estat general empitjora, l'hem de traslladar a un hospital.

Atac de nervis

També rep el nom d'atac d'histèria o de xoc nerviós. Es produeix a conseqüència d'una situació límit que viu la persona afectada, des del punt de vista psicològic. Les manifestacions poden ser molt variables: caure a terra sense lesió traumàtica; fer moviments estereotipats de braços i de cames, com si fossin convulsions...

Què hem de fer. Davant d'una situació com la descrita en el paràgraf anterior, hem de retirar la persona afectada cap a un lloc apartat i hem d'evitar que pugui cridar l'atenció.

Com tractar els nens

Què hem de fer. Hem de treure els nens del lloc en què hi ha hagut un accident o un dels fets esmentats anteriorment (si és possible, ho ha de fer una sola persona). Els hem de transportar correctament. Els ha d'atendre només la gent necessària i designada per a aquesta feina (l'equip de la canalla). Els hem de tranquil.litzar.

Usos del mocador casteller

Es pot fer servir el mocador casteller per aplicar gel, en el cas de les contusions; per fer compressió de ferides de sang o per practicar un torniquet, i també per immobilitzar una extremitat.

Com treure els lesionats de la pinya

Quan un castell ha caigut, la pinya encara està formada i hi ha una pila de gent per damunt seu.

Què hem de fer. La pinya s'anirà obrint a poc a poc per permetre que l'aire circuli i que no s'ofeguin els que són a sota. Els qui no estiguin lesionats han de treure les persones de la pinya, però han de tenir la precaució de no estirar-les per les extremitats. Les han de subjectar, les han d'immobilitzar i han d'evitar que facin qualsevol moviment del cap, del coll, del tronc i de les extremitats fins que no siguin a terra.

Sílvia Sabaté
Gemma Just

DSM Resins España, S.A.

DSM

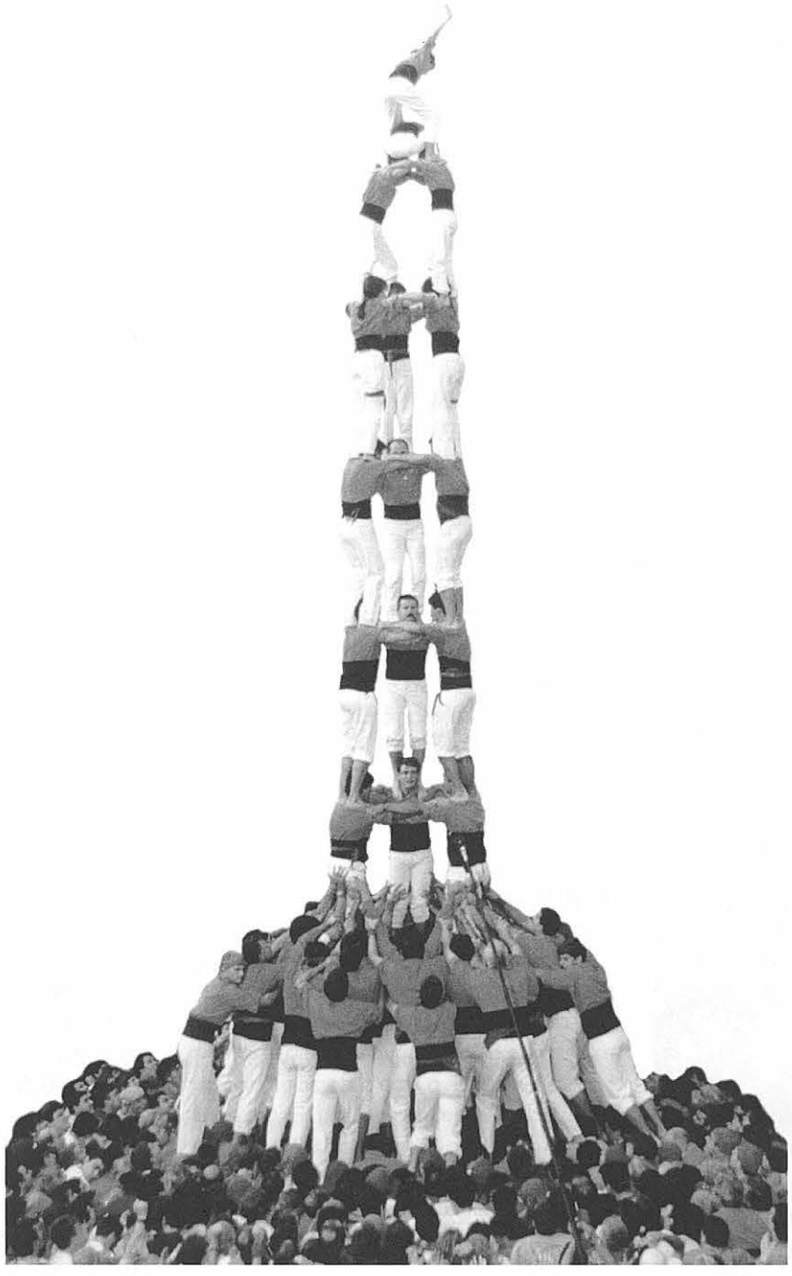

Sense un bon treball en equip i sense l'esforç constant per la superació, els castellers no haurien lograt coronar aquest castell amb la mateixa filosofia treballem a DSM Resins España per tal d'aconseguir la nostra fita i donar en conjunt molta qualitat tant amb la nostra feina, dia a dia, com en els productes i serveis que oferim als nostres clients.

amb el suport de:

DSM Resins España, S.A.

Pol. Ind. Casanova

c/ València, 1

Santa Margarida i Els Monjos

Lèxic casteller penedesenc

L'article que podreu llegir a continuació és una transcripció modificada per motius de format que correspon a la ponència que va presentar el nostre company casteller Jordi Carbonell a la la Jornada Castellera del Garraf, Alt i Baix Penedès que van organitzar els Bordegassos de Vilanova el 26 d'octubre de 1996. Com que ens sembla que el contingut de la ponència pot interessar als qui no van poder assistir a les jornades, hem cregut convenient d'incloure'l en aquest número de **El Figarot**.

Foto: Neus Daviu

Foto: Neus Daviu

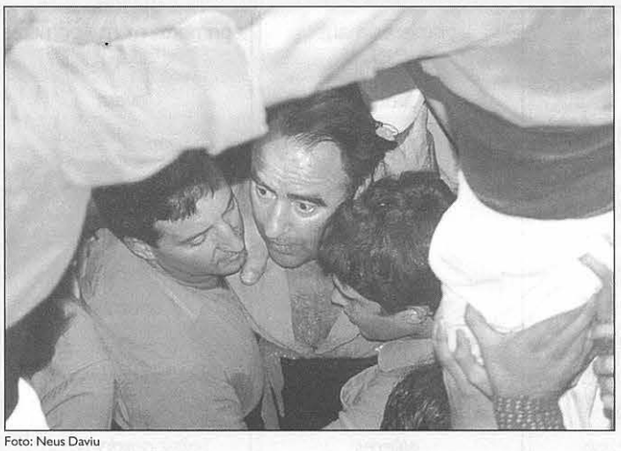

Foto: Neus Daviu

El fenomen casteller al Penedès, cosa que ens ocupa durant aquesta Jornada, no podia estar exempt de parlar d'un tema tan viu i dinàmic com és el seu lèxic.

La paraula lèxic, la podríem definir com el conjunt de mots que utilitza una persona, una obra i, per extensió, el conjunt de paraules que utilitzen grups de persones més o menys associades. Lèxic casteller, doncs, seria el conjunt de mots que utilitzen els castellers de forma específica. Aquesta ponència que us presentaré té com a objectiu mostrar quin és el lèxic que utilitzen les colles castelleres del Penedès (Alt Penedès, Baix Penedès i Garraf).

És conegut per la majoria de seguidors del fet casteller que hi ha accions, parts d'un castell, construccions castelleres, etc. que reben diferents noms, depenent de la comarca, de l'antiguitat de la colla, i fins i tot dels qui en els inicis de les colles novelles els han estat assessorant per poder-se iniciar en el tema. Per aquest motiu no podia fer aquesta ponència sense tenir en compte totes les colles que componen el mapa penedesenc actual, i de ben segur l'hauria pogut ampliar a poblacions de caràcter eminentment casteller, com per exemple l'Arboç del Penedès o la Bisbal del Penedès, sense colla pròpia, cosa que ha estat del tot impossible i que queda pendent. Així doncs, la recollida dels diferents mots, l'he realitzat de forma individualitzada a les set colles penedesenques actuals: Castellers de Vilafranca, Bordegassos de Vilanova, Colla Jove de Sitges, Nens del Vendrell, Xicots de Vilafranca, Colla Nova del Vendrell i Vailets de Gelida.

La recollida de les dades, l'he realitzat a partir d'una llista preestablerta en què es poden diferenciar dues parts. Una primera, en què entrarien tots els mots que fan referència a estructures i elements intrínsecs d'un castell, i una segona, que anomeno *Vocabulari*, que es podria considerar un calaix de sastre, en què predominen els noms que reben les diferents accions derivades de la mateixa dinàmica del castell i mots que costen una mica de classificar però que usa normalment una colla de castells.

La presentació d'aquesta recollida es fa a través d'unes columnes que separen cadascuna de les colles. Abans però, la primera ens defineix cadascun dels mots. Això s'ha fet així per tal d'evitar possibles contaminacions del meu propi vocabulari vers les altres colles, de manera que qualsevol persona aliena a les agrupacions penedesenques pugui rebre aquesta informació de la manera més objectiva possible.

Probablement, aquest és un intent d'inventariar el lèxic penedesenc d'una forma metòdica, sistemàtica i el més racional possible, un inventari que ha de servir a tots aquells que vulguin endinsar-se en el món dels mots castellers com a consulta i de plataforma per ampliar-lo. De segur que totes les paraules que formen l'argot casteller penedesenc no són en aquesta ponència, tot i que és una aproximació força acurada, i el que cal deixar ben clar és que el fet que en aquesta ponència es defineixi un mot determinat per una acció determinada en una colla no implica que tots els castellers d'aquesta colla l'emprin, sinó que són una majoria els qui l'usen, i tan bo és un terme com un altre.

Aquesta ponència és un inventari i com a això pot servir. També pot servir com a base de treball per a tots aquells que vulguin treure'n alguna conclusió de tipus lingüístic o, anant més lluny, de tipus sociològic, cosa que s'escapa de les intencions a l'hora de preparar i presentar aquest treball. Tal com he argumentat, és un invetari que ha de ser el reflex més objectiu de la realitat lèxica penedesenca.

	Castellers de Vilafranca	Bordegassos de Vilanova
NOM DEL CASTELL		
Castell amb una persona de base	pilar	pilar
Castell amb dues persones de base	torre	torre
Castell amb tres persones de base	tres	tres
Castell amb quatre persones de base	quatre	quatre
Castell amb cinc persones de base	cinc	cinc
Castell amb nou persones de base	nou	nou
Castell construït a la inversa	castell aixecat per sota	castell aixecat per sota
Castell amb quatre persones de base amb un castell interior d'una persona de base	quatre amb l'agulla	quatre amb l'agulla
PARTS D'UN CASTELL		
Part basal d'un castell	pinya	pinya
Part del castell que defineix la seva estructura	tronc	tronc / estructura
Part del castell que inclou els darrers pisos	pom de dalt	pom de dalt
PARTS D'UN QUATRE		
Cadescuna de les columnes	rengles	rengles
PARTS D'UN TRES		
Columna del castell que duu el dos dret	rengla	rengla
Columna del castell per on puja l'aixecador	esquerra	buida
Columna del castell per on puja l'anxaneta	dreta	carregada
PARTS D'UN CINC I D'UN NOU		
Estructura formada per tres persones de base	tres	tres
Estructura formada per dues persones de base	torre	torre
CASTELLERS DE CADA PIS		
Casteller que fa el castell en el primer pis	baix	baix
Casteller que fa el castell en el segon pis	segon	segon
Casteller que fa el castell en el tercer pis	terç	terç
Casteller que fa el castell en el quart pis	quart	quart
Casteller que fa el castell en el cinquè pis	quint	quint
Casteller que fa el castell en el sisè pis	sisè	sisè
Casteller que fa el castell en el l'avantpenúltim pis	dos	dos
Castell que es col.loca damunt dels dosos	aixecador	aixecador
Castell que es col.loca al darrer pis i carrega el castell	enxaneta	enxaneta
PARTS D'UNA PINYA SENSE FOLRE		
Casteller que es col.loca sota les aixelles del baix	crossa	crossa
Casteller que es col.loca darrere del baix	cordó	contrafort
Casteller que es col.loca davant del baix	agulla	agulla
Casteller que es col.loca entre les dues crosses	falca	daus
Casteller que subjecta el segon per la part del darrera	primeres mans	primeres mans / primeres
Casteller que es subjecta el segon per les cames en una posició lateral	mans laterals	mans laterals
Casteller que subjecta dos segons lateralment	vent	vent
Casteller que es col.loca entre el primeres mans i les mans laterals o entre les mans laterals i el vent	*no el tenen definit*	falca
PARTS D'UNA PINYA AMB FOLRE		
Nom genèric d'aquesta part del castell	peu	soca
Casteller que es col.loca sota les aixelles del baix	crossa	crossa
Casteller que es col.loca darree del baix	cordó	contrafort
Casteller que es col.loca davant del baix	agulla	agulla
Casteller que <duu a sobre les crosses del folre	portacrossa	portacrossa
Línies de castellers que es formen darrera dels baixos	rengles o creus	creus
Nom genèric dels castellers que van al peu	galeres	cordons

Colla Jove de Sitges	Nens del Vendrell	Xicots de Vilafranca	Colla Nova del Vendrell	Vailets de Gelida
pilar	pilar	pilar	pilar	pilar
torre	torre	torre	torre	torre
tres	tres	tres	tres	tres
quatre	quatre	quatre	quatre	quatre
cinc	cinc	cinc	cinc	cinc
nou	nou	nou	nou	nou
castell aixecat per sota / l'aixecat	castell aixecat per sota	castell aixecat per sota	castell aixecat per sota	castell aixecat per sota
quatre amb l'agulla	quatre amb l'agulla	quatre amb l'agulla	quatre amb l'agulla	quatre amb l'agulla
pinya	pinya	pinya / peu	pinya	pinya
tronc	el castell	tronc	tronc	tronc
pom de dalt	pom de dalt	pom de dalt	pom de dalt	pom de dalt
rengles	pilars	rengles	pilars	rengles
rengla	rengla	rengla	rengla	rengla
esquerra	pilar fluix	esquerra	pilar fluix	buida
dreta	pilar fort	dreta	pilar fort	plena
tres	tres	tres	tres	tres
torre	torre	torre	torre	torre
baix	baix	baix	baix	baix
segon	segon	segon	segon	segon
terç	terç	terç	terç	terç
quart	quart	quart	quart	quart
quint	quint	quint	quint	quint
sisè	sisè	sisè	sisè	sisè
dos	dos	dos	dos	dos
acotxador	cassola	cassoleta	cassola	aixecador
enxaneta	aleta / enxaneta	enxaneta	enxaneta	enxaneta
crossa	crossa	crossa	crossa	crossa
cordó	contrafort	cordó / contrafort	contrafort	contrafort
agulla	agulla	agulla	agulla	agulla
daus / contracordó	*no el tenen definit*	falca	*no el tenen definit*	dau
primeres mans	primeres mans	primeres mans	primeres mans	primeres mans
laterals	laterals	mans laterals	laterals	mans laterals
vent	vent	vent	vent	mà i mà
no el tenen definit	*no el tenen definit*	*no el tenen definit*	*no el tenen definit*	*no el tenen definit*
pinya / peu	rotllo	*no el tenen definit*	pinya	pinya
crossa	crossa	*no el tenen definit*	crossa	crossa
cordó	contrafort	*no el tenen definit*	contrafort	contrafort
agulla	agulla	*no el tenen definit*	agulla	agulla
no el tenen definit	lateral de crossa	*no el tenen definit*	*no el tenen definit*	contracrossa
no el tenen definit	*no el tenen definit*	*no el tenen definit*	*no el tenen definit*	rengles
no el tenen definit	rotllo	*no el tenen definit*	*no el tenen definit*	cordons

	Castellers de Vilafranca	Bordegassos de Vilanova
PARTS DEL FOLRE		
Casteller que es col.loca sota les aixelles del segon	crossa	crossa
Casteller que es col.loca sota del segon	home del darrera	contrafort
Casteller que es col.loca davant del segon	agulla	agulla
Casteller que subjecta per darrere el terç	primeres mans	primeres mans
Casteller que subjecta lateralment el terç	mans laterals	mans laterals
Casteller que subjecta lateralment dos terços	vent	vent
Casteller que s'acota per ajudar a pujar els castellers al castell	escaleta	escala
PILARS		
Casteller que subjecta el segon lateralment	diagonal	diagonal
Casteller que agafa pels braços el segon	fals segon	*no el tenen definit*
Casteller que agafa pels braços el terç	fals terç	*no el tenen definit*
VOCABULARI		
Acció de no apretar els components de la pinya als segons	afluixar les mans	no empènyer
Acció de subjectar-se amb les mans entre les columnes d'un castell de quatre	agafar cama	agafar cama
Acció de no agafar-se els castellers de cada pis amb les mans per l'aixella en un castell de tres o de torre	agafar roba	agafar roba / ... camisa
Acció d'estampir amb el pit i no deixar que s'obri la pinya	apretar de pit	apretar de pit
Acció de força dels components de la pinya cap als segons	apretar les mans	empènyer
Començar una actuació amb un castell determinat	arrencar de...	arrencar de... / sortir de ...
Acció d'anar indicant als components dels diferents pisos del castell que hi pugin	arriar el castell	tirar el castell
Moment en què es proven les estructures dels diferents castells que vol fer una colla a plaça	assaig	assaig
Els més menuts de la colla i que pugen als pisos superiors	canalla	canalla
Màxim responsable tècnic de la colla	cap de colla	cap tècnic
Acció de bastir un castell amb tots els pisos	carregar el castell	carregar el castell
Castell que no assoleix desfer l'estructura	castell carregat	castell carregat
Castell amb diferents alçades en un mateix pis	castell desnivellat	castell desnivellat
Castell sense pinya	castell net	castell net
Castell que no ha patit gens ni mica en fer-lo	clavar el castell	clavar el castell
Acció d'aguantar un castell en condicions precàries	defensar el castell	defensar el castell
Acció de desfer el castell una vegada carregat	descarregar el castell	descarregar el castell
Castell que perd la seva forma natural i simètrica	castell desfigurat	castell desfigurat
Acció de desfer un castell sense haver-se carregat	desmuntar el castell	desmuntar el castell
Acció d'obrir un castell amb el braç	donar braç	donar braç
Acció que fa l'enxaneta quan es col.loca damunt de l'aixecador	travessar el castell	passar el nano
Davallada sobtada d'una de les columnes en perdre base	ensorrar-se una rengla	ensorrar-se una rengla
Acció d'un casteller del tronc de tirar-se endavant	estar apuntalat	abocar-se endavant
Acció de l'enxaneta d'aixecar el braç en col.locar-se damunt de l'aixecador	fer l'aleta	fer l'aleta
Caure un castell	fer llenya	fer llenya
Moviment rotatori d'un castell	girar-se el castell	girar el castell
Castell que té més espai en el seu interior del que hauria de ser normal	castell obert	castell obert
Acció d'anar a baixos d'un castell	parar un castell	*no el tenen definit*
Acció de situar correctament els baixos d'un castell	quadrar el castell	quadrar el castell
Acció de situar un casteller amb més experiència en un pis determinat	reforçar el castell	*no el tenen definit*
Acció de lliscar d'algun casteller quan puja en un castell	relliscar	fer la bicicleta
Acció de pujar barroerament un casteller	remenar el castell	remenar
Castell que té menys espai en el seu interior del que hauria de ser normal	castell tancat	castell tancat
Acció de rodejar un castell net sense agafar el segon pis	voltar el castell	voltar el castell
Acció de fer un esforç una mica per sobre del normal per evitar la caiguda d'un castell	treballar el castell	treballar el castell
Acció de situar tots els castellers de la pinya quan hi ha els segons col.locats	*no el tenen definit*	tancar el castell
Acció de tremolar els peus d'un casteller del tronc	fer la moto	fer la moto
Màxim responsable administratiu de la colla	president	cap de colla

Colla Jove de Sitges	Nens del Vendrell	Xicots de Vilafranca	Colla Nova del Vendrell	Vailets de Gelida
crossa	crossa	*no el tenen definit*	crossa	crossa
cordó	contrafort	*no el tenen definit*	contrafort	contrafort
agulla	agulla	*no el tenen definit*	agulla	agulla
primeres mans	primeres mans	*no el tenen definit*	primeres mans	primeres mans
laterals	laterals	*no el tenen definit*	laterals	mans laterals
vent	vent	*no el tenen definit*	vent	mà i mà
no el tenen definit	*no el tenen definit*	*no el tenen definit*	*no el tenen definit*	escaleta
lateral	*no el tenen definit*	laterals exteriors i interiors	*no el tenen definit*	*no el tenen definit*
no el tenen definit	*no el tenen definit*	*no el tenen definit*	*no el tenen definit*	*no el tenen definit*
no el tenen definit	*no el tenen definit*	*no el tenen definit*	*no el tenen definit*	*no el tenen definit*
afluixar les mans	afluixar les mans	afluixar les mans	afluixar les mans	afluixar les mans
agafar cama	agafar cama	agafar cama	agafar cama	agafar cama
agafar camisa	agafar roba	agafar camisa	agafar roba	agafar roba
apretar de pit	apretar de pit / donar pit	apretar de pit	apretar de pit	apretar de pit / donar pit
apretar les mans	apretar les mans	apretar les mans	apretar les mans	apretar les mans
sortir de ...	sortir de ...	arrencar de...	tirar de...	sortir de...
no el tenen definit	fer pujar el castell	tirar el castell	arriar el castell	pujar el castell
assaig	assaig	assaig	assaig	assaig
canalla	canalla	canalla	canalla	canalla
cap de colla	cap de colla	cap de colla	cap de colla	cap de colla
carregar el castell	carregar el castell	carregar el castell	carregar el castell	carregar el castell
castell carregat	castell carregat	castell carregat	castell carregat	castell carregat
rengles descompensades	pilar alt / pilar baix	castell desnivellat	castell desnivellat	castell descompensat
castell net	castell net	castell net	castell net	castell net
clavar el castell	castell quiet o perfecte	clavar el castell	clavar el castell	clavar el castell
defensar el castell	defensar el castell	defensar el castell	defensar el castell	defensar el castell
descarregar el castell	descarregar el castell	descarregar el castell	descarregar el castell	descarregar el castell
castell desfigurat	castell desfigurat / ... "desatxurat"	castell desfigurat	castell desfigurat	castell desfigurat
desmuntar el castell	desmuntar el castell	desmuntar el castell	desmuntar el castell / tirar avall	desmuntar el castell
donar braç	donar braç	obrir el castell	donar braç	donar braç / estirar
travessar / passar / traspassar	travessar	travessar el castell	travessar	coronar el castell
enfonsar-se una rengla	ensorrar-se una rengla	ensorrar-se una rengla	enfonsar-se una rengla	ensorrar-se una rengla
estar abocat	estar abocat / ... apuntalat	estar apuntalat	estar apuntalat	abocar-se de pit
fer l'aleta	fer l'aleta	fer l'aleta	fer l'aleta	fer l'aleta
caure / fer llenya	caure / fer llenya	fer llenya	fer llenya	fer llenya
girar-se el castell / ecargolar-se ...	entortolligar-se	*no el tenen definit*	girar-se el castell	girar-se el castell
castell obert	ample / obert	castell obert	castell obert	castell obert
no el tenen definit	parar un castell	parar un castell	parar un castell	*no el tenen definit*
quadrar el castell	quadrar el castell	quadrar un castell	quadrar el castell	quadrar el castell
assegurar el castell	reforçar el castell	assegurar / reforçar el castell	reforçar el castell	reforçar el castell
no el tenen definit	relliscar	relliscar	relliscar / fer patacades	relliscar
remenar el castell	remenar	remenar	*no el tenen definit*	fer tremolar / fer sotragades
castell tancat	tancat / estret	castell tancat	castell tancat	castell tancat
no el tenen definit	*no el tenen definit*	voltar el castell	voltar el castell	*no el tenen definit*
treballar el castell	treballar el castell	treballar el castell	treballar el castell	treballar el castell
no el tenen definit	*no el tenen definit*	*no el tenen definit*	*no el tenen definit*	*no el tenen definit*
no el tenen definit	*no el tenen definit*	*no el tenen definit*	*no el tenen definit*	*no el tenen definit*
president	president	president	president	president

Foto: Neus Daviu

Vocabulari que per motiu d'espai no s'han pogut incloure a les taules:

Els Vailets de Gelida,

▲dels castellers de baixa estatura que es posen a la pinya sense alçar les mans, en diuen *tapaforats.*

▲de l'acció de realitzar correctament la tasca d'un casteller de tronc, en diuen *parar bé el castell.*

Els Xicots de Vilafranca,

▲de la part basal d'un castell que suporta directament la seva estructura, en diuen *peu.*

▲del casteller que es col.loca darrera del baix quan aquest no porta crosses, en diuen *contrafort.*

▲dels castellers que es col.loquen a la part exterior de la pinya agafats entre ells amb els braços, en diuen *contra cordó exterior.*

▲de l'acció de situar un casteller fort físicament en els pisos inferiors del castell, en diuen *reforçar el castell.*

▲de l'acció de col.locar-se els castellers en les parts més perifèriques de la pinya, en diuen *tancar el castell.*

▲de l'acció de no permetre que el castell es tanqui, en diuen *no entrar.*

Jordi Carbonell

BIBLIOGRAFIA

- Boada i Pla, Màrius. (1994). Glossari terminològic casteller. Annex 1. Primeres jornades de prevenció de lesions en els castells. Sant Cugat del Vallès.
- Carbonell i Carreras, Jordi. (1996). Sinònims del món casteller. Revista La Porra. Núms. 4 i 5. Ed. Agrupació de Balls Populars de Vilanova i la Geltrú. Vilanova i la Geltrú.
- Català Roca, Pere. (1981). Món Casteller. Ed. Rafael Dalmau. Barcelona.

AGRAÏMENTS

- A les colles del Penedès: Castellers de Vilafranca, Bordegassos de Vilanova, Colla Jove de Sitges, Nens del Vendrell, Xicots de Vilafranca, Colla Nova del Vendrell i Vailets de Gelida.
- A Roser Cervera i Giralt i a Joan Solé Bordas pel seu assessorament lingüístic i formal.

Electricitat de l'automòbil

Electromecànica MOLAS s.c.

Pere III El Gran, 22 - Telèfon 890 32 37
08720 VILAFRANCA DEL PENEDÈS

Els castells dins les festes vuitcentistes del Camp de Tarragona segons els literats coetanis: Francesc-Pelai Briz

Durant la passada tardor, Valls va acollir el col.loqui dedicat a la figura de Narcís Oller, escriptor nascut a la capital de l'Alt Camp, que hem de situar entre els grans noms de la literatura del nostre país. Arran de la investigació feta sobre com es tracta la temàtica de la festa major a la seva novel.la Vilaniu – i que constituí una de les aportacions a les jornades esmentades – vam elaborar una anàlisi basada en tres escriptors que, durant la segona meitat del segle XIX, tracten la festa major del Camp de Tarragona en obres de ficció: Francesc-Pelai Briz, Josep Pin i Soler i Narcís Oller. Si bé és més que probable que les actes del col.loqui acabin publicant-se, hem volgut avançar algunes de les reflexions sobre temàtica castellera que va incloure la nostra comunicació.[1]

Si bé alguns estudiosos qüestionen la validesa de les fonts literàries com a documents útils per a la documentació dels processos històrics, considerem que de la interrelació entre diversos àmbits de la investigació acostumen a sorgir visions més completes i contrastades. No volem entrar en una discussió de si les informacions que aportem són o no vàlides per a la història castellera, però si més no les hem de tenir en compte en l'anàlisi del fet casteller com a motiu literari. En la mesura que el costumisme és un dibuix de la societat vuitcentista, aquests textos literaris són elements que aporten informació gens menyspreable.

Francesc-Pelai Briz

El primer dels escriptors que ens ocupa és Francesc-Pelai Briz i Fernández (1839-1889), literat barceloní que féu la seva meritòria contribució al moviment de la Renaixença, la qual cosa li valgué ser proclamat mestre en Gai Saber el 1869. Autor poc conegut i menys llegit, el 1866 donà a la llum pública una narració en vers sota el títol de *La masia dels amors*. Poema popular[2], que ofereix la seva particular visió de la temàtica de la festa major del Camp de Tarragona, amb especial incidència en la mateixa cituat de Tarragona i amb alguna al.lusió a la de la veïna població de Reus.

La masia dels amors explica, dins una atmosfera marcadament romàntica, els amors impossibles entre uns joves i el perquè ella, Maria, ha estat promesa pel seu pare a un mariner, en Jaume. En el cant setè de l'obra, Francesc-Pelai Briz situa l'acció a la Diada de Santa Tecla de Tarragona. Allí el pastor Anton, personatge que plany Maria pel tràngol que travessa, viu la festa major. Briz fa una elegia del passat històric de la ciutat des de la seva puixança romana fins a la posterior davallada, i el connecta amb el singular moment de la festa anual de Santa Tecla:

"...Un cop al any tan sols los ulls tu giras al cel, y rius, y gosas, y deliras,
Y es quan ve santa Tetcla! Ben desperta ciutat estás llavoras..."[3]

Briz descriu els Xiquets de Valls, la música de la dolçaina i el tamborí, el ball de la Rosaura i el dels diables. El poema adquireix un marcat to romàntic i elogiós, tant pel que fa als castellers com als balls. Aleshores Briz reprèn el fil argumental: mentre contemplen l'actuació castellera, el vell Anton i un anònim espectador comenten el cas amorós epicentre de la narració. El castell que s'intenta cau i mor un casteller, mariner de professió, Jaume de nom, que és l'home amb qui Maria havia estat promesa per la força. Briz utilitza, doncs, els vessant de la festa major per lligar la trama argumental de *La masia dels amors*. El costumisme és aquí al servei de la narració, en aquest cas en vers.

La descripció del ball de diables és interessant especialment en l'aspecte tècnic[4], mentre que les referències al ball de la Rosaura són de notable rellevància en ser aquest text de Briz el primer literari, cronològicament parlant, que dóna notícia d'aquest ball parlat. En un altre article veu-

PROGRAMA

DE LAS FUNCIONES Y FESTEJOS

LA FIDELÍSIMA Y EJEMPLAR CIUDAD DE TARRAGONA

LA FESTIVIDAD DE SU INCLITA PATRONA LA PROTO-MÁRTIR

SANTA TECLA,

EN LOS DIAS 22, 23 Y 24 DEL MES ACTUAL.

DIA 22.

DIA 23.

FUEGOS AEREOS.

FUEGOS FIJOS Y GIRATORIOS.

DIA 24.

Programa de les festes de Santa Tecla, de Tarragona, de l'any 1864. Francesc-Pelai Briz va publicar la narració La masia dels amors *dos anys més tard. (Foto: Món Casteller)*

rem que, a partir de l'obra de Pin i Soler, podem obtenir una data en un text literari fins i tot una mica anterior, però d'entrada considerem important la notícia ja que és la primera descripció coneguda, que no notícia documental, d'algun aspecte d'aquest ball de sang i fetge. Encara més interessant és la nota que Briz afegeix en els apèndixs de la seva obra, ja que incorpora l'argument del ball "...comunicado por el joven poeta de Reus Francisco Bartrina d'Aixemus..."[5]. Si bé hem conservat el text d'aquesta representació, l'argument referenciat per Bartrina ens permet contrastar-lo amb els quadres existents el 1866.

L'intent del castell de deu: un resultat tràgic

L'àmbit casteller mereix la nostra especial atenció, en fusionar-se aquesta temàtica amb la trama de la narració. D'una banda, la fràgil però útil relació que s'estableix entre el personatge del Jaume i la seva mort en el castell; de l'altra, el castell en si. Pere Català transcriu, a *Món Casteller,* un article de Briz titulat *Cosas que se'n van* (1869) que inclou una descripció de *las torras* dels Xiquets de Valls i un fragment de *La masia dels amors.* Tot i que Pere Català se serveix de la narració en vers per saber qui és l'autor de l'article, solament signat per "B", no fa referència a l'argument del text de 1866 i, segons el nostre parer, no el llegeix sencer. El text de Briz aporta algunes observacions d'un notable interès. El vell Anton, que és a la plaça de la Font, s'exclama en veure el castell que els Xiquets de Valls van a provar:

"... Estich guaytant com se componen
pera fer eix castell: tot desseguida
contesta Anton.–, Encara que alé' ls donen
tots los dimonis del infern, mentida
m'apar que's puga fer tan atrevida

Pila de gent com diuhen; ab veu baixa
l'altre acostantshi esclama.– Tothom conta
que farán la de dèu! ...– ¡Qu'es cas! Abaixa
un poch lo nombre que no es tan, tan tonta
eixa gent per pensar que be s'encaixa
ab una alsaria aixís ... ¡Que algú la caixa

No's malmete del pit! Mentres parlaven,
lo castell poch á poch á poch creixia,
la tercera filera ja hi posavan
y encar ferm y mes ferm se mantenia;
la plassa estava plena; 'ls que guaytavan
ni a respirar ni á móurerse gosavan ..." [6]

Es tracta, doncs, d'una prova de castell de deu, és a dir, amb molta probabilitat del tres de deu Pere Català ja havia deixat constància que Briz deia el 1869 que "... quelcuns anys fins se prova la de deu ..."[7]. Català, però, refiant-se de les paraules de

Il.lustració de Josep Lluís Pellicer que reprodueix la caiguda d'un fictici tres de deu, encara que hi manca l'aixecador. En La masia dels amors *també es fa referència a una caiguda d'un castell semblant. (Foto: Món casteller)*

*Al últim quan ja'ls dos finit havían
y quan lo bon pastor lo cel signantne
en deya: -Déu es just! Los que tenían
mig montat lo castell, bambolejantne
un crit donan, s'estrenyen, s'angunian,
y á terra cahuen. (...)*

Briz – "... posarém ara aquí la descripció de las torras alli'n feren..."-, no comprovà l'existència de la descripció de l'intent i posterior caiguda del castell de deu pisos:

"... mentres garlavan
lo castell poch á poch á poch creixía,
la setena filera ja hi posavan
y encar ferm y mes ferm se mantenia;
la plassa estava plena; 'ls que guaytavan
ni a respirar, ni a móurerse gosavan.

Al últim quan ja' ls dos finit havían
y quan lo bon pastor lo cel signantne
en deya: -Déu es just! Los que tenían
mig montat lo castell, bambolejantne
un crit donan, s'estrenyen, s'angunian,
y á terra cahuen. Los que abaix seguían

Sas maniobras plens d'esglay s'espessan,
pera tomar als que de dalt en cauhen.
Mès res hi val! Los crits de dol travessan
l'espay, y sangonent, mig mort en trauhen
a un dels braus xiquets. Tots, tots s'apressan
en ferlo retornar. Enva li endressan

Paraulas de consol, envà. Abatuda
la testa sobre' l pit dú doblegada.
La gent de allí l'entorn en resta muda
y freda, estemordida y esglayada.
La festa en malahora interrompuda
sa alegria ja tè del tot perduda.

Quatre duhen al mort. Per llà hon passava
tothom li obría pas..."[1]

Briz parla de la mort d'un casteller, mariner d'ofici, que a Tarragona pujava amb els Xiquets de Valls. És aquest, doncs, el primer text que inclou el fet de la mort en els castells. Dos anys més tard, el 1868, el *Diario de Tarragona* informa de la mort d'un altre casteller a La Pobla de Montornès. Per tant, la narració de Briz, malgrat el seu caire literari, no era allunyada de la realitat. La prova del castell de deu no és tampoc ficció: el 1859 s'anuncia el seu intent a Reus i el 1864 a Vilafranca del Penedès. *La masia dels amors* veu la llum el 1866, però la seva redacció és, segons consta en els poemes que la prologuen, de l'any anterior, el 1865.

Una nota en espanyol – l'obra es va publicar originàriament en català i traducció espanyola al costat – que s'inclou en l'apèndix del llibre ens confirma que si més no el castell de deu anunciat a Vilafranca es va arribar a intentar, notícia transcendental, doncs, per al món casteller.

Transcrivim completa la nota de Briz per la seva importància:

"... Torres: costumbre popular y propia del país en donde pasa la acción de este poema. Consiste en levantar colosales torres, encaramándose unos hombres sobre otros: son estas de forma circular y llegan a tener la altura de un tercer piso. Solo las levantan gente adiestrada ya en esta clase de juego y además secundan las operaciones unas cuantas docenas de gente del país que se amontonan al rededor de la base de aquellas para detener en su caida a alguno de los que se encaraman, si es que tenga la mala suerte de venirse abajo. Se compone toda torre de siete hileras de hombres sobrepuestos: las ha habido de nueve: el máximo es de diez hileras. El año pasado en Villafranca se levantó una de estas (se llama *la de déu.)* En la base el número de hombres es muy crecido y va disminuyendo este por hileras hasta que llega a formar el remate un chico de corta edad. Una vez el muchacho está en su sitio se pone de cabeza abajo, bebe con un porron que le entregan los otros, y luego arrojándolo, dá una señal y la torre se deshace como por encanto.

También hay otra clase de juegos de esta especie y se llaman *Espadats.* El *espadat* consiste en un castillo de siete hombres uno encaramado sobre otro. Es una suerte peligrosísima por lo difícil que es sostener el equilibrio. Sin embargo la gente del país está tan avezada a esto, que repetidas veces en Tarragona ha visto el pueblo subir y bajar a un *espadat* las escaleras de la Seo y esto que tienen unas de veinte gradas..."[9]

Tant Pere Català com l'historiador Pere Ferrando[10] donen crèdit a les descripcions castelleres de Briz que ells coneixen, les quals també inclouen el fet, segons el nostre parer, més incomprensible – tot i que anecdòtic – de l'aleta amb porró. Allò que no apareix en l'altre text de Briz és la claredat amb què, des de la immediatesa cronològica, se'ns constata que l'any anterior a la redacció del text, és a dir el 1864, a Vilafranca s'havia **aixecat** la torre de deu.

¿Va ser, però, la tràgica mort que apareix a la novel.la de Briz el resultat de l'intent del castell de deu a Vilafranca o d'una posterior actuació en aquella o en una altra població, com la mateixa Tarragona? ¿O senzillament va ser un recurs de ficció que Briz va fer servir per lligar la gosadia dels castellers en aquelles proves i el fil conductor de la seva història?

D'altra banda, en el capítol segon de la novel.la, tot aprofitant per dibuixar-nos la figura del Jaume, se'ns referencia una interessant aportació sobre la geografia castellera i la gradació en la importància de les places vuitcentistes:

"... – Quin gandul que'n hi há! Vaya una pessa!
May l'he vist empunyir ni fals, ni arada;
sols per anar al joch en va depressa.
Sempre fumant, dessota la portxada
de la taberna' l trobaréu. Travessa
en lo joch mes que cap. Jamay s'endressa,
Va brut... Bah! ja l'heu vist. Sols pler le dona
quan Santa Tecla arriba o altra festa
fer parlaments, castells: en Tarragona
un va ferne l'altre any, que si la llesta
mà de un amich, que del perill se adona,
no' l para, tot voltant com una fona

Caigut y en terra mort quedat hauria.
-¿Y això? diguè un dels mossos, jo no hi era.
¿Qué va ser? – Lo de sempre; fer volía
lo valentás: en quant tè una fal.lera
no hi ha res que' l deture. Ell ja savía
que un castell tan, tan alt fer no's podía;

Mès, ab tot, volguè fè una de las sevas.
¿Nou pisos hi posa! – Qu'es cas! Bobada!,
un dels oyents respon, cap de las mevas
torras qu'en Reus ne faig quan arribada
n'es la festa majó'n tè vuit.– Las tevas
son fetas ab enginy, bè las estrevas..." [11]

En la redacció de l'obra de Briz, doncs, Tarragona apareix com a plaça en què s'intenten castells de nou, mentre que a Reus es treballa si més no habitualment en la gamma de set.

Finalment, deixem constància que *La masia dels amors* és una nova mostra de la col.laboració existent entre les colles de Valls, presents a Tarragona si més no des del 1861, i els antics castellers tarragonins, en aquest cas un mariner, Jaume.

Jordi Bertran

Notes

1. BERTRAN, Jordi: La festa major a *Vilaniu* de Narcís Oller: del document etnogràfic a la funcionalitat literària, a les actes del Col loqui Narcís Oller, Valls. 1996, inèdit.

2. BRIZ, Francesc-Pelai: *La masia dels amors.* Poema popular. Llibreteria de Joan Roca y Bros, Barcelona, 1866.

3. BRIZ: op.cit. p.256.

4. Diversos autors: *El ball de diables de Tarragona.* Teatre i festa a Catalunya. El Mèdol, Tarragona, 1993, p.78.

5. BRIZ: op.cit. p.476.

6. BRIZ: op.cit. pp.262-264.

7. CATALÀ, Pere, *Món Casteller.* Volum I. Rafael Dalmau Editor. Barcelona, 1981, p.128.

8. BRIZ: op.cit. pp.268-270.

9. BRIZ: op.cit. p.464.

10. CATALÀ: op.cit. Volum I, p.129; FERRANDO: *S'ha fet mai un castell de deu pisos?* a *L'Esperidió.* Colla Jove dels Xiquets de Tarragona, V època, núm.45, gener-juny 1996, p.20.

11. BRIZ: op.cit. pp. 62-64.

Profitosa excursió a Bree (Bèlgica)

Tres dies fent castells en tres països europeus

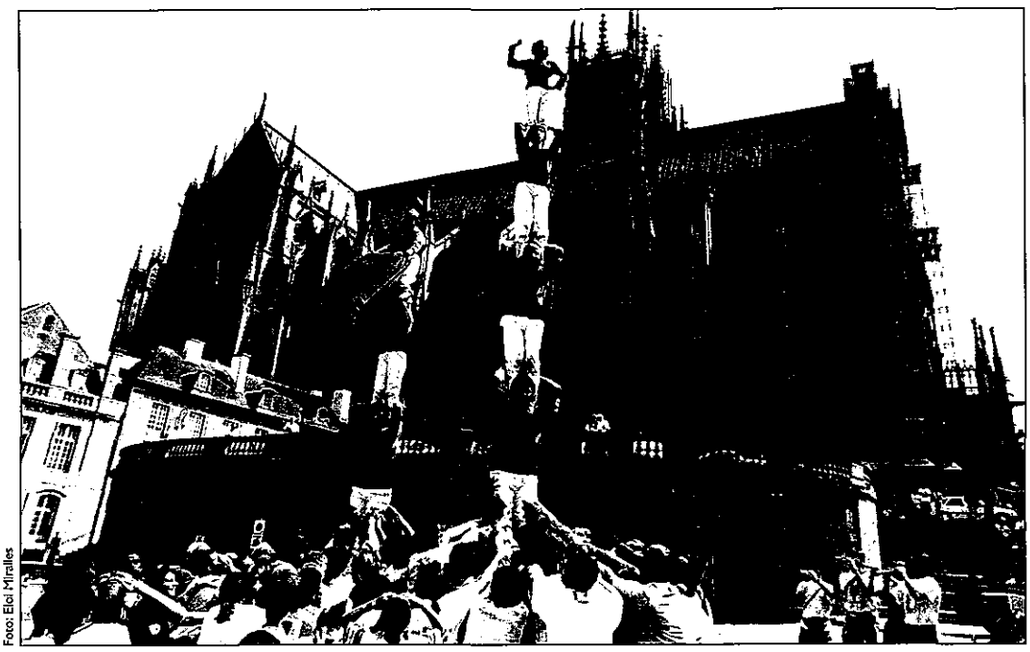

Foto: Eloi Miralles

El desgreuge casteller-barcelonista a Metz.

"Reivindicació" a Metz

La sortida, prevista per al 15 d'agost a les deu de la nit, es féu sense altra novetat que les quatre baixes inesperades que sofrí, a darrera hora i per circumstàncies diverses, l'expedició i amb el regust, un xic agredolç, de la caiguda del quatre de nou a la Bisbal, que va impedir d'arrodonir encara més una bona actuació.

Tota una nit de viatge ens portà, passat el migdia, a la bonica ciutat francesa de Metz on, amb el teló de fons de la seva impressionant catedral gòtica (famosa pels seus vitralls), vàrem aixecar simultàniament un parell de pilars, un de cinc i l'altre de quatre, aquest darrer amb l'anècdota que l'enxaneta deixà anar des del cim una bandera del Barça, en senyal de "desgreuge" i com a "resposta" a una eliminació que va patir l'equip blaugrana (i que va portar cua) a mans del conjunt titular d'aquesta ciutat de la Lorena.

Cap a Flandes

Un cop acomplerta aquesta petita reivindicació, l'expedició, encara al llarg de més de tres hores de camí, va continuar la ruta tot travessant els dos Luxemburg -el Gran Ducat independent i el belga-, la província belga-valona de Lieja, amb la capital inclosa, i una part dels dos Limburg -l'holandès i el belga-, per arribar a Bree just per sopar i poder assistir a la festa italiana que havien muntat els representants de Volpago del Montello, una vila del Véneto agermanada igualment amb la ciutat que ens acollia, com també ho està la ciutat alemanya de Geldern. Precisament no feia gaire que el municipi belga havia inaugurat una artística font monumental, de factura metàl.lica, davant l'Ajuntament, que representa al.legòricament l'agermanament amb els altres tres pobles germans.

No vam posar "una pica en Flandes", com deien els llibres d'història d'abans, però sí que hi plantàrem un espadat de categoria. Ni més ni menys que el segon pilar de sis descarregat al dellà del nostre país (el primer fou a Copenhaguen, l'abril de l'any passat). Els Castellers no solament vam aprofitar la sortida per terres flamenques per fer turisme, sinó també per dur a terme diverses actuacions en tres ciutats distintes, algunes de les quals amb un cert relleu o amb connotacions singulars, com veurem tot seguit.

Primer de tot, però, ens afanyarem a dir que aquesta nova experiència internacional s'emmarca dins de l'agermanament de la petita ciutat belga de Bree -l'amfitriona- amb la vila de Salomó, al Tarragonès. I és en aquest sentit que cal agrair al batlle salomonenc, l'amic Joan Boronat, el seu interès a portar la nostra colla al mateix lloc on ja havia actuat també, sis anys enrere, la colla Joves Xiquets de Valls.

També cal fer constar que en tot moment el nom de Catalunya fou -com havia de ser si no?- l'indicatiu i el referent del país representat per la vila de Salomó i que, per tant, juntament amb les banderes del municipi de Bree, de Flandes, de Bèlgica, d'Itàlia i d'Alemanya, les senyeres eren omnipresents als carrers de la ciutat amfitriona, mentre que només recordem haver vist un sol exemplar de la que només té dos pals vermells i que hom anomena popularment *l'estanquera*.

Es "tractava" d'anar a Maastrich

Des del moment que va quedar concretada formalment l'anada a Bree, fou desig de l'organització de la pròpia colla aprofitar l'avinentesa per anar de visita a la propera ciutat holandesa de Maastrich, distant només una cinquantena de quilòmetres, no pas per tal de signar-hi cap tractat -que d'això ja

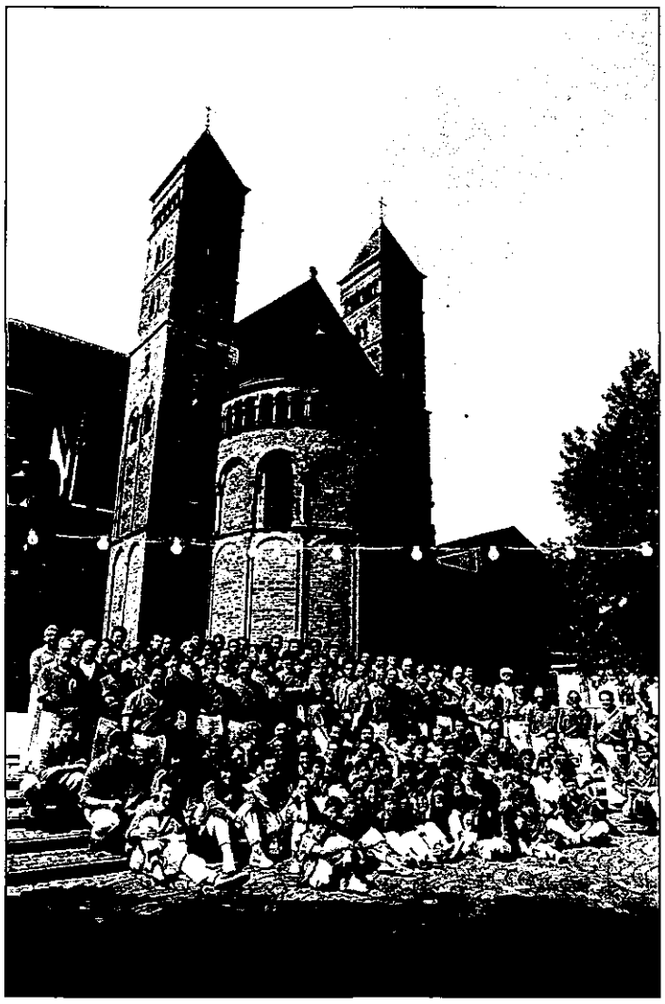

Foto: Eloi Miralles

El gruix de la colla posant darrere l'absis de la catedral catòlica de Maastricht.

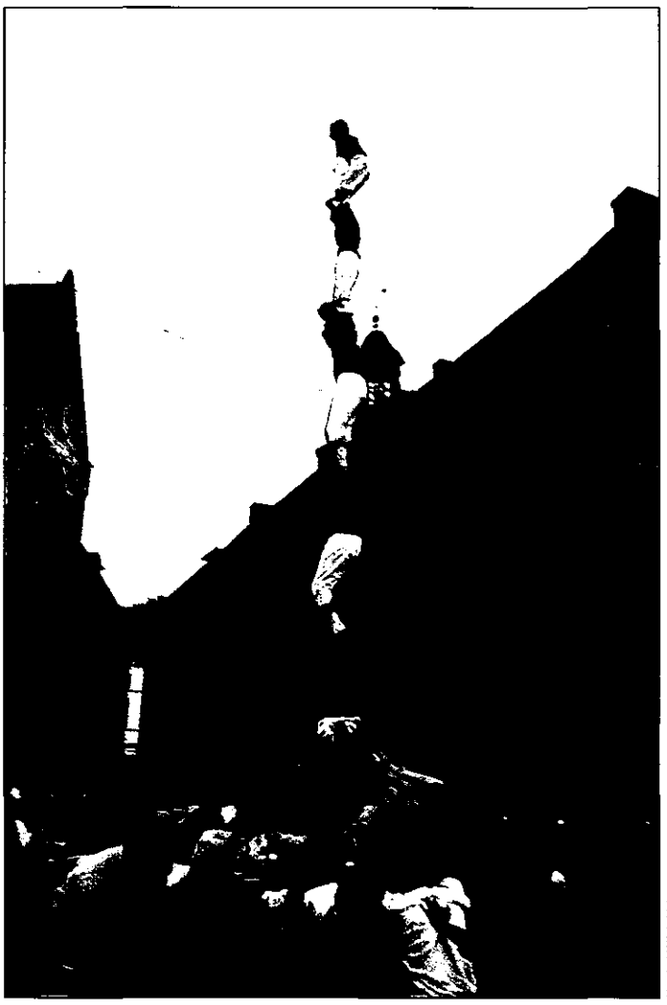

Foto: Eloi Miralles

Bree, 17 d'agost de 1996. El segon pilar de sis descarregat a l'estranger.

s'encarreguen d'altres-, sinó per fer-hi una exhibició castellera. Però les gestions prop de les autoritats de la ciutat, per part de l'Ajuntament de Bree, d'una banda, i pels amics de l'empresa holandesa "Activa" d'Enschede (que ens havien acollit dos anys abans), d'una altra, no van fructificar. I això va provocar que ens aventuréssim a fer l'actuació pel nostre compte i risc (no és la primera vegada que passa quan anem a l'estranger), actuació que va tenir lloc al rovell de l'ou de la ciutat sense cap mena de problema i que va crear un clima de certa expectació que anà *in crescendo* malgrat no haver estat anunciada.

El dissabte dia 17, doncs, al bell mig de l'esplanada que hi ha darrere de les dues catedrals - una catòlica i l'altra reformista- vàrem aixecar successivament el quatre de set, el tres de set, el tres de sis per sota i net i un pilar de cinc amb la senyera. D'aquesta manera deixàvem l'empremta castellera vilafranquina, com a ciutadans de l'Europa Comunitària, a la ciutat on se signà el tractat més conegut i controvertit dels darrers anys.

I finalment a Bree

Al vespre del mateix dia 17 vam plantar els primers castells a la ciutat belga on, després d'un pilar de cinc de salutació davant de l'Ajuntament, es dugué a terme una cercavila en el decurs de la qual vam aixecar un tres de sis amb l'agulla net (com a prova del que faríem l'endemà amb un pis més) i un pilar de quatre d'homenatge a una núvia que anava de casori. Per acabar, al peu del campanar de l'església, l'exhibició més important de la sortida consistí a completar el tres de set, el quatre de set amb l'agulla al mig, el pilar de sis i dos pilars de quatre simultanis amb les banderes de Flandes i de Catalunya, actuació que va donar pas a una impressionant festa catalana organitzada pels amics de Salomó, amb la contribució de l'Esbart Santa Tecla de Tarragona i del

Foto: Eloi Miralles

La canalla amb els gegants de Bree.

Grup de Diables de Vallmoll, on no podia faltar una bona ració de pa amb tomàquet i pernil, acompanyada de postres de músic i xampany a dojo. Tot un èxit!

La segona actuació a Bree va tenir lloc el diumenge a la tarda, gairebé en els mateixos escenaris que la vigília: dos pilars de quatre alhora davant l'Ajuntament, un altre pilar de quatre i una torre de sis en una cercavila més curta i, finalment, de nou a prop del campanar de l'església, on hi havia plantats els gegants de la ciutat, l'inèdit tres de set amb l'agulla al mig (vet aquí l'explicació de la prova del dia anterior), el quatre de set, la torre de sis i el pilar de cinc. Per cert, que aquell castell innovador pot ser tota una premonició de poder veure'l aixecar en un futur pròxim amb un pis més. Si més no, es va demostrar que les possibilitats hi són.

Amb la sortida de Bree, dilluns al matí, per arribar a Vilafranca cap a les tres de la matinada del dimarts, va acabar la nostra estada per terres flamenques, durant la qual vàrem comptar en tot moment amb el suport i l'assessorament dels organitzadors. Aquí cal esmentar molt especialment l'amic Louis, així com la companyia de l'hostessa Cristine, qui, a més, ens va fer de guia eficient al llarg d'aquesta nova sortida europea que va ser força profitosa i ben reconeguda, atès que ens van prometre de poder tornar-hi en un futur no gaire llunyà.

Aquesta era la segona vegada que els vilafranquins actuàvem a Bèlgica. En l'anterior va ser la capital, Brussel.les -de tornada d'Holanda, l'estiu del 1994-, la que fou testimoni de la nostra presència amb uns castells força similars, per bé que Bree comptà amb el valor afegit d'un nou pilar de sis descarregat. I el repicó d'aquesta segona sortida a terres belgues ha estat la nostra actuació recent a la vila de Salomó, per tal d'agrair la invitació que la féu possible.

EMF

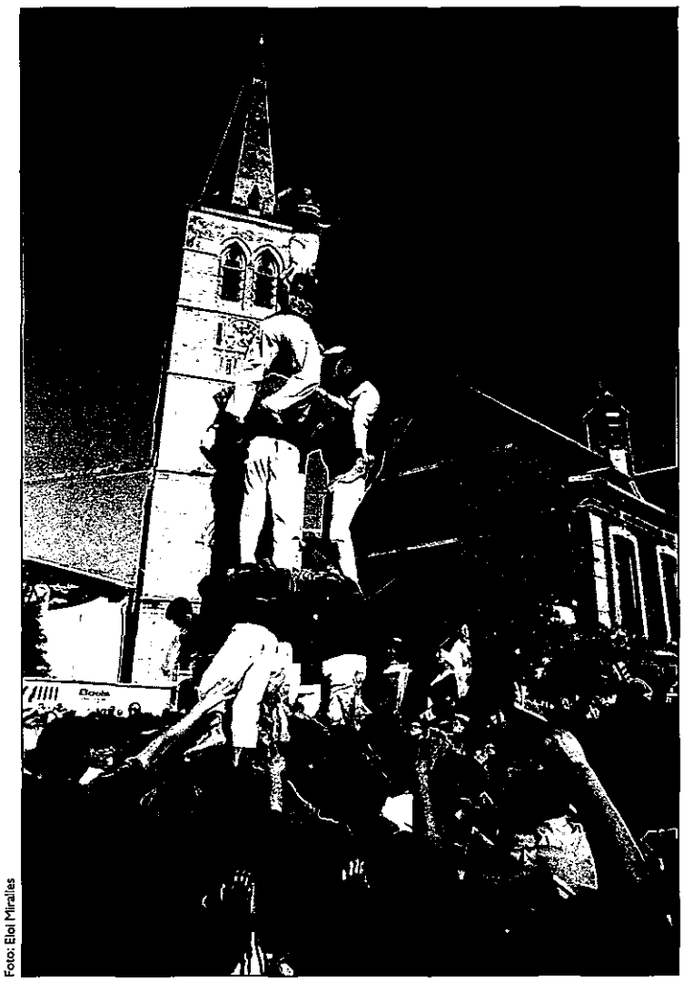

Foto: Eloi Miralles

El tres de set amb l'agulla al mig que plantàrem a prop del campanar de l'església de Bree constituí una autèntica novetat.

MARBRES MASÓ

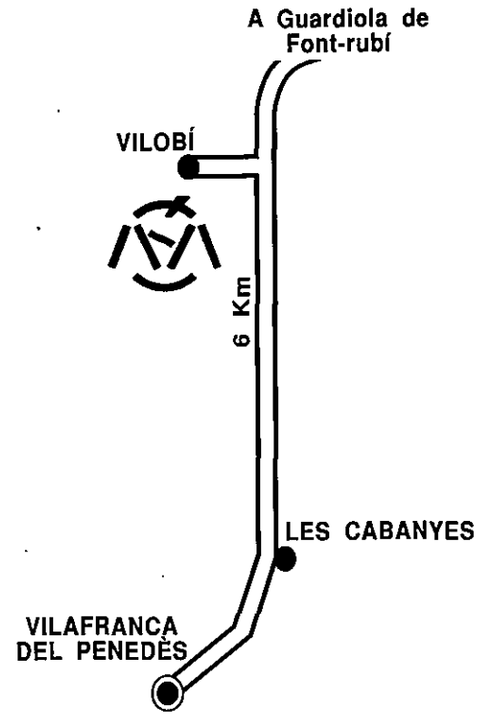

AVGDA. DIPUTACIÓ, S/N - TEL. I FAX 897 85 36
08735 VILOBÍ DEL PENEDÈS

El carter sempre truca dues vegades

El diumenge 26 de gener de 1997, al mercat de Sant Antoni de Barcelona, pels volts de dos quarts d'una del migdia, un parell de vilafranquins, el Jaume Grau, *el de la ràdio*, i qui això signa, estaven remenant en una de les moltes parades de llibres vells que envolten el popular mercat.

Anàvem a la recerca de *papers vells* i de postals antigues, sobretot si tenien a veure amb l'anomenada cultura popular en general, i de la vilafranquina, en particular. Val a dir que ja en aquells moments havíem aconseguit un cert èxit en la nostra recerca.

Amb un ull posat al rellotge, perquè l'hora de tornada que ens havíem marcat ja s'atansava, estàvem mirant l'última parada que ens havia cridat l'atenció.

Mentre jo observava una col.lecció de postals de castells vallencs -que, tot s'ha de dir, no vaig comprar perquè eren massa cares-, vaig sentir el meu *col.lega de razzia* que em cridava amb una veu tota rara. El cor em va fer un bot: havia trobat una postal que aclaria algun misteri casteller?

M'hi atanso i amb sorpresa veig que té als dits tres postals bastant modernes de Vilafranca -de fet, alguna encara es pot trobar com a nova-. Davant la meva estranyesa, el Jaume es va limitar a donar la volta a les postals i a ensenyar-me a qui anaven dirigides: el Fèlix Balañà, *Balantains*!, i eren de l'any 1972! (això de *Balantains* naturalment és cosa meva, perquè ens entenguem).

Eren postals que havia rebut el Fèlix mentre feia el servei militar, l'any de gràcia, i del *Caudillo*, de 1972. És clar que en aquells anys no hi havia objeccions de consciència ni insubmissions que valguessin.

Les vam comprar ràpidament i, tot seguit, les vam llegir detingudament. Dues postals només es referien a temes familiars i personals, però la tercera... renoi la tercera!

Li havia enviat el seu pare per explicar-li l'eufòria que vivia la colla en aquells dies arran de l'actuació que s'havia fet el 15 d'agost, a la Bisbal. Si en llegiu la reproducció que trobareu junt amb aquestes línies, us podreu fer el càrrec que en altres èpoques en aquesta colla també s'havien viscut grans moments.

Com a curiositat, cal dir que en aquella actuació es van descarregar el quatre de vuit i la torre de set, i es va carregar el pilar de sis. Aleshores era una actuació de primera categoria.

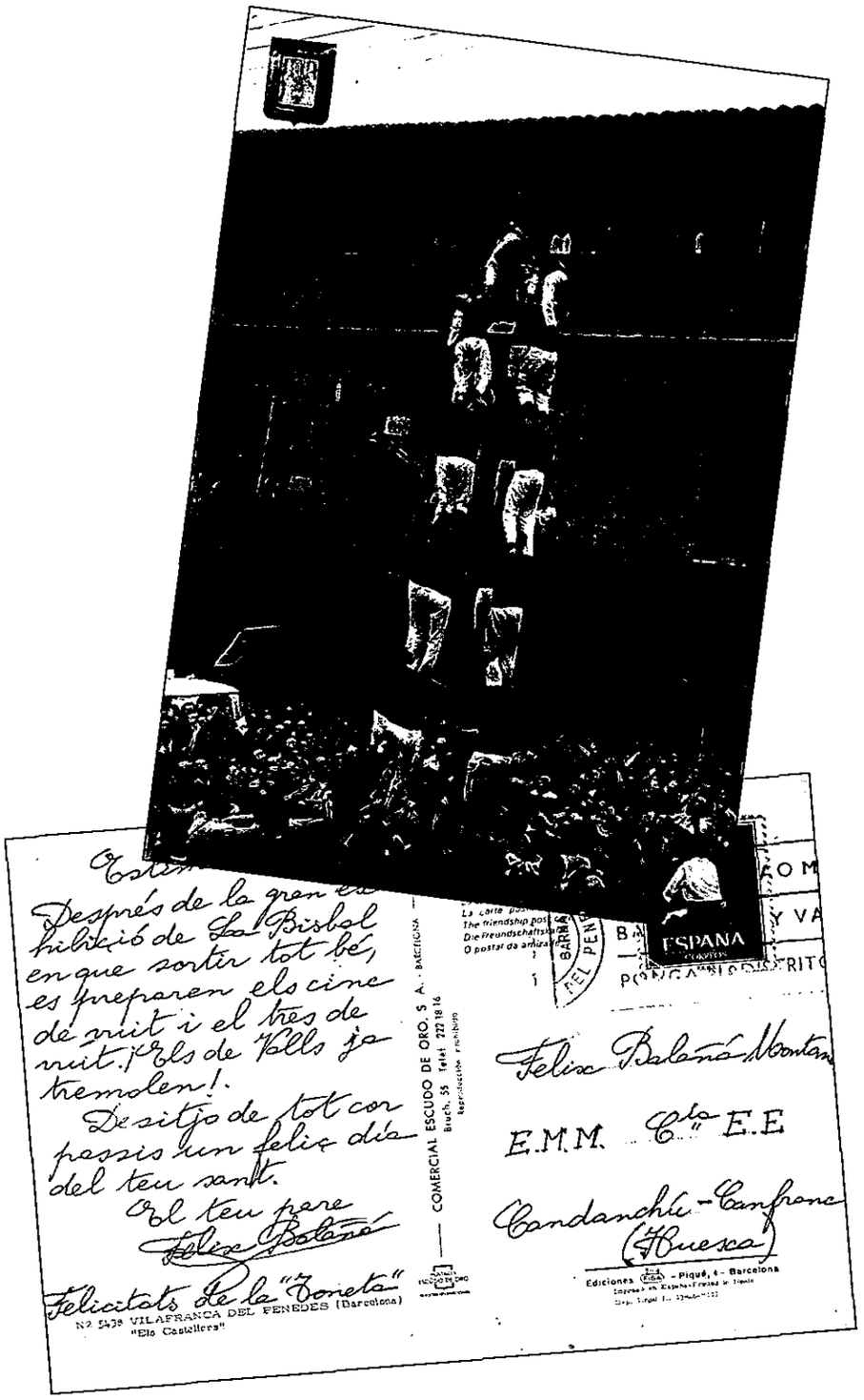

També s'ha d'indicar que el Jaume, que va ser qui es va gratar la butxaca per pagar les postals, les va donar al Fèlix. Això sí, li va posar dues condicions: la primera, que ara les guardi millor que ho va fer l'any 1972, i la segona, que si més no la que fa referència als castells es publiqués a **El Figarot**.

I per acabar, faig una reflexió: us imagineu quina immensa casualitat s'ha de donar perquè el Fèlix perdi unes postals -ell que ho guarda tot- i que al cap de vint-i-cinc anys, uns amics seus les hi trobin. Quants tombs deuen haver fet aquestes postals! Verdaderament, el carter sempre truca dues vegades.

Jordi Mir

Els Castellers arreu del món

Ensenyar una torre de nou, per exemple, deixa bocabadat a tothom, siguis on siguis, i les reaccions i les preguntes són molt diverses; totes, però, amb el ditet sobre la fotografia per comptar els pisos. No s'ho acaben de creure!

Foto: Lluís López

Fàbrica de para-sols, Chiang Mai (Tailàndia)

Alguns castellers tenen/tenim el vici sa de viatjar. Viatjar per visitar nous i fascinants indrets, per parlar amb gent raríssima, per conèixer-ne la cultura i també, per què no, per fer conèixer la nostra pròpia.

Hi ha moltes maneres d'anar pel món i una és amb una gran motxilla a l'esquena i un bitllet d'avió a la butxaca. Aquesta peculiar manera de voltar té els seus avantatges, com per exemple que gaudeixes de tota la llibertat del món; però també presenta certs inconvenients, com el fet d'estar perdut o *penjat* en alguns moments, en els quals agraeixes molt un cop de mà d'algú o altre. (que t'avisi que el poble que busques és precisament el mateix en què et trobes, ja que tu no havies entès ni una lletra de la manera com l'escriuen en la llengua del país; que et puja quan fas autoestop, visitant llocs inhòspits o si estàs ben perdut...).

Aquests encontres fortuïts amb gent de la contrada o amb altres motxillers d'arreu del món acostumen a ser breus, però intensos. Això de dur la casa a sobre (vull dir la motxilla) no et permet de portar gaires objectes per anar regalant en senyal d'agraïment, o amb la finalitat de fer conèixer la cultura catalana i promocionar-la. Així doncs, què pot anar millor que recórrer a les fotos de castells?

Exportar els castells

Els castells, que són molt representatius de la nostra cultura, tant per ells mateixos com pels coneguts valors que representen (col.lectiu obert, sense distinció de raça, de cultura, de sexe, d'edat o de grup social, que s'esforça i treballa conjuntament -i sovint anònimament- per un objectiu comú) són espectaculars i *fàcilment exportables*.

Així que, abans de cada viatge, és obligat visitar l'oficina de turisme per demanar fullets de Vilafranca i fotos de castells. També convé dur altres fotografies i fotocòpies (en color i/o en blanc i negre) per personalitzar el regal a aquella persona a qui li lliures, tot escrivint al darrere quatre línies seguides, sempre, de les dates de la Festa Major, de la Diada de la Colla i d'on és Vilafranca, perquè es vagi reservant tres dies de les vacances i vingui a veure'ns.

Les cares, tant se val que siguin grogues, com negres, marrons, blanques o morenes, són d'allò més expressives i divertides de contemplar. Ensenyar una torre de nou, per exemple, deixa bocabadat a tothom, siguis on siguis, i les reaccions i les preguntes són molt diverses; totes, però, amb el ditet sobre la fotografia per comptar els pisos. No s'ho acaben de creure!

Les fotos, que després tornes a enviar per correu a les persones amb qui continua l'amistat, a part de ser un detall que les bones persones (el món n'és ple) o aquelles amb qui ha nascut una forta amistat agraeixen molt, de vegades també serveixen per obtenir un xic més d'allò que vols, però que per les raons que sigui no és permès de tenir (és adir, per *subornar*).

Els nostres estimats castells, esvelts, bonics i superespectaculars, ja són coneguts i admirats a mig món. Ara és feina de tots nosaltres aconseguir que arribin a l'altre mig que resta, perquè alguna part d'aquesta meitat els vingui a veure i a viure en directe a *la plaça més castellera del món*. De passada, entraran unes quantes divises, que sempre aniran bé (l'economia també compta i, si no, que els ho diguin als botiguers).

Dues anècdotes

Per acabar, m'agradaria explicar-vos dues curtes anècdotes, malgrat que corri el risc de personalitzar una mica massa l'article i perdre el to general que fins ara ha mantingut:

És l'1 de novembre de 1994, al Brasil, a Rio de Janeiro, concretament a l'estadi de Maracanà. La visita normal inclou veure l'estadi per dins, els

vestidors, els passadissos... però mai el camp (és sagrat). Una fotografia d'un quatre de nou va obrir un cadenat i ens va portar a la mítica gespa i a les banquetes de l'estadi més gran del món. De passada, també us diré es va portar un bon plec d'informació, fotos i una carta al batlle de Rio, i ara governador de l'Estat, senyor Marcello Alencor, perquè, com que al febrer havíem estat al carnaval de Venècia, qui ens pot privar d'anar al de Rio?

La segona anècdota va passar el juliol del 1991, en un tren nocturn al nord de Suècia. Acompanyat d'un bon parell d'hamburgueses (rosses, d'ulls blaus, de la ciutat alemanya d'Hamburg), acabo parlant de castells mentre els ensenyo una petita fotografia. Queden *al.lucinades* i, al cap d'un mes i mig, rebo una trucada, el 28 d'agost: ja són aquí! El 29, empalmem a la Festa Major; el 30, matinades i cap a Cal Figarot, on ens *posem les botes* de cava (via porró), després anem a la plaça i queden fascinades amb els castells de nou. No sé si algú de vosaltres, castellers *observadors*, encara les recorda, però eren espectaculars. Van *flipar* molt i encara avui m'ho comenten a les cartes. El que fa una foto de castells!

Senzillament: visca els castells internacionals!

City (Lluís)

Una fotografia d'un quatre de nou va obrir un cadenat i ens va portar a la mítica gespa i a les banquetes de l'estadi més gran del món.

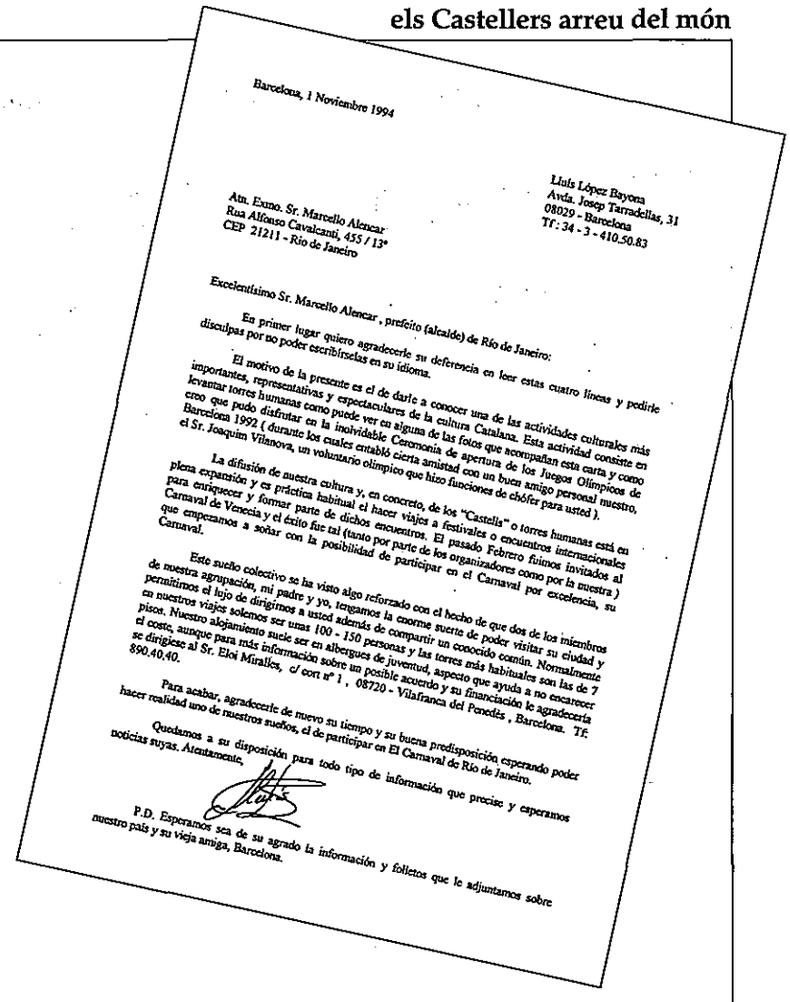

Barcelona, 1 Noviembre 1994

Lluis López Bayona
Avda. Josep Tarradellas, 31
08029 - Barcelona
Tf: 34 - 3 - 410.50.83

Atn. Exmo. Sr. Marcello Alencar
Rua Alfonso Cavalcanti, 455 / 13°
CEP 21211 - Río de Janeiro

Excelentísimo Sr. Marcello Alencar , prefeito (alcalde) de Río de Janeiro:

En primer lugar quiero agradecerle su deferencia en leer estas cuatro líneas y pedirle disculpas por no poder escribírselas en su idioma.

El motivo de la presente es el de darle a conocer una de las actividades culturales más importantes, representativas y espectaculares de la cultura Catalana. Esta actividad consiste en levantar torres humanas como puede ver en alguna de las fotos que acompañan esta carta y como creo que pudo disfrutar en la inolvidable Ceremonia de apertura de los Juegos Olímpicos de Barcelona 1992 (durante los cuales entablé cierta amistad con un buen amigo personal nuestro, el Sr. Joaquim Vilanova, un voluntario olímpico que hizo funciones de chófer para usted).

La difusión de nuestra cultura y, en concreto, de los "Castells" o torres humanas está en plena expansión y es práctica habitual el hacer viajes a festivales o encuentros internacionales para enriquecer y formar parte de dichos encuentros. El pasado Febrero fuimos invitados al Carnaval de Venecia y el éxito fue tal (tanto por parte de los organizadores como por la nuestra) que empezamos a soñar con la posibilidad de participar en el Carnaval por excelencia, su Carnaval.

Este sueño colectivo se ha visto algo reforzado con el hecho de que dos de los miembros de nuestra agrupación, mi padre y yo, tengamos la enorme suerte de poder visitar su ciudad y permitirnos el lujo de dirigirnos a usted además de compartir un conocido común. Normalmente en nuestros viajes solemos ser unas 100 - 150 personas y las torres más habituales son las de 7 pisos. Nuestro alojamiento suele ser en albergues de juventud, aspecto que ayuda a no encarecer el coste, aunque para más información sobre un posible acuerdo y su financiación le agradecería se dirigiese al Sr. Eloi Miralles, c/ cort nº 1 , 08720 - Vilafranca del Penedès , Barcelona. Tf. 890.40.40.

Para acabar, agradecerle de nuevo su tiempo y su buena predisposición esperando poder hacer realidad uno de nuestros sueños, el de participar en El Carnaval de Río de Janeiro.

Quedamos a su disposición para todo tipo de información que precise y esperamos noticias suyas. Atentamente,

P.D. Esperamos sea de su agrado la información y folletos que le adjuntamos sobre nuestro país y su vieja amiga, Barcelona.

JOIMA

JOIERIA
RELLOTGERIA

C/ Cort, 45 - Telèfon 892 40 31 - Vilafranca del Penedès

Un nou repàs a la premsa castellera internacional

Tornem a ser protagonistes

En el darrer **El Figarot** ens fèiem ressò de l'interès que va desvetllar arreu del món el nostre primer intent de pilar de vuit, alhora que donàvem a conèixer altres notícies relacionades amb el fet casteller vilafranquí a escala internacional. Ens lamentàvem, tanmateix, del fet que hagués tingut tanta audiència aquella primerenca temptativa que no reeixí i que, en canvi, no ens hagués arribat cap mena d'informació relativa als èxits assolits durant la segona meitat de la temporada del 1995. Sortosament, però, l'any passat tot va ser diferent. I així, la torre de nou guanyadora a Tarragona -com veurem tot seguit- també va donar la volta al món, de la mateixa manera que ho féu - en menor escala, però- el quatre de nou amb folre i l'agulla al mig de la Diada de Tots Sants. Gairebé en tots els retalls de premsa que ens han arribat la notícia ve il.lustrada amb el document gràfic corresponent, per bé que en molts casos es tracta de simples gasetilles, les quals reproduïm, però, pel seu valor anecdòtic i també per poder copsar els disbarats que algunes ens ofereixen. Complementarem, a més, aquest repàs exhaustiu amb la referència a d'altres reportatges publicats dellà del nostre país, amb Vilafranca i els seus Castellers com a protagonistes i àdhuc amb altres informacions incloses a diversos anuaris de casa nostra.

Una torre de nou un xic pilanera

La imatge fotogràfica més divulgada ha estat la captada pel fotògraf de l'agència Associated Press, César Rangel, una **torre de nou amb folre i manilles** que gairebé es pot confondre amb un pilar de vuit, atès que està presa pel darrere d'un dels pilars, des de la graderia més propera.

D'**Alemanya** coneixem la seva publicació en tres periòdics. *Die Welt*, amb el títol: «*Torres vivents a Tarragona*», espanyolitzava la notícia en aquests termes: «*On normalment lluiten toros negres i valents matadors es va celebrar el cap de setmana passat un concurs excepcional. A la plaça de braus de la ciutat espanyola de Tarragona es van donar cita divuit grups per construir la torre humana més alta. El guanyador va ser la colla de Vilafranca del Penedès. La part més alta es movia a vint metres d'alçada del terra. Cinc-centes persones formen un ferm i fort pedestal de la torre vivent de nou pisos, aproximadament seixanta persones tremolaven a l'aire*» (publicat a *La Voz del Penedès*, 18.10.96). Per la seva part, el *Berliner Zeitung*, Diari de Berlín (08.10.96) hi donava un toc més informal - ja des del seu encapçalament: «*De baixar sempre baixen...*» - amb aquest comentari: «*Perdoneu!, algú de vosaltres nois, em pot canviar una moneda de cinc marcs? Més val no preguntar-ho a ningú, perquè els seixanta participants de la plaça de braus de Tarragona trontollen entre cel i terra, i en aquest moment no els queda cap mà lliure. Una torre de mans humans amb un total de nou pisos (els de sota no s'aprecien a la fotografia). Fins a uns setze metres d'alçada arriba aquesta construcció feta a base d'una demostració de força. Al noiet de dalt de tot se li obre una panoràmica com si fos al sisè pis d'un edifici, però no acabem d'estar segurs que li agradi la vista*». I, per últim, el *Schwäbische Zeitung*, Diari de Suàbia, anava més de cara al gra i amb la llegenda «*Cap al cel*» precisava que: «*La torre humana més alta la va aconseguir diumenge passat, amb motiu d'una competició, la Colla de Vilafranca del Penades, aconseguint una estructura de nou pisos. La pinya la varen formar cinc-centes persones i la resta de l'estructura seixanta persones més. A la fotografia no s'aprecia el*

pis inferior». (La confusió *Penades* per Penedès la veurem repetida en d'altres comentaris que segueixen, així com algunes espifiades sobre el mot Vilafranca).

Del continent europeu anem a parar tot seguit a l'asiàtic per trobar una altra notícia, publicada a l'**Índia** per *The Times of India* de la ciutat de Bangalore, a la secció «*Arreu del Món*». El peu de foto diu així: «*L'equip dels Castellers de Villafranca del Penades aconsegueix una torre humana a la plaça de braus de Tarragona aquest diumenge. Els Castellers varen guanyar el concurs de torres humanes en construir una torre de nou pisos (el nivell inferior no es veu) amb unes seixanta persones alçades i un total de cinc-centes persones que aguanten la base*». Sense moure'ns de l'Àsia passem al **Japó** d'on coneixem la publicació de la torre a dos diaris nipons. El *Japan Times* (08.10.96) titula: «*Bastint torres per sobre els altres*» el següent comentari: «*L'equip dels Castellers de Villafranc del Penedes corona la seva torre a la plaça de braus de Tarragona, aquest diumenge. L'equip va guanyar la competició del dia en bastir una torre de nou pisos (el nivell inferior no s'aprecia) amb unes seixanta persones alçades sobre una base de cinc-centes més*». El text apareix amb una nota manuscrita d'un lector anònim i una impressió molt personal: «*L'any que ve, m'hi posaré,... o potser millor que me'ls miri*».

The Daily Yomiuri (del mateix 8 d'octubre), que es publica a Tokyo, Osaka, Nagoya, Fukushima i Kitakiushu, encapçala la notícia amb l'eloqüent: «*Torre de poder*» i segueix: «*L'equip dels Castellers de Villafranca del Penades basteix una torre humana a la plaça de braus de Tarragona aquest diumenge. Els Castellers varen guanyar el concurs de torres humanes amb una torre de nou pisos (el nivell inferior no es veu) amb unes seixanta persones alçades i un total de cinc-centes persones que aguanten la base*».

Saltem ara cap al cantó oposat del Pacífic per anar a parar al continent americà, concretament als **Estats Units de l'Amèrica del Nord**. Des de Califòrnia, Jordi Honey i Rosés - fill de mare vilafranquina i nebot de castellers - ens féu tramesa de la notícia publicada al diari *San Jose Mercury News* (07.10.96) amb el títol «*Tower Power*», gairebé idèntic al del darrer dels periòdics japonesos esmentats i un comentari molt precís: «*L'equip dels Castellers de Villafranca del Penades va guanyar la competició de torres humanes diumenge passat a la plaça de braus de Tarragona, Espanya, en construir una torre de nou pisos (els nivells inferiors no s'aprecien)*». A la mateixa costa oest dels USA, el *San Francisco Examiner* (del mateix dia 7) s'expressava en termes semblants: «*L'equip de la torre més alta*», com a llegenda, mentre que a peu de foto rebatejava encara més la nostra vila: «*L'equip dels Castellers de Vellafranca del Penades va aconseguir el premi de la torre humana més alta en una competició que se celebrava a la plaça de braus de Tarragona, Espanya, diumenge passat. La seva torre de nou pisos tenia cinc-centes persones a la base i seixanta membres densament entrellaçats en formaven la resta*».

I del Pacífic arribem a l'Atlàntic per tornar a la **península Ibèrica** i retrobar la informació. El *Diario de Ávila*, en el seu suplement «*La Revista*», secció «*Meridiano*», acompanyava una fotografia molt millor de la torre de nou amb l'eslògan «*La unión hace la altura*» i un text que involuntàriament afegia noranta concursos més a la xifra real dels que han tingut lloc a Tarragona: «*La dels castellers és una tradició que guanya adeptes a tot Catalunya. Per això els aficionats a aquestes torres humanes ho tenen cada dia més difícil. En la instantània, la torre de dos de nou dels Castellers de Vilafranca, guanyadors del CVI Concurs bianual celebrat a la plaça de toros de Tarragona*».

Castell amb «sorpresa»

Ja hem avisat abans que el **quatre de nou amb folre i l'agulla al mig** de la diada vilafranquina de Tots Sants no va tenir tanta audiència com la torre de nou tarragonina. La fotografia que hem trobat publicada és de Marcel·la Aguiló, de la mateixa agència Associated Press, i reporta la davallada dels dosos del castell, quan l'enxaneta comença a treure el nas dalt del pilar del mig.

A **França**, el periòdic *Le Matin* (04.11.96) definia la foto com a «*Pyramide humaine*» i afegia que «*És la segona vegada en tota la història d'aquesta petita població i a la vegada de tot el món que han fet fortuna. A Villafranca del Penendes, al nord-est d'Espanya, els que anomenen 'Castellers locals' han aconseguit el seu repte: bastir una piràmide humana de nou nivells. Milers de persones van ajudar a fer que l'intent fos coronat i que després es 'destruís' la piràmide sense que ningú caigués. Sens dubte una bona proesa*».

A **Alemanya**, el *Frankfurter*

Rundschau (del mateix 4 de novembre) parlava de «*El Torrot de Vilafranca*», concretant que «*milers de persones observaven els 'Castellers', que a Vilafranca del Penedes, al nord-est d'Espanya, aixecaven una torre humana. Finalment la 'construcció' va arribar a nou pisos*».

Una darrera imatge l'hem localitzada al **Japó**, on el diari *Asahi Evening News* (03.11.96), amb la proclama «*Mantenint-se ben alts*», informa que «*milers de persones omplen la plaça municipal de Vilafranca del Penedes al nord-est d'Espanya aquest divendres quan una torre humana massiva s'aixeca per damunt de la multitud. Era la segona vegada a la història que aquest castell - anomenat 4 de 9 - s'ha aconseguit construir i desmuntar sense que cap dels centenars de persones que hi prenen part caiguessin*».

Afegirem que, la revista «*MagAZine*» del diari *The European*, publicat a Londres (14-20.11.96), dins la secció «*L'A-Z d'Europa*», comenta a l'apartat corresponent a la lletra C una notícia (sense fotografia que la il·lustri) que per força hem de concretar-la en el 4 de 9 f.a.: «*Castellers de Vilafranca, un grup de forçuts espanyols, han construït i desmuntat una torre humana de nou pisos per primera vegada sense caure. Cada nivell tenia quatre persones*». Aquesta mateixa revista (15-21.05.97) publica un altre article: «*Catalans que intenten tocar el cel*», signat per Peter Dunkley, en el qual també es parla, en alguns paràgrafs, de la nostra colla: «*Fins ara els Castellers de Vilafranca han esquivat el 4 de 9 sense folre. En canvi, l'any passat, amb una astuta estratègia per desbancar els Minyons, varen triar fer un intent d'un 4 de 10 amb folre i manilles inèdit. Si ho haguessin aconseguit, hauria estat la primera estructura de deu pisos mai construïda i una de les fites més importants de la història castellera, però tan sols varen poder posar-hi cinc pisos. La pinya es va ensorrar sota l'enorme pes de les més de vuitanta persones que reforçaven el castell al segon i tercer pis. Amb la temporada 1997 bastant tancada, els Minyons i els de Vilafranca juguen com el gat i la rata amb les diades. Passaran setmanes abans no quedin esgotats, tant físicament com mental, per intentar el 4 de 9 sense folre. Entretant bastiran estructures de vuit pisos i de nou de menys dificultat. En Carles Feiner, el president dels Minyons diu clarament 'Ens entrenem molt. Quan creguem que estiguem preparats, ens hi llançarem'. El portaveu dels vilafranquins confirma que s'estan concentrant en el 4 de 9 i que en faran un intent més endavant de la temporada. 'I si tot va bé' diu 'fins i tot podem tornar a intentar el castell de deu pisos, la moral és molt alta'. Els vilafranquins són un grup de gran talent amb molts èxits acumulats, però cada construcció té les seves pròpies dificultats, i els Minyons hauran après dels seus dos intents de 4 de 9*».

Finalmet, no ens podem estar d'incloure en aquest apartat aquell comentari insòlit que vam escoltar de llavis d'un presentador de TV d'una cadena espanyola quan, el mateix dia de Tots Sants a la nit, deixava anar allò de «*... ino se lo pierdan! Ahora veran Vds. un castillo con sorpresa*». Com si fos un ou Kinder, vaja!

Poti-poti casteller

Deixant de banda ja aquestes múltiples referències als dos castells més emblemàtics que ha descarregat la nostra colla, cal que ens aturem en d'altres notícies a les quals hem tingut accés i que tenen les camises verdes com a protagonistes. L'article més complet - i molt ben estructurat per cert - ens ha arribat de **Suïssa**, del diari *Tages Anzeiger* (30.10.96) de Zuric. El trobem a la secció de «*Viatges*» i el signa Peter Schwaar, mentre que les fotografies són del nostre conegut Marc Arias. El títol l'hem traduït amb una expressió tan vilafranquina com «*Rampuant cap al cel*» i porta el sotstítol de «*Catalunya, la terra de les torres humanes*». *Comença així: « El que per a molts a Espanya són les curses de braus, a gran part de Catalunya ho són els castells: torres humanes de fins a nou pisos en les quals participen centenars de persones. Cada dos anys, a Tarragona, se celebra la competició de les millors colles*». A continuació, el periodista fa un introducció que denota un bon coneixement del tema: «*El pronòstic metereològic per aquest diumenge 6 d'octubre de 1996 és dolent; però ningú s'ho vol creure a la ciutat de Tarragona, situada a la Costa Daurada i a una hora de viatge en tren al sud de Barcelona. I efectivament, després d'una nit de tempesta, l'amable sol de tardor il·lumina, aquest matí de diumenge, la plaça de braus on se celebra la setzena edició del Concurs de Castells. Les grades s'han omplert i vint mil persones celebren amb grans aplaudiments l'arribada de les colles. Els castellers, amb les seves camises de colors llampants s'ordenen a la plaça com si d'un conjunt floral es tractés. Cadascuna de les divuit colles participants reben el suport entusiasta dels seus aficionats i a les deu del matí, poc abans que homes, dones i nens de la primera colla iniciïn el Concurs, hi ha un ambient de gran expectació. Ni tan sols aquest cronista suís aconsegueix abstreure's de l'emoció*».

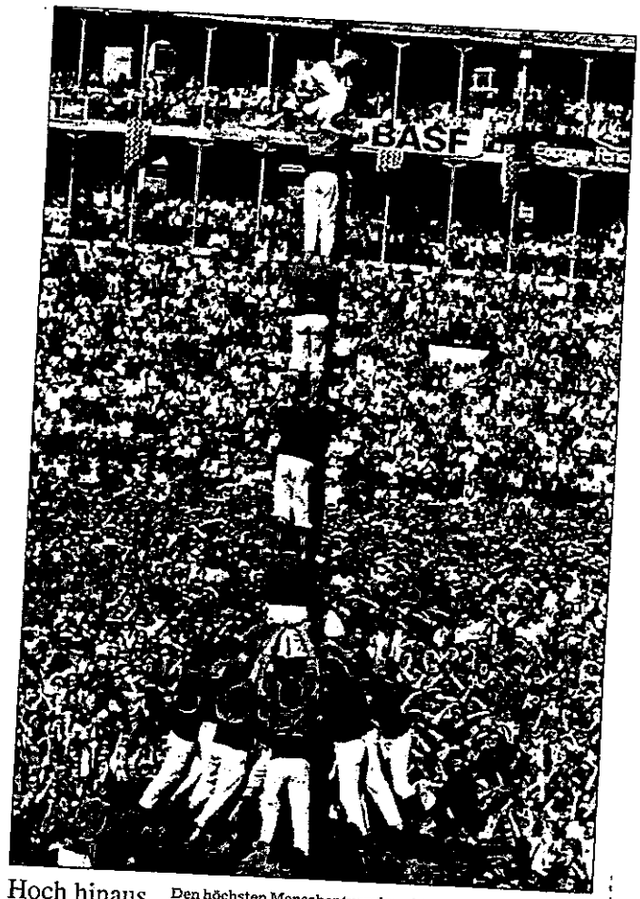

Hoch hinaus Den höchsten Menschenturm brachte am Sonntag bei einem Wettbewerb im spanischen Tarragona das Team aus Villafranca del Penades mit einem neunstöckigen Gebilde zustande. 60 Leute standen oben, 500 andere bildeten das „Fundament". Die unterste „Etage" ist auf dem Foto nicht mehr zu sehen. Foto: ap

De l'apartat següent que l'autor titula «*Expectació*» extraiem que «*el dia anterior, vaig poder seguir un programa de Ràdio Tarragona en el qual es parlava del 'concurs més important de la història castellera'. En les trucades de molts oients es palpava aquest ambient d'expectació i gairebé tothom s'atrevia a fer pronòstics: quina colla aconseguirà les torres més espectaculars i més altes? Quasi hi ha unanimitat pel que fa als favorits: Castellers de Vilafranca. Però molts també es decanten per una de les dues colles participants de la petita població de Valls, bressol dels castells, i a través de les ones radiofòniques es desitgen molta sort. En els dies anteriors a aquest decisiu diumenge, les colles desenvolupen una activitat d'assajos frenètica, ja que es tracta de l'honor i del prestigi, i pot ser que fins i tot s'aconsegueixi una construcció mai vista o bé no realitzada durant dècades. Per exemple, un cinc de nou amb folre - una torre de nou pisos que es recolza sobre una gran base (pinya) composta d'un centenar llarg de persones i sobre una segona base (folre) una mica menys compacte, formant cinc nivells de cinc persones, que, a la vegada, es veuen coronats pels nens que fan d'acotxador i d'enxaneta. Finalment però, aquest diumenge a la plaça de braus no podrem veure aquest difícil castell aconseguit ben poques vegades. En algun moment, un poeta català va descriure els castells com el resultat d'una combinació de «força, equilibri, valor i seny». El visitant suís experimenta en pròpia pell aquests conceptes*».

El cronista s'esplaia després en altres tres apartats (que no transcrivim per no allargar-nos massa): «*Encoratjar i elogiar*», «*L'altivesa pot conduir al fracàs*» i «*Tothom té el seu lloc*», mentre que en el darrer,

THE DAILY YOMIURI

Tower of power

The Castellers de Villafranca del Penades team forms a human tower in the bullring in Tarragona, Spain, on Sunday. The Castellers won the human tower competition with a nine-level tower (bottom level not seen) with about 60 people in the air and 500 people supporting the base.

San Jose Mercury News

ASSOCIATED PRESS

Tower power

The Castellers de Villafranca del Penades team won the human tower competition Sunday in the Tarragona bullring in Spain by building a nine-level tower (bottom levels aren't seen).

THE TIMES OF INDIA, BANGALORE

The Castellers de Villafranca del Penades team achieve a human tower in the Tarragona bullring on Sunday. The Castellers won the human tower competition by building a 9 level tower (bottom level not seen) with around 60 people in the air and a total of 500 people supporting the base.

SAN FRANCISCO EXAMINER

AP/CESAR RANGEL

The Castellers *de Vellafranca del Penades team took the prize for the tallest human tower in a competition in the bullring of Tarragona, Spain, Sunday. Their nine-level tower used a mass of 500 people as its foundation, with 60 tightly intertwined members forming the remainder*

«*Sort i atzar*», hi llegim: «*El concurs consisteix en sis rondes, cada colla té sis oportunitats, i seran decisius els tres castells amb millor puntuació. La Colla Jove dels Xiquets de Tarragona ha de desmuntar el primer castell; a la següent ronda, la nena que ocupa la penúltima posició es fa enrera - dues rondes sense puntuar. Tan sols va bé el tercer intent. Al concurs, la Jove acaba en cinquena posició. També els favorits, els Castellers de Vilafranca comencen amb mal peu. Cau el seu fràgil pilar de vuit abans que la petita enxaneta pugui aconseguir el seu objectiu. Però, en les rondes següents, mostren qui té la paella pel mànec. Un tres de nou, no solament carregat, sinó també descarregat, desmuntat amb cura i completament. L'alegria és corprenedora. A la tercera ronda, aconsegueixen un quatre de vuit amb l'agulla, que en baixar deixa veure un pilar de gran estètica al bell mig, l'agulla. Com si assistíssim a un partit de futbol, la plaça veu una onada humana que dóna diverses voltes i s'escolten alguns grups que criden: 'Vilafranca, Vilafranca'. I quan més tard, encara aconsegueixen un quatre de nou i per arrodonir-ho una impecable torre de nou que els aporta vuit mil punts, ja ningú els pot disputar la victòria*».

L'article es complementa amb una breu sinopsi històrica i una indicació sobre quan i on es poden veure castells. Hi trobem a faltar, però, la referència a la nostra diada de Tots Sants.

Ens traslladem ara a **Itàlia** per descobrir a la revista *Focus, scoprire e capire il mondo* - la tramesa de la qual devem a la vilafranquina Susi Rosell i Planas, que viu a Roletto, prop de Torí -, un article dedicat a una temàtica diversa sobre el comportament humà, i que es titula «*La forza del gruppo*». L'il·lustra una fotografia que reporta la torre de vuit amb folre aixecada a la plaça de la Vila per la Festa Major de 1991 i el text, encapçalat per la frase «*Només entre vers amics*» diu així: «*Una colla d'habitants de Vilafranca, a Catalunya forma una piràmide humana en un dia de festa. Aquest tipus de grup requereix una gran confiança recíproca entre els seus components i una clara consciència de l'objectiu comú. Per aconseguir-lo fa falta un intens entrenament. Si no és així, cau*». Altrament al núm. 42 de la revista de la companyia aèria *Meridiana* (agost-setembre 96), la periodista Coral Pellicer presenta - en italià i en anglès - una gasetilla que titula «*Le piramidi umane di San Félix*» i que va acompanyada, paradoxalment, de dues fotografies de castells fets a la plaça Vella del Vendrell. Traduïm: «*El 30 d'agost, la festivitat de San Félix, Vilafranca del Penedès (Tarragona) és l'escenari d'una competició entre unes extraordinàries 'piràmides humanes'. Fent ús dels seus propis cossos, les colles de castellers fan una demostració d'equilibri per bastir torres, castells i pilars en una progressió ascendent de dificultat en la qual, en grimpar amb l'agilitat dels gats, els menuts són sempre els més admirats. Aquesta exhibició castellera, reflexe de la tradició més pura de les festes majors catalanes, arriba al seu punt culminant el dia del sant a la plaça pública on els més menuts de la colla s'enfilen fins al balcó de l'Ajuntament. A la vigília, el 29, els carrers s'omplen de balls populars, concerts de música i colors llampants. L'endemà, la festivitat del patró, els dracs, els gegants i uns nans amb el cap gros es troben amb molts d'altres grups musicals i balladors per acompanyar el sant a la basílica mentre el cel que els cobreix s'il·lumina amb grans focs d'artifici*».

«Zorionak Verds»

Una noia basca, Ana Iraola, de Zumaia (Guipúscoa), va fer arribar al seu amic, el timbaler Guillem Noya, una reproducció de la primera plana del diari *Egin* amb la imatge espectacular de la **torre de nou amb folre i manilles** de la diada de Tots Sants i amb la llegenda que encapçala aquest paràgraf. Es tracta d'un muntatge editorial que no va veure la llum pública, però no se'ns podrà negar que la idea és sensacional i que paga la pena reproduir el comentari que l'acompanya: «*Després de proclamar-se vencedors del Concurs de Tarragona, els Castellers de Vilafranca van completar la millor actuació que es recorda en aquest segle davant de milers de persones que omplien la plaça més castellera en la gran diada de Tots Sants. L'intent de 4 de 10 amb folre i manilles, 3 de 9 folrat, 2 de 9 amb folre i manilles i 4 de 9 amb el pilar, fan que l'1 de novembre del 1996 passi a la història. Zorionak i a pel quatre de deu, ho aconseguireu*».

I fins aquí la nostra passejada per la premsa castellera internacional. No volem acabar-la , però, sense afegir, a tall d'apèndix, allò que s'ha publicat a l'*Anuari 1996* de la Gran Enciclopèdia Catalana, així com altres dues referències aparegudes al llibre *Història Gràfica de Catalunya dia a dia, 1996*, d'Edicions 62.

A la cronologia de l'Anuari, corresponent al 30 d'agost, hi llegim: «*Vuit castells de nou en la Diada de Sant Fèlix a Vilafranca: com ja és habitual els darrers anys, la jornada castellera de Sant Fèlix de Vilafranca del Penedès viu una gran exhibició de les colles participants. Els Castellers de Vilafranca aconsegueixen carregar el pilar de vuit, la torre de nou amb folre i manilles i el tres de nou amb folre (...) Entre totes les colles es carreguen vuit castells de nou pisos, un pilar de vuit, dos cincs de vuit i una torre de vuit*». I pel que fa al 6 d'octubre s'esmenta que «*Els Castellers de Vilafranca guanyen el concurs de Tarragona (...) que se celebra cada dos anys a la plaça de toros (...) amb tres construccions de nou pisos: el dos de nou amb folre i manilles, el tres i el quatre de nou amb folre, havent aconseguit descarregar-los tots. (...) És la primera victòria dels de Vilafranca des del 1972*».

La Història Gràfica titula com a *Castells de risc* el comentari sobre el concurs de Tarragona i afegeix que «*Algunes colles intenten construccions per sobre de les seves possibilitats*». El més important, però, és que «*guanyen els Castellers de Vilafranca amb un dos de nou amb folre i manilles*». Acompanya l'escrit una fotografia, magnífica, del barceloní José Manuel Garzón que reporta aquella no menys extraordinària torre de nou. Pel que fa a la diada de Tots Sants, la glossa parla de «*Castells que fan història*» tot explicant que «*els Castellers de Vilafranca carreguen i descarreguen per primer cop en la història un quatre de nou amb folre i l'agulla al mig el dia 1, festivitat de Tots Sants. Tot i que no aconsegueixen el quatre de deu per la fragilitat de la base, els comentaristes parlen de la millor exhibició de la colla i probablement de tota la història castellera. L'actuació, seguida per deu mil persones, es completa amb una torre de nou amb folre i manilles i amb un tres de nou folrat...*». La fotografia que il·lustra el text és del vilafranquí Pere J. Guinovart i el castell triat no podia ser altre que el quatre de nou amb folre i l'agulla. Tant de bo puguem tornar a parlar ben aviat d'una altra fita com aquesta. I això és tot.

E.M.F.

Castellers maratonians

Tots compartim una mateixa i vella afició com és la de l'art d'aixecar castells i arribar més amunt. Però dins de la colla la majoria de gent comparteix altres aficions un xic més secundàries, del tot variades i diverses.

És durant el llarg hivern, quan els castells ens deixen una vacant en el nostre temps d'oci, que busquem formes per matar el cuquet dels castells i que ens permeti al mateix temps mantenir els músculs del cos en forma per aguantar una llarga temporada més.

Hi ha un grupet dins de la colla que té la sana bogeria de córrer i córrer, ja sigui en grup o bé sols, amb un únic objectiu comú com és arribar a participar en una prova tan mítica com és la marató.

Així doncs, després de llargs i durs entrenaments, va arribar el 16 de març, dia de la Marató de Catalunya (que, fent un símil amb els castells, és com si arribés Sant Fèlix o el Concurs tarragoní). A la línia de sortida de la prova, hi eren presents ni més ni menys que deu membres de la nostra colla. Vestits amb pantaló curt i samarreta (sense faixa), estaven preparats per recórrer els quaranta-dos quilòmetres cent noranta-cinc metres, amb sortida a Mataró i arribada a les Fonts de Montjuïc, de Barcelona.

És un gran orgull destacar que tots deu van arribar a la línia de meta i que, per tant, van dur a terme una marató conjunta excepcional.

D'aquesta manera ens podem atorgar el simbòlic guardó de ser la colla més maratoniana del món casteller, un motiu més que fa que es parli de la nostra colla ja que fins i tot els diaris i les revistes d'atletisme es fan ressò dels nostres braus i atrevits castellers maratonians, coneguts arreu on van a córrer com *el grup dels castellers*, i admirats alhora per compartir aquestes dues aficions tan dures i especials.

Si voleu saber qui són (perquè segur que els coneixeu) i el temps que van trigar a recórrer els quilòmetres de la prova, aquí els teniu: Pere Almirall, 3h 07m (primera marató del de Sant Quintí, amb un excel.lent crono; enhorabona, valent!); Pere Giménez, 3h 08m (cinquena marató del Peret en la qual va fer una marca personal, dedicada al petit Pau); Jaume Boquera, 3h 9m (el més maratonià de la colla i del Penedès, acabava la seva vintena marató aconseguint marca, Déu n'hi do!); Pere Regull, 3h 20m (cinquena marató del *senyor president*, que també va aconseguir marca, per la qual cosa també estava més

Els castellers maratonians uns moments abans de començar la cursa.

que satisfet; ai *pres!*); Eloi Martí, 3h 26m (debutant en la distància, va fer un temps excel.lent; bravo timbaler!); Joan Badell, 3h 30m (va acabar la seva primera marató amb un registre brillant, dedicat al Massana; vinga, valent!); Francesc Boada, 3h 40m (segona marató per al *Body*, tot i que uns problemes musculars li van fer perdre temps); Jordi Colomera, 3h 43m (tercera marató i aquesta va acabar sent la millor que ha fet; estàs fort, Jordi!); Toni Bach, 3h 55m (va aconseguir aturar el rellotge per sota de les quatre hores i, igual que el seu company de torre, corria la seva tercera marató); Josep Galofrè, 4h 01m (segona marató del dorsal 2390, que va fer una marca personal; molt de mèrit el teu, Pep!).

A tots ells, felicitats. I ara, ja a fer castells!

JB

Al seu servei

Ferreteria BADIA S.A.

c/ Clascar, 12 - Telèfon 890 17 04
VILAFRANCA DEL PENEDÈS

P Tenim pàrquing per als nostres clients

El Mortadel.lo guanya la XII edició del Correverdura

El dia 16 de juny de l'any passat, va tenir lloc la XII edició del Correverdura, que va comptar amb una participació molt bona, tant pel que fa als muntatges sobre rodes, com al total de trenta-dos vehicles que hi van prendre part. Aquests representaven diverses figures molt ben muntades i plenes d'imaginació, cosa que significa que els qui participen en aquest esdeveniment cada vegada construeixen vehicles de més qualitat.

A més dels vehicles, hi van participar un bon nombre de bicicletes que anaven seguint la cursa.

Els components del jurat del ral.li cada cop ho tenen més difícil per decidir-ne el veredicte.

En acabar la cursa, a la rambla de Sant Francesc, es van repartir els premis. Els guardonats van ser, pel que respecta als adults, el Mortadel.lo, en primer lloc; el Micomedes, en segona posició, i l'*school bus*, que va quedar tercer. A més cal destacar la qualitat d'unes motos de policia, d'uns *vigilantes de la playa* i d'uns cactus mexicans. Pel que fa als menuts, el primer va ser l'ambulància, el segon lloc va ser per al carro gros i l'Atlàntic va quedar en tercera posició. També hem de parlar d'un magnífic trocomòbil.

Ja s'està preparant la tretzena edició, que tindrà lloc el proper 15 de juny. Els organitzadors esperen la participació de molta gent i aprofiten aquestes línies per animar els lectors de El Figarot a apuntar-s'hi.

Joan Montserrat

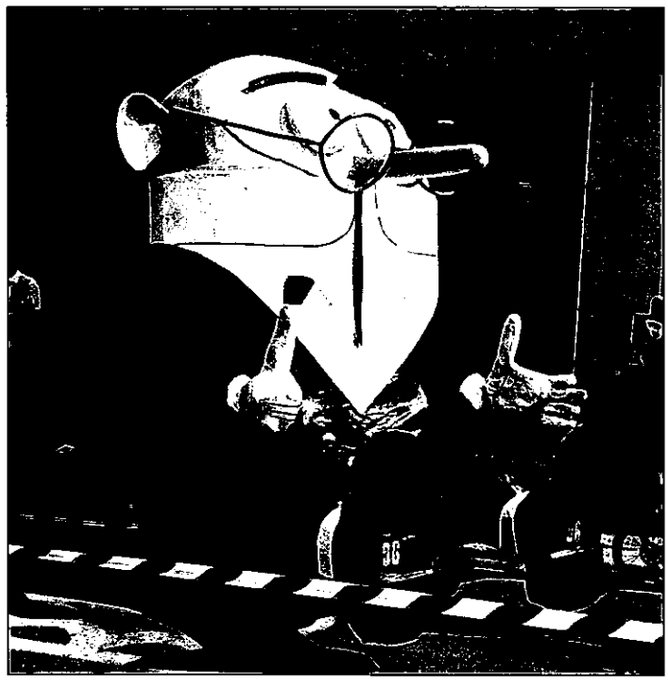

Foto: Joan Montserrat

Un immens Mortadel.lo va guanyar el primer premi de la dotzena edició del Correverdura, en la categoria dels adults. De la seva banda, el tercer premi va ser per al bus escolar. La participació en aquest Correverdura va tornar a ser molt nombrosa i la qualitat dels vehicles va ser molt destacada.

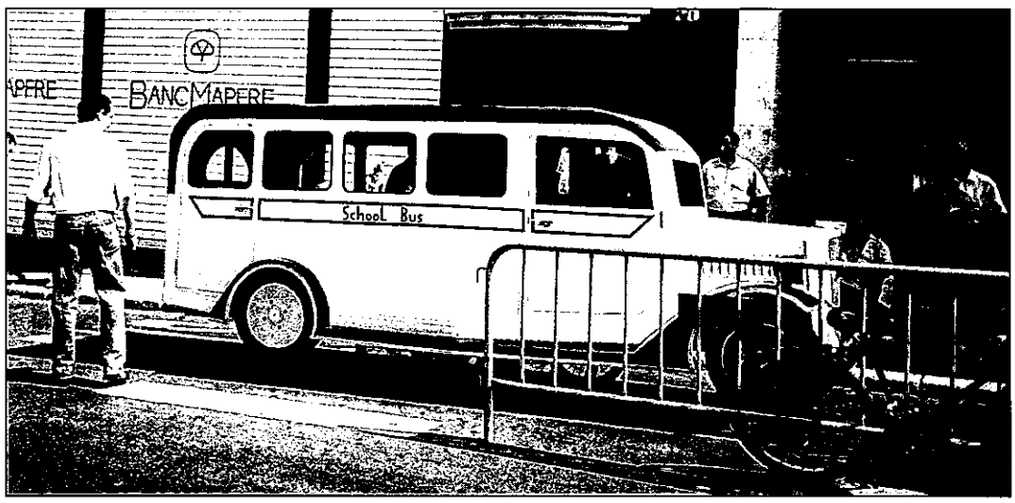

Foto: Joan Montserrat

flors i plantes
el grèvol
c/ Pere III, 39 - Telèfon 817 29 20
VILAFRANCA DEL PENEDÈS

La més castellera celebra el primer lloc del Concurs

Dissabte, 12 d'octubre, dia escollit per celebrar una gran diada i una gran gesta: tres castells de nou descarregats avalaven una gran exhibició i el primer lloc de la classificació de la setzena edició del Concurs de Castells de Tarragona. Era la segona vegada que aconseguíem el premi i, per tant, no es va trigar gaire a organitzar una festa com calia. La veritat és que era la primera vegada que molts teníem l'ocasió de celebrar un èxit com aquest, ja que vint-i-quatre anyets separen el primer concurs que vam guanyar els *verds* del segon. Les dues actuacions *triomfadores* són ben diferents, però marquen dues èpoques ben importants en la història de la colla: la consolidació en els castells de vuit i la primera vegada que descarregàvem tres castells de nou, amb la torre amb folre i manilles com a estrella, com si res!

Còctel, coets i versot

La celebració es va iniciar tocades les onze del vespre i, després d'una bona dosi de preparació i enginy, el Carles Domènech va servir un saborós *còctel verd* a tots els castellers i aficionats que eren a la plaça de la Vila.

De cop i volta, uns sorolls de timbals i de coets van envair la plaça, i tots vam tenir l'agradable sorpresa de veure'ns envoltats dels Diables de Vilafranca, que també es van sumar a la festa. El Llucifer va pujar dalt l'escenari que s'havia muntat davant mateix de l'Ajuntament i va llegir un vers en què explicava l'experiència que havien viscut els castellers i els seguidors de la colla durant el concurs, sempre seguint l'estil inconfusible dels versots diabòlics.

Llavors vam tenir una altra sorpresa quan el Melilla va posar-se al damunt una capa de sac i va començar a donar tombs saltant i ballant amb un coet encès. Entre foc, fum i color vam poder contemplar una altra habilitat del cap de colla, que va xalar de valent petant el petard (esperem que almenys el dia 30 no canviï la camisa verda i la faixa per la forca i el mono de sac, i comenci a escampat el *mal rotllo* per Vilafranca).

Ave Melilla

Després dels coets i els versots, es va presentar un vídeo-reportatge en una pantalla gegant instal.lada a la façana de la Casa de la Vila, en què es repassava èxit a èxit els millors castells que fins aleshores havíem aconseguit durant la temporada. El títol de l'obra era *Ave Melilla* i barrejava amb molta gràcia i sentit de l'humor imatges del film *Ben Hur* -plenes de romans, quadrigues, esclaus i galeres a tort i a dret- amb altres corresponents a la preparació que vam fer del concurs de castells, i amb les imatges dels castells que vam tirar a Tarragona el dia 6 d'octubre mateix. Així, una darrere l'altra, es repassaven les diades de Sant Fèlix, de Sant Ramon i de Sant Miquel, junt amb l'esmentat certamen de la *imperial Tarraco*. Entre castell i castell, la versió vilafranquina de *Ben Hur* mostrava les inquietuds que més d'un tenia abans del concurs i la seguretat en el triomf d'un *Melilla a la romana*.

El trofeu per a l'afecció

Un dels moments més emotius de la vetllada va ser quan, simbòlicament, es va lliurar el trofeu aconseguit a Tarragona a l'afecció que dóna suport als Castellers de Vilafranca. Així, tant el cap de Colla, Francesc Moreno *Melilla*, com el president, Josep Mestres, van agrair a tots els afeccionats aquest suport i van felicitar-los per l'èxit assolit. De la seva banda, l'alcalde de Vilafranca, Joan Aguado, en qui es va simbolitzar aquest lliurament del guardó a l'afecció, també va remarcar l'esforç dels castellers i de totes les persones que els ajuden a fer pinya, gràcies al qual al final va ser possible d'aconseguir l'objectiu que ens havíem proposat. Tampoc no van faltar les felicitacions per a aquells autèntics *cracks* dels castells que són els més menuts; aquests petits-grans castellers que, amb més il.lusió i esforç que mai, van suar la camisa de valent en la diada tarragonina. Ells es van endur els aplaudiments més forts de la plaça, tal com es mereixen.

Al final, ballaruga

Una nit de celebracions no podia acabar-se sense moure una mica el cos. Per tant, no hi va faltar el ball, amenitzat per l'orquestra, que va tocar de tot: rumbes, valsos, tangos, boleros, pasdobles i *macarenes* fins ben entrada la matinada. Mentrestant, la gent anava prenent algun refresc a la barra instal.lada per a l'ocasió i, quan es va acabar la gresca a la plaça de la Vila, la festa es va traslladar a la sala de festes OTB. Els mateixos responsables del local, per mitjà del conegut periodista Julià Peiró, van lliurar un record de la jornada, en forma d'un quatre de vuit amb l'agulla dels Castellers de Vilafranca. Del que va passar a dins de la sala, el qui escriu aquest article no en pot dir gaires coses gràcies a un *milhomes* que feia de porter de la sala i que no em va deixar entrar. Tanmateix, suposo que ja us deveu imaginar que tots els que van poder passar s'ho van passar d'allò més bé... si més no, se'ls ho notava a la cara l'endemà, a Vilobí, on, malgrat la ressaca, vam haver d'anar a fer allò que sabem fer: castells. Que sigui per molts anys.

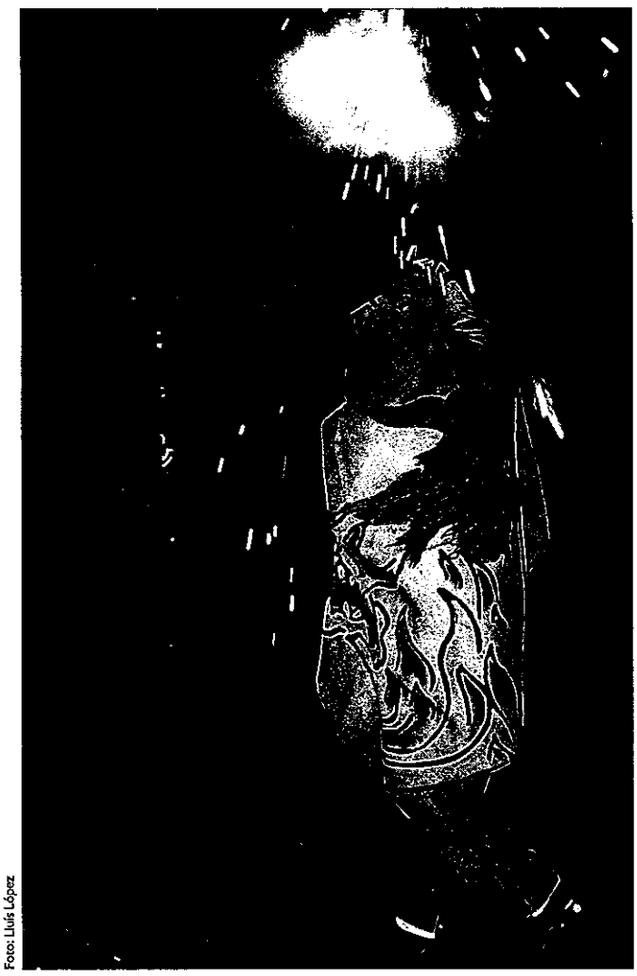

Foto: Lluís López

Convertit en un autèntic Llucifer, el Melilla va saltar i ballar durant una bona estona al mig de la plaça de la Vila, mentre feia petar un francès.

Xowoki NotevíalOTB

Brbrbrbrbr.

Ja són les deu del matí
qui em va manar de ser vilafranquí?
No paro de moure'm. Quin fred, quin patir!
De cop ve el David: - Tu, no et moguis d'aquí.
Em comença a passar el folre per sobre,
el cap i la camisa estan plens de sorra.
Tot ensumant peus, pugen les manilles.
M'apreten i faig un rot de mandonguilles.
Les gralles es posen a tocar,
el pilar de vuit comença a pujar
i quan som a punt de tocar el cel,
es trenca com un tros de gel.
I penso: "Ja està, ja no guanyem...
com sempre a Tarragona la caguem".
Després, amb el culet encongit
contemplo amb gran neguit
el que fan les dues de Valls
i veig, sense fer escarafalls,
que el tres, una només l'ha carregat
i a l'altra, la canalla se li ha rajat.
El Concurs encara està ensopit
i ja no tinc el cul tan petit.
Tot i un tres de nou amb folre favat
i un quatre amb l'agulla carregat
(recony, avui tenim el pilar travessat!),
rematat amb un quatre de nou clavat,
l'estómac sembla el Triangle de les Bermudes
i a la gola, hi tinc dues glàndules peludes,
que mica en mica em comencen a baixar:
la Joves el tres de nou se l'han d'empassar
i fan un quatre desfigurat i mal fotut;
i a la Vella la torre de nou els ha caigut.
Les glàndules ja les tinc a mitja alçada:
només fan el cinc i la torre de vuit folrada!
Vilafranca, torre de nou: diuen per megafonia,
i molts vilafranquins que eren a la graderia
salten per formar una pinya espaterrant
i noto com el cor fort m'està bategant.
S'enfila la torre, ferma i ben dreta,
i la Mireia, joiosa, no dubta: fa l'aleta!
És la primera que es veu a Tarragona
i la descarreguem, i ja és la segona!
I quan les llàgrimes m'acabava d'eixugar,
de cop, les glàndules em tornen a pujar.
Els ulls oberts, cara d'embada lit,
i el cul que torna a estar encongit.
La Vella, el cinc de nou ha anunciat
i, si el carreguen, ja han guanyat.
Toc de castell. Això va de debò.
(les nostres gralles toquen millor).
Això va massa bé. M'empasso la saliva.
Demà m'hauré de fer una lavativa.
Mare de Déu! Si el carreguen, tururut.
I, en un tres i no res, els ha caigut.
Què faig: callo, aplaudeixo, foto un crit?
Tant se val, encara que em diguin mal parit:
Collons!; hem guanyat!; estic content!
que es fotin si els ha sortit malament!
Sóc diable, sóc dolent...
M'encanta que avui em xiuli la gent!

Fabricació artesana d'abarques amb pell de serratge i sola de pneumàtic

També fem envetats per a balls populars (bastoners, geganters, diables...)

FÈLIX i JOSEFINA BALAÑÀ MONTANER S.C.P.
VILAFRANCA DEL PENEDÈS

Sopar de la Colla

Foto: Fèlix Miró

Una gran gernació es va desplaçar fins a Guardiola de Font-rubí per omplir el pavelló-envelat de Cal Pau Xic on va tenir lloc un suculent sopar de la colla. A l'hora del cafè, la copa i el puro, es van fer els tradicionals parlaments a càrrec del president del Patronat, del cap de colla i de l'alcalde de Vilafranca.

Per segon any consecutiu la filera de cotxes castellers més llarga de tot el Penedès va ser a la carretera que condueix a una de les rutes més clàssiques de la nostra comarca per qui estima l'esport de les dues rodes: la de Font-rubí. Aquesta vegada, però, no es tractava d'arribar més amunt de l'Avellà, sinó que ens aturàvem a Guardiola, i per arribar-hi tal com cal, millor sobre quatre rodes que sobre dues. - Ens ve a la memòria "l'hassanya" del nostre excap de colla que va carregar i descarregar l'Alt de Font-rubí juntament amb un bon grup de gent de la colla ara fa un set anys i escaig, i que ens va fer anar a tots, mansos com a xais, fins a Guardiola. A partir d'aquí ja va ser una altra història.

L'objectiu d'aquesta nit era l'ocupació del pavelló-envelat de Cal Pau Xic, ple de taules parades que esperaven el nostre atac.

Entrants

El local guarnit i força acollidor presentava d'entrada una mena de joc de l'oca: "Que si seiem aquí" "Que si anem allà...", mica en mica tothom va trobar el seu lloc. Aleshores se sentien els típics comentaris: "Sabeu que ens donaran?", "I el *mam* qui l'ha regalat?", "Avui no faig miraments, trencaré la línia...".

Primer plat

Les ampolles de vi comencen a buidar-se. Hem fet amistat amb els veïns del davant, del darrera, d'un costat i de l'altre. Ens porten entremesos variats.

Segon plat

Ja és difícil trobar una ampolla mig plena. Els agraïments i la presentació dels convidats per part del nostre president, en Josep Mestres, donen pas a l'aparició del "ternasco" a les taules.

Postres

El xampany corre a dojo, i segons quines cares ja presenten una vermellor considerable. Tots plegats intentem agafar una postura còmoda per veure el vídeo preparat pel Fèlix, el nostre *Bertolucci* particular. Aquesta vegada va dedicat a la gent del peu, que bé s'ho mereixen, els nostres soferts "galereros". Hi ha parlaments per part d'en Joan Aguado i del Melilla. L'alcalde, amb l'eufòria que el caracteritza, fa un repàs del nostre millor any; d'altra banda, el cap de colla amb un posat més seriós dicta els objectius per a la propera temporada. Tots dos, però, molt cofois. També ho van estar i molt, els nomenats "castellers de soca-rel": l'Àngel i l'«Alfonso», el Grau i el Soler. I amb ells, tota la canalla, els herois de la colla, amb les seves fotografies. Juntament amb tot aquest rebombori, crema catalana i pastís.

«Apaga i vàmunus»

El cafè, la copa i el puro van donar inici al ball amenitzat -i per cert, molt bé- per l'orquestra Havana. Qui més qui menys va tenir l'oportunitat de remenar el cul, i es parlava que els últims cops de maluc van ser a altes hores de la matinada.

Toni

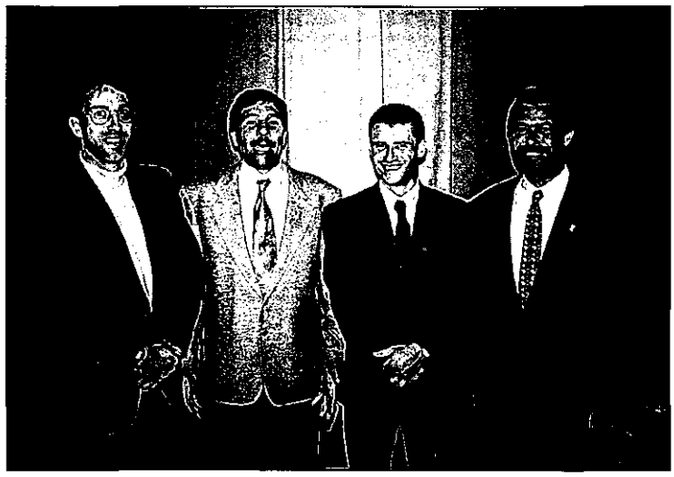

En el transcurs del sopar, es van lliurar els títols de casteller de soca-rel. En aquesta ocasió, van ser nomenats els castellers Ildefons Soler i Àngel Grau. / N'hi ha que només es muden un cop l'any per fer força goig durant la festa de la colla, per això costa una mica reconèixer-los. / Tota la canalla de la colla va rebre un record: una fotografia dels castells més importants que havien coronat cadascun d'ells durant la temporada. / Un lluït ball amenitzat pel conjunt L'Havana va posar punt i final a la festa.

Bar Cal Figarot

Local social dels Castellers de Vilafranca

✓ Plats combinats

✓ Tapes variades

✓ Pernil: país, «recebo», bellota

✓ Especialitats de la casa:
Pilar de set, Pilar de vuit, Anxaneta i Bacallà

General Prim, 11 - Telèfon 817 05 42 - Vilafranca del Penedès

Se'ns hi apunta la família

Foto: Josep M. Petrus

Foto: Fèlix Miró

Un cop aixecada la llebre i llançada a la fama la simpàtica parelleta, ara s'hi ha apuntat la família. I, com qui no vol la cosa, en l'última visita hivernal que vam fer al carrer Major, al balconet de què parlem hi havia bufetades per anar traient el caparró.

A l'últim número de El Figarot -més que res per passar l'estona- se'ns va acudir la bajanada de posar a prova la perspicàcia dels lectors. Es tractava, després de comparar minuciosament la fotografia del famós pilar de sis que vam carregar a l'Arboç el desembre del 1994 amb la del pilar de set que vam fer al mateix lloc un any després, un cop examinades les dues instantànies, doncs, calia endevinar què és el que no canvia mai al carrer Major de la població del Baix Penedès. Els qui, a més a més de perspicaços, tinguin bona memòria deuen recordar que, a la vista de les imatges, deduïem que allò que hi resta immutable encara que passin els anys eren dues veteranes seguidores de la colla que, any rere any, segueixen fidelment, entusiasta i *abrigada* l'actuació des de dalt d'un balcó.

Doncs bé, es veu que, un cop aixecada la llebre i llançada a la fama la simpàtica parelleta, ara s'hi ha apuntat la família. I, com qui no vol la cosa, en l'última visita hivernal que vam fer al carrer Major, al balconet de què parlem hi havia bufetades per anar traient el caparró (només cal fixar-se que als balcons de sota i als del costat no hi ha ni una ànima i, en canvi, el del segon pis té allò que modernament s'anomena *overbooking*). Així doncs, com si fossin aquests famosos que es barallen perquè els retratin a les revistes del cor i se les empesquen totes per sortir-hi, la parentela va tenir la pensada de fer una visita a la casa en qüestió, precisament aquell diumenge, i d'aquesta manera també ha tingut l'oportunitat de sortir a les pàgines del nostre butlletí -i de passada es devien endrapar un bon rostit i tot-. Sigui com sigui, no tenim cap intenció de deixar-los amb la mel als llavis i, per això, els cedim gentilment un raconet de El Figarot perquè hi quedin retratats.

Ara bé, també ens permetem de suggerir-los que no s'ho prenguin per norma. No pas perquè ens cansem de treure'ls a les nostres pàgines, sinó perquè, comprovant que la casa té uns quants dies i que la solidesa del balconet no sembla que pugui suportar grans multituds, si més no aparentment, si hi van amuntegant gent i més gent, potser algun any els haurem d'arreplegar de terra. I és que ara podríem plantejar-nos unes altres preguntes: quanta gent hi haurà al balcó aquest any? Hi apareixeran els nebodets amb els seus amics? Aconseguiran atapeir-hi més gent per fer la competència al consistorial balcó del davant?

En fi, que, tot i amb això, perquè no se'ns enfadin i per veure si ho aturem, proposem que enguany, quan tornem a l'Arboç, hi enlairem un pilanet de cul a l'Ajuntament i portem l'enxaneta fins al *balcó familiar*. Potser amb aquest detall la família es donarà per satisfeta i tots plegats tornarem a contemplar l'entranyable figura de les dues iaies, soles, al balconet.

BS

"Feliç amb Fèlix"

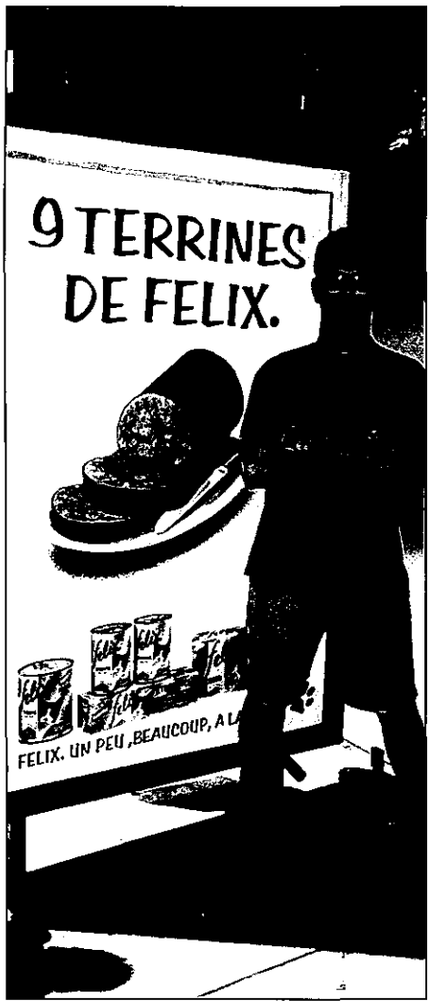

Aquest és l'eslògan propagandístic que hem pogut veure i escoltar a la *tele* pocs dies abans de l'aparició d'aquest darrer **El Figarot**. De fet, a nosaltres no ens ha de convèncer ningú. Ja en som, de feliços, amb el Fèlix (i amb molts altres castellers, que consti), sobretot quan descarrega pilars de sis i de set i quatres de vuit i de nou amb l'agulla al mig.

Ara bé, el que voldríem fer-li entendre amb la publicació d'aquesta imatge fotogràfica (que ens ha fet arribar el company casteller Xavi Montserrat) no és altra cosa que avisar-lo molt seriosament -i el que avisa no és traïdor- que si enguany no ens ajuda, d'una vegada per totes, a descarregar el pilar de vuit amb folre i manilles, podríem fer realitat allò que s'anuncia en aquest monumental plafó, és a dir, que, del Fèlix Miret, en faríem terrines de menjar per a gats. I us podem ben assegurar que no en sortirien només nou, no, sinó moltes més; que, de *teca,* n'hi ha per donar i per vendre!

Ho sentim pels gats de la vila, però, perquè sabem de bona tinta que, d'aquí a poques setmanes, el David, l'Olga, el Faust i l'Anna i, amb ells, tota la resta de la colla farem el possible perquè els *mininus* s'hagin hagut de conformar, com a màxim, amb les espines de les sardinetes que ens haurem cruspit, el 14 de juny, al Serrallo tarragoní.

Ah! i per als que no sàpiguen francès convé aclarir que la llegenda de sota de l'anunci diu, més o menys, que en aquesta ocasió el Fèlix farà el pilar amb *un peu* sol, la qual cosa pot significar donar un *bon cop* a la moral de tots aquells rivals que l'envegen. Aguanta, *nano!*

Trobada dels castellers de soca-rel

Per primera vegada a la història de la nostra colla, el dia 15 de març passat va tenir lloc una trobada-sopar dels castellers de soca-rel.

Dels quaranta-sis castellers de soca-rel que al llarg dels anys han estat nomenats, en aquest sopar, n'hi van assistir vint-i-nou. Malauradament, alguns dels absents ja no són entre nosaltres i, pel que fa als restants, com és normal, aquest dia tenien altres compromisos.

Com us podeu suposar, les converses anaven sobre les vivències que molts d'ells tenien referides als inicis de la colla: anècdotes, castells i molts records. Però, tot i amb això, ha de quedar ben clar que els castellers de soca-rel encara pensen donar molta guerra en el món dels castells.

No anomenarem tots els assistents, però volem destacar la presència del fundador de la colla, l'Oriol Rossell.

El sopar es va fer en una sala de Cal Figarot, i va quedar ben assortit de cava, cafè, copa i puro, ingredients que van provocar que la sobretaula s'allargués fins ben entrada la matinada.

JM

QUIROESTÈTICA
ROSI

c/ Sant Jordi, 4, 3r 4a
Telèfon 890 40 31
Vilafranca del Penedès

SERVEIS

- QUIROMASSATGISTA RECUPERACIÓ
- DEPILACIÓ ELÈCTRICA
- CERA FREDA I CALENTA
- MANICURA FRANCESA (tradicional)
- PEDICURA
- PERMANENT DE PESTANYES
- TINT DE CELLES I PESTANYES
- MAQUILLATGE PERMANENT DE LLAVIS, CELLES I TATUATGES
- MICROPIGMENTACIÓ

Terra baixa

Algú pot pensar que només li falten les pistoles, les cartutxeres i un *caliquenyo* mal mastegat penjant-li a la comissura dels llavis, per passar pel dolent d'una pel.lícula de la *Rovira Roja western*. Però observant la cara de bon jan que ens fa, tot ben afaitadet, i parant atenció a la copa de cava que aixeca orgullós amb sa molsuda mà dreta, acostumada a estrènyer braços de segons o turmells de terços, deduïm ràpidament que no som davant cap seguidor del Bud Spencer.

Algú altre pot creure's que contemplem l'esbós d'un nou capgròs de la Festa Major, inspirat en l'estil del *Cabra* i confeccionat per representar l'autèntica pagesia del Penedès. Però si tenim en compte que la fotografia es va prendre el mes de novembre, hem d'admetre que les dates no ens quadren.

Foto: Fèlix Miró

Encara que ens sembli mentida, el Llop també és capaç de fer-se una fotografia sense l'agradable companyia d'alguna pubilla. Aquí en tenim una bona prova.

Algú que sigui afeccionat al teatre hi pot notar alguna semblança amb l'escena final de *Terra baixa*, ja que no ens negareu que al Ramonet només li falta anar cridant allò tan famós de: *he mort el llop!, he mort el llop!*, per fer l'efecte de ser un autèntic Manelic, duent l'*animal* a les espatlles. Però remarcant la cara de salut que fa el seu acompanyant i sabent que, encara que de vegades el faci, no n'és pas, d'*animalot*, hem de començar a intuir que l'enigmàtic *partenaire* del Ramonet, de llop, només en té el nom.

I és que, acostumats com estem a veure'l sempre retratant-se arrapat a alguna pubilla, ens ha costat una mica endevinar-ne la identitat. Encara que no ens negareu que és tota una llaminadura perdre una estona aventurant per quins set sous el Llop es va deixar fotografiar, ni que fos per una vegada, sense l'habitual companyia femenina.

Biel

Soci de mèrit

Fa uns anys, vam proposar en aquestes mateixes pàgines de **El Figarot** que es fixés un dia determinat en el calendari per disputar el concurs bianual de castells. D'aquesta manera, tindríem una advocació clara a la qual encomanar-nos a l'hora d'afrontar la diada. Doncs bé, tot i que no s'ha atès la nostra súplica al peu de la lletra, sí que hem descobert que en l'últim Concurs de Tarragona -com no podia ser d'altra manera i encara que fos indirectament- vam comptar amb un valuós suport *celestial*.

Una observació atenta dels diaris que van sortir l'endemà mateix del concurs ens fa veure diàfanament un dels motius per què vam guanyar el certamen: teníem el Papa de la nostra banda.

Mireu si no la reproducció de la portada de *El Periódico* i, a part de meravellar-vos contemplant la majestuosa torre de nou que ens va acabar de donar el triomf, pareu atenció a la foto del costat. Què hi veieu?... Efectivament! La instantània ens mostra com aquell gloriós primer diumenge d'octubre, el Sant Pare, Joan Pau II, ni que fos inconscientment, mostrava d'una manera clara les seves preferències, si més no pel que fa als castells. Com que el pressupost no dóna per a més (i mentre sigui així hem d'imprimir **El Figarot** en blanc i negre), hem d'apuntar tot seguit que Sa Santedat lluu una acurada combinació de verd, blanc i negre, en perfecta harmonia amb la indumentària dels castellers i de les castelleres que aixequen la torre del costat. Tan evident és aquesta identificació amb els colors que ens distingeixen, que fins i tot ens fa l'efecte de percebre un discret mocador casteller guarnint-li el cap, per completar l'abillament tradicional.

Una prova tan indiscutible dels sentiments papals només podia passar per alt al periodista que va redactar el desafortunat peu de la foto pontifícia. Què coi *cansado*, ni hi ha *orasión* que valgui! El comentari més encertat, si el redactor ho hagués sabut, hauria estat, per exemple: ***El Papa concentrado***. *Juan Pablo II en el momento de enterarse de la* aleta *de la* torre de nou. I el titular podia haver fet així: *El Papa ingresa en el hospital después del susto del intento de* cinc de nou.

I, per si no n'hi hagués prou, a la revista *¡Hola!* veiem com el Summe Pontífex es va identificar tant amb els nostres interessos que, si més no espiritualment, va fer l'aleta de la torre i tot.

Vistos els excel.lents resultats que va donar la intercessió d'un afeccionat a la colla tan influent, i en prova d'etern agraïment, ara proposem que el fem soci de mèrit de la colla i que enguany, el 30 d'agost, el convidin al balcó de l'Ajuntament per seguir la diada castellera. Si és així, podeu tenir per segur que entre Sant Fèlix i Ell no hi haurà qui ens pari.

GRAN PROMOCIÓ MENJADOR/SALÓ

- fins al 31 de juliol -

✓ Nou modelatge en menjadors i tapisseria

✓ Preus especials de promoció

✓ Bonificacions especials comptat o...

✓ Finançament gratuït fins a 12 mesos

PRESTIGI I QUALITAT DES DE FA QUASI 100 ANYS

Mobles Quer

VILAFRANCA DEL PENEDÈS
Avinguda de Barcelona, 76 - Tel. 892 05 33

VILANOVA I LA GELTRÚ
Francesc Macià, 1 - Tel. 893 37 62

BARCELONA
Rambla de Catalunya, 8 - Tel. 318 80 81

Caixa Penedès amb

ELS CASTELLERS

Desenes de mans que s'ajusten per un sol fi.
El petit fa l'aleta. Força, equilibri, valor i seny.
Poques manifestacions humanes
sumen tant d'esforç col.lectiu amb la perseverant
aportació individual. Per això Caixa Penedès
està ben a prop, fent pinya,
dels qui del seu esforç en fan un projecte comú
per arribar molt alt.
Amunt castellers.

Caixa Penedès, la teva caixa

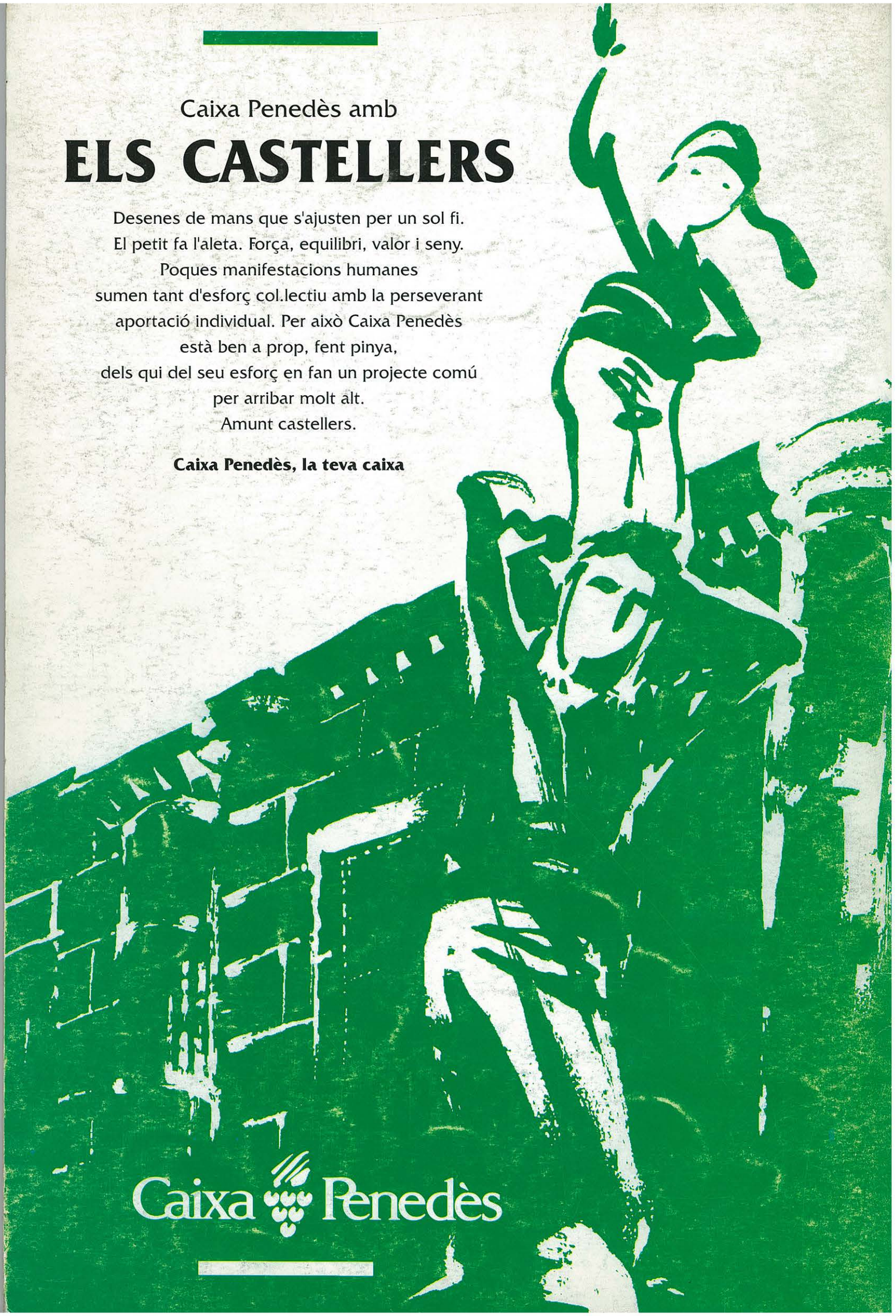

Caixa Penedès